

KOPPÁNY ZSOLT

KÖNYVHÁBORÚ

**avagy anekdota a
halhatatlanságról**

**Lazán fűzött regény
(1987-89)**

© Koppány Zsolt, 1994

TARTALOM

A Krisztus utáni harmadik évezred közepén

Két tucat

Halál a komenistákra!

Koprázi József lélekszerelő szüzessége

Magas az iskola?

Káprázatos Margit

„Dzsungel-kiképzés”

Fóka a sarokban

A tisztiszolga diverzánása

Lázadó a Gyilokgyárban

Az asszonyöl taszító melege

Konvoj Atomocskára

Találkozás és kétely

Álló Csillag

Fekete harisnyák

Anekdota a halhatatlanságról

Káprázatos Margit látszólagos megsemmisülése

A Szent Tádé hitközség pénzbeszedője Isten előszobájában

Az utolsó hakni

Könyvháború

Egy pár csirke

*Arankának, a tizenöt esztendő's együttlétéért
- ráadásnak!*

A Krisztus utáni harmadik évezred közepén egy peremvárosi viskó padlata alatt, irodalomtörténészek maroknyi csoportja fekete dobozra bukkan, VHS-rendszerű videokazettát talál a fenekén. A Műszaki Érdekességek Múzeumából kikölcsonőznek egy lejátstót és izgatottan ülnek a képernyő elé. In medias res...

- ...nézze, szerénytelenség lenne... értsen meg. - dadogja az író.
- Én megértem, de mégis... - rázza fejét a riporter.
- Ha az ember nem lehet próféta a saját hazájában, megette a fene.
- Az, hogy nem ismert...
- Nem az elismertségemről van szó! Nevem nagyobb a világban, mint Petőfié, Babitsé, Pilinszkyé... vagy akár Becketté, Bergmané! Itthon azonban... érti ugye?
- Értem, tudom. Tudjuk mindannyian. - Ajtócsapódás hallatszik a közelből, aztán rögtön kulcsok zörgése. - Az ön neve kétszer került kapcsolatba az irodalmi Nobel-díjjal...
- Bocsánat... háromszor - sóhajt az író, s mutatoujjával megvakarja feje búbját. - De nem ez a lényeg. Miért nem lehetek próféta idegen létemre? Apám apja nem is tudott magyarul. Igaz, összerendeznek, ha meghallom ezt a szót: magyar.
- Tudja ön nagyon jól, miért nem játszik szerepet a magyar irodalomban.
- Nem, nem tudom. Miért is tudnám.
- Jó - mondja belenyugvó sóhajtással a riporter. - Néhány szót talán az életéről.
- Apám nagykereskedő, gazdag család sarja. Anyám értelmiségi, próbálkozik a költészettel, nincs elég kitartása... szinte gyerekfejjel határozza el: kell egy fiú... Aztán jönnek az ötvenes évek, a fekete lista mindkettejüknek. Nos, mit is akartam...? Adna egy cigarettát?
- Parancsoljon. Tessék. - A föllobbanó gyufaláng egy pillanatra megvilágítja az árnyékban ülő író, behorpadt arcát, ahogyan nagyot szív a megnyálazott végű cigarettából.
- Köszönöm. - Hosszan néz a riporter szemébe. - Jaj, de nagyon hálás lennék, ha valaki végre emberi módon közeledne hozzám, a gondjaimhoz, a cselekedeteimhez... úgy érzem, ön nincs előítélettel irántam... Úgy érzem...
- Szó sincs bármilyen előítéletről...
- Akkor jó... jó így... tehát, hol is hagytam abba?
- Fekete lista. Az ötvenes évek.
- Ja, igen. Köszönöm... (...) származású vagyok, mint mondtam. Képzelje, csak annyit tudok nagyszüleim nyelvén, mint a beolvadtak általában: bútor és szerszámnevek, no meg a káromkodás... - elmosolyodik, aztán hirtelen elkomorul az arca. - Istenem! Nem lehetek próféta itthon! Mit tegyek? Mondja meg, mit tegyek, ha az vagyok?
- Hamis? - kérdezi élesen a riporter.
- Hát... Krisztus után kevesen vannak az igazi próféták... jobban félek a bárányoktól... a farkasok szelídek... egyenként... külön-külön.
- És a báránybőrbe bújt farkasok?
- Mese.

- Kellenek ide próféták? Ebbe a világba? Mit gondol?
- Nem kellenek. Minden igazi művész az. Tehát? Ki kell írtanunk őket. Tegyük őket ártalmatlanokká; égessük el a könyveket, a képeket, a zeneműveket, mert csak így lehetne elpucolni a szépet, az igazat, a morálisat, a játékost. A latin szépséget...
- Hát az ön erkölcei?
- Mi baja van az én erkölceimmel?
- Semmi... nem egészen ért engem. Az ön léte egy fertő...
- Mi a baj velem? - vág közbe az író egy kissé előredőlve. - Baj a szeretet? A tisztaság? Most nem a műhelymunkáról beszélek! Nem az élményanyag a létem! Szeretem az életet... szeretem a várost, de a vidéket is. A tarlót, az elhagyott tanyákat, a parasztembert. De szeretem a dohos pesti udvarokat is, a peremvárosok kertés házait, az udvari vécék magányát, a gyárak olajzagát. Szeretem a múltat. Művészetünket. Rangunkat a világban. Élek-halok a sportért. Balczóért. Albert Flóriért. A ferencvárosi szív az én szívem is.
- Még a végén megkönnyezik az olvasók... mondja, ki volt életében a Mester?
- Idős nő volt. Meghalt szegény. Komoly idős nő... A nagy Kelet harmadik nemzedékéhez tartozott. A férje is író volt, ő korábban meghalt. Az ő kabátját hordom most is... illetve bocsánat, most nem - sóhajt és végignézi magát. - Mindenét odaadta volna. Egyszer megkért, vegyek neki imakönyvet. Vettem örömmel. Kis formátumú, csontfödelű imakönyv volt. A kétszeresét fizette ki, hiába mondtam az árát. Amolyan szekérfélén húzták ki a koporsóját a sírhoz a zsidótemetőben.
- Beszéljünk másról. Milyen kitüntetések tudhat a magáénak Magyarországon?
- Semmilyen. - Az író lehajtja fejét.
- Ezt, meg hogy érti?
- Úgy, ahogy mondtam. Semmiféle magyar díjam nincsen. Csupán a két könyv. Verseim jelennek meg azokban a lapokban, amelyekben legelőször publikáltam. Egyébként bármiféle siker fejtetőre állítaná az aforizmat a hazai próféciáról... nem gondolja?
- És a külföldi elismerések?
- Azokból van bőven. A kormány engedélyezte, hogy kijuttassam a műveket, átvegyem a díjakat. A Cannes-i filmfesztiválon megkaptam a legjobb forgatókönyv Arany Pálma díját. New Yorkban elnyertem az Év Legjobb Hangjátéka írói nagydíját. Folytathatnám...
- Folytassa...
- A holland királynő személyesen gratulált az Évszázad Legszebb Drámája Díj átvételekor. A darabot magyar színpadon sosem láthatták. Londonban, Milánóban, Oslóban, Montevideóban, Caracasban és New Yorkban telt házak előtt játszották.
- Olvasóim kedvéért a darab címét...
- Kettős halál koreográfiája. Tragédia három fölvonásban.
- További sikerei?
- Volt még egy pár kitüntetésem. Gratulációk, riportok, interjúk. A moszkvai Lomonoszov Egyetem „irodalmi díszdoktorrá” avatott. Irodalomból, - itt hangosan fölnevet - éppen irodalomból világeletemben kettesem volt. Ez az össz siker. - Hirtelen fölugrik, majd visszarokkad - De ez nem siker! Értsen meg! Senki sem ismer idehaza! Senki!

- Az ön neve híressé vált egy műsor kapcsán. Igaz, ott nem volt szó irodalomról...
- Valóban... nem volt éppen irodalmi műsor.
- Cikkek egész sorozata jelent meg önről...
- De az irodalom... miért? Nem értem...
- Csodálkozik?

- Kissé... nem, nem. Bocsánat... ha egy cigarettát lenne szíves...

A gyufasercegés zaját elnyomja a hosszú folyosón fölerősödött szakasznyi csoport szabályos lépte.

- A gyerekkor? - teszi föl a kérdést váratlanul a riporter.

- Sosem szeretek a gyerekkorra hivatkozni. Így a gyerekkor, meg úgy. Válás, mostoha sors. Felnőttek vagyunk. Vállalni kell a felelősséget mindenért. Főleg férfiként. Talán csak annyit, a leggyengébb voltam világéletemben, az iskolában ütöttek-vertek, s ez folytatódott otthon. A katonaélet meggyógyított.

Abba kellett hagyni. Mégis, bármily furcsa is, szerettem katona lenni. Mert játék volt. Szeretek játszani. A játék az életem.

- Visszatérése az irodalomhoz is játék volt csupán?

- Természetesen. Mint a nagy szerencsejátékosok, akik megunják a rulettet, átmennek a kártyaterembe...

- Szokott sírni?

- Sajnos már nem tudok sírni.

A szakasznyi csoport a közelükbe ér. Egy-kettő. Egy-kettő. Pattognak a vezényszavak. Hátra-arc! Jobbra át! Sapkát! Le!

- Nos, ha megengedi, lejátszom azt a magnófelvételt, amelyet önnel készített tavaly májusban a Legfelsőbb Bíróságon riporter kollégám. - A választ meg sem várva kazettás magnót vesz elő táskájából, kazettát csúsztat a gépbe; jegyzetfüzetébe az utolsó mondat után odaírja: „A fent említett interjút a kedves olvasók a rádió vasárnap délelőtti Írók, sorsok c. műsorában hallhatják ismétlésben”. Aztán zárójelben megjegyzi: a Szerk.

Az író illedelmesen megvárja, míg a riporter befejezi.

- Játssza le. Hisz én vagyok a fogoly... vagy mégse?

- ...hogyan? - veti oda a riporter, miközben leteszi jegyzetfüzetét az asztalra. Elindítja a magnót. Sercegés. Érzékelhető a felvételen egy, a helyszínen említett folyosónál jóval hosszabb és magasabb folyosó akusztikája.

- Itt ülök (.....) az íróval, a Legfelsőbb Bíróság folyosóján. A tárgyalás szünetel. A bíróság ítélethozatalra vonult vissza. Önt, a világirodalom legnagyobb élő klasszikusát szadizmus, szodómia, szatírkodás, nemi erőszak sorozatos elkövetésével vádolja az ügyész - közli a hideg tényeket a rádiós.

- Igaz.

- És?

- Nincs és.

- De ember... ön bűnös... és csak ennyit mond?
 - Mit mondhatnék még? Az ítélet erős lesz, érzem. Olyasmit csináltam, ami törvényellenes.
 - Hogy-hogy törvényellenes? - kérdezi türelmetlenül a rádiós.
 - Ahogy mondtam? Vagy nem az?
 - Az, az, - sóhajt a rádiós zavartan. - De mégis. Csak törvényellenes? Ha nem volna törvény, nem is éreznék bűnnek azt, amit elkövetett?
 - Úgy, ahogy mondja.
 - Hallatlan! Súlyos...
- A riporter kikapcsolja a magnót. - Már érti? A rádió hallgatói biztosan értették. S akik még nem hallották, azok is...
- Semmit sem értenek. Én sem értek semmit.
 - Nos, rendben van. Folytathatom a bejátszást? Ön még úgysem hallhatta...
 - Megteheti... már megbocsásson... adna még egy cigarettát? Megígérhetem, hogy az utolsó...
- A fölvételen újra a bírósági folyosó akusztikája érzékelhető. Távolabb emberek heves vitája. Büfé-hangzavar.
- ...társadalomellenes bűncselekményeket követett el...
 - (mintha folytatná) ...és még hányan követnek el ilyen, vagy hasonló jobb szó nem lévén, bűnöket? Meglátja, egyikük sem lesz a cella, vagy börtöntársam.
 - Az ön bűneire szűkítsük a kört lehetőleg. Megjegyzem, ön igyekszik másról-beszélni...
 - Divat nálunk a másról-beszélés. Úgy érzem, bocsánatos bűn, ha igazsággal kerülgetem a törvény-kiszabta forró kását!
 - Ne vegye sértésnek - folytatja a rádiós emeltebb hangon, - ön állatok módjára viselkedett. Ember ilyesmikre nem képes...
 - Csak ember képes az ilyesmikre igazán! Úgy látszik, a riporter-iskolában eléggé hézagos volt az oktatás... na jó! Elmagyarázom, mi az igazán emberi cselekmény. Egyszerű: minden olyan cselekedet, amelyre állat nem képes, emberi dolog. Például, ha teszem azt, ön, otthon, szeretkezés közben anyaszült meztelen, akkor állatok módjára cselekszik, eredendő ösztöneit gyakorolja partnerén. Ha azonban egyetlen ruhadarab is van önön vagy partnerén, s amely ruhadarab fölfokozza fantáziáját és sikerre viszi a szeretkezésben, akkor már emberi cselekedetté formálódik az említett játék. Kérdem én: melyik állat képes fétis lenni? Melyik állat közönsül emberrel? Melyik állat követ el nemi erőszakot?
 - Ön nem tudja, mit beszél...
 - Cannes-ban sem tudták, igaz?
 - Az ön bűneiről essék szó... - fogja könnyörgőre a dolgot a rádiós.
 - Legyen. De tőlem ne várjon megbánást, nagy szavakat, hazugságot és pátoszt!
- Belenyugvó sóhajtás hallatszik.
- Bűnösnek érzi magát?

- Nem. Azt azért nem. Ha bűnös lennék, bűnhődnék. Nem bűnhődöm. Töltöm majd a rám kimért éveket... (kínos csönd) Szükségem volt a bűnökre, különben nem tudtam volna bűnhődni...

- Egy kissé zavaros.

- Nagyon is egzakt. (majd haragosan) Kötelességem önnel kínlódni? Elemi magyarázkodásba bocsátkozni? (hosszabb csönd) Bocsánat... az idegeim... nos, nincsenek bűneim, nem bűnhődöm. A hőseim a bűnösök. A művekben bűnhődnek. Végigcsináltam bűneiket. Már megbűnhődtem valamennyit.

- Más írók...

- Más írók! Más írók nyálas csecsemők! Mit tudnak más írók!? Nem ők kerülnek börtönbe. Nem róluk tud a világ!

- Mit gondol, hogyan ítélné a lakosság, ha ítélné? Szabadon?

- A tömegre gondol?

- A lakosságra...

- Szóval a tömegre. Nézze. A tömeg képlékeny. Akár az alumínium. Ez is magyar arany. Az is. Bizonyára meglincselnének. (sóhajt) Ön is köztük lenne, ahogy elnézem.

- Ne személyeskedjen!

- Meglincselnének természetesen. Mi mást tehetnének? De nehogy azt higgye, gyűlöletből...

- Nem... á... nem. Szeretetből. - A rádiós válaszából érződik a szarkazmus.

- Nem érti!? A tömeg nem gyűlöl és nem szeret. Az első, hozzám legközelebb álló kitépne egy darabot belőlem... a többi már... szóval „vérszagra gyűl az éji vad”.

- Mellébeszél! Folyton mellébeszél! Jó! Kizárva a lakosságot! A TÖRVÉNY! A törvény ítél a nép nevében!

- Adekvát...

- Csak azt nem értem, külföldön hogyan arathatott ekkora sikert egy bűnöző?

- Már tisztáztuk. Nem vagyok bűnöző. De, hogy kíváncsiságát kielégítsem, nem tudták, s nem tudják ma sem, miféle anyagokból gyúrtam a figuráimat. Azt hiszem, ez nem is igen érdekli őket. Az eredmény a lényeges. A mű. Az egészről csak én tudok valamit transzcendentálisan, s majd a börtönévek alatt megtudja gyónásaimból az Isten.

- (ismét a gúnyos hangnem) Azt hiszem, a törvény is sejt valamit...

- A törvény! A törvény nem tud rólam szinte semmit. Csak a tényeket regisztrálja. Megmérte a tetteket a paragrafusok mérlegén. Nem mérlegelve!! Az egyik serpenyőben én vagyok, az elkövető. A másikban nincs semmi. Nincsenek ellensúlyok. Az orvosok a normálisig vizsgáltak. A védőügyvéd sem más, mint a törvény. A törvény...

A riporter kikapcsolja a magnót. A szakasznyi csoport feszes vigyázzban áll, de össze-vissza. Kettes oszlopban, mögöttem, so-ra-ko-zó!! hallatszik a vezényszó. Vigyázzmenet!! Lépés, indulj!

A riporter beírja jegyzetébe: „...fet, az író, a Legfelsőbb Bíróság jogerősen nyolc év négy hónap fegyházban eltöltendő szabadságvesztésre ítélte. Tíz évre eltiltotta a közügyek gyakorlásától.”

- Mi lesz a letöltött büntetés után?
 - Jó itt a fegyházban a levegő. A séták hosszas kirándulásoknak tűnnek. Hogy mi lesz azután? Minden marad a régiben. Leszek, aki voltam. „Mint a fegyenc, ki visszatérve / falujába, továbbra is csak hallgat, / szótlanul ül pohár bora előtt...” Kielégítette a válasz?
 - Részben. Stílusosabb lett volna, ha saját magától idéz...
 - Inkább nagyképűség. Egyébként sincs idevágó versem...
 - Mit csinál majd a hosszú évek alatt?
 - A kötőrések szünetében?
 - Szabadidejében...
 - Végre nyugodtan írhatok. Írok Magyarországnak egy Nobel-díjas regényt. Negyedszerre úgy kerül nevem kapcsolatba a díjjal, hogy az enyém lesz.
 - Ennyire biztos benne?
 - Mint a halálban.
 - Nyolc évet öregszik...
 - Mint mindenki a nyolc év alatt. Látja, ettől félek egy kicsit. Simone de Beauvoir mondja valahol, hogy az élet ellentéte nem a halál, hanem az öregség, az ÖREGSÉG, amely nem más, mint az élet paródiája.
 - Aránylag fiatal...
 - Még fölszaladok az ötödikre egyszuszra... ha a fogaim számát nézem; csak hat hiányzik. Tényleg nem vagyok öreg. - elmosolyodik, beletúr öszülő hajába.
 - Legnagyobb filmélménye?
 - Pasolini Teorémája. Az egész film egy hatalmas perverzió. Ezért óriási. Négyszer láttam. Sikerült kezét szorítanom az alkotóval. Megölték. Mert nem értették meg... no, és ami csak átvitt értelemben film: az Ajax-meccsek a televízióban. Ez a csodálatos holland együttes, mint csapat is Isten volt... széthullottak, mint a csontok. Mint a csontjaim.
 - Megpróbáltam megérteni önt. Nem sikerült. Talán a Nobel-díj után. A perverzióról jut eszembe. Mit kezd nélkülük a börtönben?
 - Új regényem hőseit már megéltem. Nincs gond. Jól jön ez a kényszerpihenő. Sosem tudnám megírni a civil zűrzavarban... a nyüzsgésben. Nem mondom, hiányozni fognak a helyszínek, a szoknyák, melyek alatt oly önfeledten kotorásztam, az ijedt, de valahol a kéjre mindig fölgyúlt női arcok, az állataim; a dohos bérházi levegő... bánt, hogy az első lány, akivel lefeküdtem (káprázatos feleségem) az utolsó volt. Kapcsolataim csak akkor alakultak ki, amikor hőseim is érintkeztek a darabjaimban. Na, Isten áldja...
- A riporter föláll. A kezét nyújtja. Az író megcsóválja a fejét. - Ejnye... biztos, hogy ön az idősebb?

Az irodalomtörténészek szomorúan csóválták a fejüket. A származásnál és a névnél a hang titokzatosan elmosódott. Hiába játszották le újra és újra! Azután lázasan lapozni kezdték a Nobel-díjasok lexikonát. Valamennyi mutatóujj végigfutott a K-betűkön. De semmi. Talán az arca! Nem akadt élő ember, aki emlékezett volna. Fényképeit is elégették azon a nagy lakomán.

Két tuat

- amelyben Koprázi József a mai magyar irodalom leendő jelese megírja első versét, s mindjárt elkezdhi hinni: ő a mai magyar irodalom jelese. Hogy irodalommal való kapcsolata egy pillanatra se szakadhasson meg, szülei egy gyárba iratják inasnak.

Koprázi József, a kamasz, langaléta Józsi hanyattfekve fürkészte a koszos plafon hajszálrepedéseit. Hirtelen fölugrott, homlokához kapott, olyasféle mozdulattal, ahogyan azt az igazi, jeles írók szokták. Ihlete volt. Valódi, Istentől kapott, első ihlet. S már jöttek is a világmegváltó sorok. „Mint a kifordított zseb / annyit érek”. Hű, az áldóját! Őszinteség és valóság a javából! Koprázi József megtörölte homlokát, amelyen nem gyöngyözött izzadság, de hát így illik, így kell...

De hogyan tovább? Elindította az első sorral a verset, de hol a többi? A befejezés, az az igazi. Egy jó befejezés! „Agyamban csörömpöl a végítélet”. Nem rossz, gondolta elégedetten, s már látta is kinyomtatva valamelyik vezető irodalmi folyóirat harmadik oldalán. De nem elég. Még hiányzik valami. „Jó lenne csak annyit tudni / amennyit tudni kell”. Ennyi. Ennyi egy vers. Szegény Józsi! Ha tudta volna, hogy ebben a pillanatban hány és hány jeles író ír éppen ennél sokkal jobb és sokkal eladhatóbb verset! Hősrünk azonban úgy tudta: csak és kizárólag Ő ír ebben az országban...

Hogy irodalommal való kapcsolata egy pillanatra se szakadhasson meg, szülei egy gyárba írták, inasnak, a szakmát és érettségi bizonyítványt adó Lételemeket Gyártó Művek nappali iskolájába. Az Oldalazó Szakon kezdte. Aztán átkérte magát a Lélekszerelő Szakra, ahol nap mint nap lelkeket szerelt, vagy újított fel. Kijutott neki a lelki fröccsökből is, de azért a napot hosszúlépéssel zárta.

Már akkor kitűnt társai közül.

Annyi selejtje volt.

Írói ambíciója már akkor kimutatta a foga fehérjét. Sokat kószált a műhelyekben, ahol azokat a roppant méretű lételemeket gyártották. Jegyzetelt, fülelt, figyelt, akár egy komoly író. Egy délután a rámpán futballozott társaival, amikor a műhelyfőnök magához hívatta.

- Na, Koprázikám! Maga sokat fecseg. Izeg-mozog. Nem mondta magának az édesapja, hogy inkább sámlit kellett volna csinálni maga helyett, vagy moziba menni azon a bizonyos éjszakán?

A vallásos múlttól átítatott Koprázi bambán nézett a műhelyfőnökre.

- Kérem... nekem ilyesmit nem említett az édesapám.

- Nem baj, Koprázikám! Megfogja ezt a szép, vastag rudat, levág belőle három csinos szeletet, húsz milliméter vastagokat. Mire visszajövök, kész legyen!

Irtózatosan vastag volt a rúd.

Egy selejt lélek selejtes ötvözetű főtengelye.

Koprázi József befogta a satuba a rudat és fűrészlapot cserélt. Már most izzadt volt és elkeseredett. Aztán gondolt egyet. Írónak készült ugyebár...

Odament Nagydarabihoz. Alacsony, sűrű gyerek volt, már akkor hatvan kilóval bicepcezett, amikor Koprázira még úgy „adták” föl a tizenhárom kilót. Karjaiban nyers paraszti erő ugrán-

dozott, agyában sok-sok tekervény. Arca olyan volt, mint egy idegenlégiósé, aki épp most tölti életfogytig tartó börtönbüntetését valamelyik távoli gyarmat börtönében. Karján tetoválás, elmés szöveggel; MARIKA, GYERE BE A BUDIBA. Minden betű más színű tintával.

- Te, Nagydarabi, fogadjunk - nyújtotta kezét Koprázi -, hogy egyetlen szeletet sem tudsz levágni ebből a rúdból...

- Micsoda!? - Hördült fel amaz. - Leharapom! - Azzal félrelökte Koprázit és a fűrésze fekvé gépi gyorsasággal levágta a szeletet.

- Na, ide a lóvét.

- Lassan a testtel! Nem fogadtunk semmiben. Fogadj te valakivel!

- Ezt meg, hogy érted? - kérdezte nagyon buta arccal Nagydarabi.

- Hát... izé... fogadj Wamzer Karcsival, hogy nem vágja le annyi idő alatt, mint te.

- Igazad van! - Nagydarabi fogadott Wamzerrel. Wamzer elveszítette a fogadást. Már két szelet hevert a satupadon. Karcsi idegesen köpött egyet, előráncigálta a pad alatt alvó Stréber Jencit. Stréber még lassabban fűrészelt. Aztán sorra került az egész osztály.

A visszatérő tanár asztalán ott sorakoztak a szeletek.

Összesen huszonhárom.

- Maga nem izzad? Maga lefűrészelte? Maga sámli... Hármát kértem!

Az érettségi banketten nem jelent meg a műhelyfőnök. Mint kiderült, már két hete az elmegyógyintézet műhelyében fűrészelt. Egy rudat. Ahogy mesélték, valami selejt lélek selejtes ötvözetű főtengelyét. Két hét alatt huszonhárom szeletet. Koprázi József másnap meglátogatta, ajándékba vitt egy új fűrészlapot. Hogy meglegyen végre a két tucat.

Halál a komenistákra!

- amelyben Koprázi József tanulmányai színhelyére tér vissza, lélekszerelésen dolgozik a hatalmas gyár leghatalmasabb üzemében.

Osztálytársai közül ő kapta a legnagyobb kezdőfizetést. Igaz, munkája is a legnehezebb volt. A lélekszerelde roppant és tüzes tekervényei gúzsba kötötték vézna hősünk minden rozoga porcikáját.

Különös volt a műhely. Kifordult belü gépek, olajtócsák a fehér csíkokkal keretezett betonon, Zebulon, a nyomorék hüvelykujjával, Savanyú bácsi, aki mindig kiskocsit húzott maga után, hol üresen, hol géprongyokkal telít, Nokedli bácsi, a teleszkóp lábú szent bolond, aki egyhelyben állva is rugózott, mint egy segédmotorkerékpár, amelyen gyerekek ugrándoznak.

Koprázi, a mai magyar irodalom leendő jelese nem tudott betelni a látvánnyal. Petróleumszag keveredett benzinszaggal és porral, néhol hatalmas füstök csaptak föl, s kapaszkodtak meg a mennyezet vastraverzein. A daruk, mint groteszkül széles nyomtávú villamosok gördültek egyik faltól a másikig. Koprázi mindjárt tudásának és fizikai erejének megfelelő munkát kapott. - Na nyomás fiam a büfébe.

Így telt minden nap. Büfé, sorbanállás, fillérre kiszámított pénz, fölvágottak és lángos, zacskós tej és szódavíz. Mire a mai magyar irodalom leendő jelese visszatért, már réges-régen lejárt a reggeli idő, szidták is őt az idősebb szakik, de mit volt mit tenni, álltukban falták be a reggelinek szánt, de már tízóraiá vá korosodó betevőt.

Koprázi József hamar megtalálta a helyét ebben a világban is.

Rákapott a lopásra. Mindent hazahordott, ami a kezébe akadt. Legyen az rozsdás reszelő vagy esztergákés, vídiadarabok vagy hántoló. Egy szép napon, mikor a kapuőr belenyúlt a táskájába és egy jókora reszelőt húzott ki onnan, Koprázi József, a mai magyar irodalom leendő jelese, a gyárkapu fölé kifeszített transzparensre mutatott: MIÉNK A GYÁR!

- Tehát az enyém is! - mondta felszegett fejjel és sértődötten távozott, mint aki már nem is akarja átlépni többé a munka e felszentelt templomának a küszöbét. Hát nem is akarta. Csakhát muszáj volt. Írónk tanulni akarta az életet. (Marhaság! A szerk!)

Csendes, légyzümmögéses, dinnyehajas nyárdélutánon Nokedli bácsi meghívta legkedvesebb főnökeit ebédre. Péntek lévén fél órával előbb szabadultak a munkapadok mellől, s nagy örömmel vették a meghívást, csoportvezetőtől üzemvezetőig, párttitkártól a szakszervezetig. Nokedli bácsi szerényen élt peremvárosi szoba-konyhájában, most azonban kitett magáért. Szépen terített, a tányérokra a lélekszerelde emblémái kékeltek, a poharakon rizs- és zsírfortok, az abrosz helyén a gyár lapjának pirosbetűs ünnepi száma gusztusos geometriai elrendezésben. Két kövér nejlonzacskó is előkerült a konyha egyik penészes sarkából. Nokedlitől gömbölyödtek ezek a zacskók. Valamennyi tányérra jutott a formátlan sárga tésztaból.

- Jó étvágyat, kedveskéim! - dörzsölte össze kezeit Nokedli bácsi, akit ettől a naptól hívtak így. Miután a vendégek jól belaktak, az öreg az asztal fölé hajolt és megkérdezte:

- Na, mit ettetek, kedveskéim? Na, - amazok rázták a fejüket, volt, aki nagy bölcsen megjegyezte, hogy nokedlit, természetesen. - Hát persze, hogy nokedlit! A tegnapi moslékot! Az ám! Hát csak nem adjuk oda a disznóknak!

Félcédulája volt, nem kaphatott fegyelmit.

Pár nap múlva magas kormányküldöttség látogatott a Lélekszereldébe. Reggel, a munkakezdéskor nagy volt a sürgés-forgás. A művezető először nem akart hinni a szemének. Hátrébb lépett a faltól, majd oldalról is megszemlélte. Atyaisten! Embermagasságú fehér betűkkel, jó húsz méter hosszan ez állt a műhely falán: HALÁL A KOMENISTÁKRA! Így, e-vel és egyetlen m-mel. Festékszórókat gyorsan! Nem telt bele tíz perc, olajlábat kapott teljes hosszában a fal. Ki tette ezt? Savanyú bácsi, aki fogatlan szájában örökké citromhajat majsolt, kuncogva mutogatott Nokedli bácsira. Már megint Nokedli bácsi! Sietve betuszkolták a vécébe, nehogy a kormányküldöttség színe elé kerülhessen. Mielőtt ráreteszelték volna az ajtót, Nokedli bácsi szétnyitotta munkaköpenyét, s a derékszíja alatt átfűzött bikacsökre mutatott: - Ezzel verem agyon a komenistákat!

Szentséges Isten! Az elvtársak mit sem sejtettek, mekkora betűket terít be a frissen csillogó olajláb. Ők csak vonultak, fölemelvén jobbukat, mint a győzedelmes cézárok. Nokedli bácsi sziszegett a dühtől, majd csendesen elszenderedett, fejét a vécéülőkére hajtva. Szép álmokat és újabb, galád terveket, Nokedli bácsi! Mert az nem lehet, hogy ezek a komenisták csak úgy megússzák! Aki dühödten alszik el, nyugtalan az álma. Nokedli bácsi is úgy pattant föl, mintha riadót fújtak volna. Pedig csak Savanyú bácsi matatott a hulladékban, szájában az elmaradhatatlan citromhéjjal. Nokedli bácsi egy legyintés után félrelökte kollégáját és megindult a tröszt vezérigazgatósága felé.

Faburkolatú folyosók.

A beugrókban pálmák, fikuszok. Résnyire nyílt párnás ajtók mögül settenkedő, frissen főzött kávé illata. Duruzsolás, intim halksággal. Nokedli bácsi lágyan húzta végig olajos bakancsát a bordó kókuszszőnyegen, hogy minél terebélyesebb foltot hagyjon. Titkárnoi sikoly.

- Hát maga?

- Nokedli a Lélekszereldéből.

- Jesszusom, a szőnyeg!

- Ugyan már, a dolgozó nép olaja. És kösz, ma már ittam kávé. Azzal Nokedli bácsi elrugózott a legvastagabban párnázott ajtóig. A titkárnök csak a testemen keresztül fölkiáltással elállta az útját. Nokedli bácsi végigmérte a nőt és a fejét rázta. - Nővel is voltam ma már.

A dulakodás után nagyot huppanva, Nokedli bácsi elterült a vezérigazgatói szoba fényes padlatán. Fölpattant, kicsit rugózott még, majd csittítva térdét, beleállt a vigyázzba. A Vezér íróasztalára támaszkodva, bakancsától a svájci sapkájáig mérte végig Nokedli bácsit.

- Mit óhajt?

- Józsikám, hát nem ismeresz meg?

- Őszintén megmondva nem isme...

- Brjanski erdő... na?

- Hol? Mi?

- Mikor halomra lőttük a sok komenistát!

Aki most a Vezér homlokára pillantott, érezkelhette a szoba páratartalmát, ahol vígan zöldelltek a hatalmas könnyező pálmák, volt, amelyik esdeklőn hajlott meg, nehogy okos és szép fejét beüsse a plafonba.

- Na, Józsikám, köllene nekem pár giz-gaz, neked úgyis annyi van belőlük, mint a rosseb. Itt van lent a talicskám, majd csak elfuvarozgatom. Csak köllene egy cédula, a nevemre, nehogy megállítsanak...

- Hát persze, egy cédula... - a Vezér gépiesen nyúlt a tolláért és kitöltött egy formanyomtatványt. - Persze, persze... Milyen nevet írhatok?

- Már a nevemre sem emlékszel? Józsi, Józsi... no, sebj. Nokedli volnék. Csak így, egyszerűen Nokedli.

Így történt, hogy a csodálkozástól megbénult Vezér és titkárnöje kerekre nyílt szeme láttára, több tucat cserepes növény vándorolt le a tröszt sötét tömbjének tövébe. Nokedli bácsi többször fordult, s miután eltűnt az utolsó szál növény is, még összecsavart három pompás kókuszszőnyeget és egy alig lekoptatott gépi perzsát.

Másnap kora reggel, amikor csilingelni kezdtek a blokkoló órák, és fölgyulladtak a hideg neonfények, zöldben és bordóban úszott a Lélekszerelde, a satupadokon pálmák nyújtották nyakukat a daru felé, a gépek közt fikuszok és leánderek, a keskeny utakon a három szőnyeg futott végig, beleömlve a gépi perzsába, amin Savanyú bácsi topogott. Ha lehet, még nagyobb betűk fénylettek a frissen festett olajlábon: A KOMENISTÁK AJÁNDÉKA! Alatta, negyedakkora betűkkel: HALÁL A KOMENISTÁKRA!

Nokedli bácsi elégedetten vigyorgott. A művezető olyan lassan nyelt, hogy ádámcsutkája megállt a félúton. Nokedli bácsi meg azon törte a fejét, honnan szerezzen annyi papucsot! Mert a sok, zsíros bakancs tönkreteszi a komenisták ajándékát.

Koprázi József lélekszerelő szüzessége

- amelyben az önmagát szenttéavatott leendő irodalmi jeles szűz még, de e szépséges erényét igyekszik tönkretenni...

Csak az bántotta, hogy igen gyáva. Savanyú bácsi, miután végignézte, hogy verik laposra hősünket, citromhéjat szopogató szájával Koprázi fülébe súgta. - Kiskomám, nem voltál még nővel! Az a te bajod. Akkor visszavágtál volna! Én csak tudom...

Bátorság, bátorság. De hiába minden.

A lány magas volt és fehérmájú.

Férfifalósága onnan derült ki, hogy Koprázi József gyerekkori barátja, miután fölszedte a hórihorgas hölgyet, két napig nem tért meg otthonába. Az aggódó szülőknek Koprázi csak annyit mondott, hogy Pampulát hóna alá kapta egy magas nő és elsietett vele. S valóban: a második napon, mint egy westernfilmben, Pampula megállt a kertkapuban, majd mint a lelőtt idegen hasravágódott a porban. Elhaló hangon súgta: - tizenkét menet... - Ő ekkor veszítette el a szüzességét.

A fehérmájú lány ráakadt Koprázira is. Beültek a peremváros legelegánsabb szórakozóhelyére. A parketten három pár lassúzott összegabalyodva, a füst mint a tejüveg, az asztalon kóla és rövidital, Koprázi a semmibe meredt, nézte a lányt, szűzen, teli vágyakozással.

- Probléma van - kezdte és lehajtott féldeci vodkát.

- Éspedig?

- Szóval, hogy is mondjam... éjszakás vagyok ma...

- A lényeget!

- Velem van baj.

- Na, csak nem vagy homokos?

- Ááá... rosszabb. Szégyellem magam miatta.

- Nyögd már ki!

Koprázi József, a mai magyar irodalom leendő jelese megfogta a lány kezét s közelebb húzta magához. - Csak te tudsz rajtam segíteni.

- De hát mi a baj?

- Nagyon ciki. Ebben a korban...

- Csak nem vagy...

- De igen.

- Szűz vagy.

Koprázi bólintott. A lány hátravetette a fejét, úgy nevetett. Nem telt bele egy óra, már a hév-megállóban ültek, Koprázi csukott szemmel és kellő borzongással átengedve magát a le-föl szánkázó, gótikusra nyúlt női ujjak habzsolásának. Majd hirtelen fölugrott, kigombolt sliccel, órájára nézett és elrohant. Elmúlt éjfél, s a lélekszereldében ma ő volt az éjszakás, ügyeletes szerelő. Ugyan semmihez sem értett, de nagyon jól tudott aludni, még a dühöngő gépóriások

csatazajában is. Vekkerórát is vitt magával, nehogy a reggeli műszak keltse föl az alvás mély hajnali hullámaiból. A lánnyal soha többé nem találkozott. Sebaj, gondolta, erényes marad, szűz, mindörökké. Kevesen mondhatják ezt magukról. Meg aztán két marka is jó szolgálatot tett, ha már csordultig volt a pohár.

Hogy hősünk mikor vesztette el a szüzességét, nem szól a fáma.

Kortársak emlékezete szerint, hogy Koprázi József bábornak és tapasztaltnak tűnjék, az aktus előtt hat üveg sört, és némi rövidet öntött föl a garatra. Jó pár nap múltán megragadta Pampula gallérját és sziszegve kérdezte: - Mi a frász van ebben a szeretkezésben? Kinek jó ez? Csak nyomtam, csak nyomtam és sehol semmi! Úgyhogy maradok a két, becsületes kezemnél!

Koprázi József a mai magyar irodalom érlelődő, naggyá növekvő, de még csak leendő jelese kezdett megtúrt személy lenni a gyárban. Nem csinált ugyanis semmit. Amolyan futóbolond lett, az öreg szakik kedvenc céltáblája. Pedig Koprázi Jóska szociális érzékenysége sokszor fölháborította a vezetést, de a dolgozókat is. Jutalomosztásnál aszongya Koprázi: - Ott, annak az embernek miért nem adnak több jutalmat?

- Honnan a frászból, Koprázi elvtárs? - tette föl a költői kérdést a művezető.

- Hát... menjen föl az irodájába, aztán nyúljon be a pánccsaszekrényébe!

- Hagyd abba, te hülye! - pisszegte le a melós, akiért szót emelt.

Ennyit az öntudatos munkásságról. Koprázi nem bízott eztán senkiben. Még saját magában sem. Figyelte is önmagát, kívülről és belülről, nehogy valami lelki-testi disznóságot kövessen el.

Szilveszter napján mindenféle üvegek kerültek elő a satupadok mélyéről. Pálinka és vodka, kevert és megannyi likőr. Koprázi végigkóstolta valamennyit. Lehetett vagy nyolcféle féldeci. Délben haza lehetett menni, hősünk el is búcsúzott szeretett munkatársaitól, de ahogy lépett egyet, a falak közelebb kerültek hozzá. Lépett még egyet és összeesett. Elkúszott valahogy a végéig. Bal arcát a kagylóra fektette és mintha pehelypárnán feküdne, édes álomba szenderült. Erős kezek ragadták meg. Kivonszolták őt, a mai magyar irodalom leendő jelesét a satupad előtti trepnire. Koprázi gögicsélt és rugdalódzott, oly rózsaszínűen, mint a ma született csecsszopó. Kicsit megrugdosták, huzigálták ide-oda, de irodalmunk csiszolatlan gyémántja sehogy sem akart magához térni. Otthagyták. Jó pár óra telt el, amikor Koprázi végre megmozdult. Fölállni nem tudott. Mit számít? A kutyák is négy lábon járnak! Így tett ő is, megindult négykézláb a csőhajlító üzem felé, ahol az öltöző volt.

A fal mellett haladt és nagyokat hányt.

A hazafelé igyekvő emberek olyan ívben kerütek ki, mint a harapós kutyát szokás. A több mint fél kilométert közel egy óra alatt tette meg. Csak már odaérne! A hatalmas zöld vaskapu, a csőhajlító üzem bejárata, szerencsére résnyire nyitva volt. Mint az üzekedő kos, fejét leszegve, fűjtatva araszolt hősünk befelé. Az üzemben csönd volt, a gépek kihűlve, minden az éjszakás műszakra várt, igen kérem, ez a gyár éjjel és nappal, szentestén és szilveszterkor is üzemelt! Tehát már javában benne járt Koprázi az estben, fölfeküdt egy padra, nézte az apró örlángot és melege lett, pedig kutyahideg volt, közel a mínusz húszhoz. Megjöttek a melósok annak rendje és módja szerint, begyűjtötték a gépeket, a csőkígyók sziszegve hajoltak és görbülve estek a hatalmas vastárolókba. - Este tíz óra van! - szólt csodálkozva Koprázi láttán egy munkás. - Talán éjszakás?

Koprázi nem szólt semmit, föltápászkodott és - ami nagy szó - saját lábán megindult az öltöző felé. A zuhany alatt ismét összecsuklott, folyt rá a víz, de az alvó Koprázi Józsefet ez nem zavarta.

Pontban éjfélre azért hazaérkezett.

Az ujjnyi pezsgőt a csapba öntötte.

Újév után, az első munkanapon behivatták az üzemvezetői irodába.

- Igen, ő volt az! - mutatott diadalittasan a párttitkár Koprázira. - A vécében fetrengett!

Koprázi unottan hallgatta a beszámolót, s mint egy jó védőügyvéd keresztbe vágott: - Biztos, hogy így volt? Nem én húztam ki magát a vécéből?

Ezt a sértést! De hát ha nincs tanú...

Mindenesetre összeült a vállalati négyszög. Koprázi akárhogy is számolta, volt az nyolc, netán tízszög is, de a fene se bánta. Legföljebb kirúgják és akkor mi történik? Megszűnik létezni, mint lélekszerelő! Húha! A mai magyar irodalom leendő jelesére azonban más föladatokat vártak. A tanács úgy döntött, hogy mint sürgetőt alkalmazzák.

- Én mint sürgető? - kérdezte Koprázi mellére bökve.

- Ő mint sürgető? - üvöltötte kövér és vörös arcával Varjú elvtárs. - Soha! Ezt a stricit? Ez úgy kerül a melót, mint macska a forró kását! Méghogy sürgető! Csak hátráltatni tud! Ilyen szakma meg nincsen. Hátráltató! Hát-rál-tató...!! - hisztérikusan nevetni kezdett, súlyos végtagjai a levegőben kalimpáltak, ő maga meg hörgött, mint a disznó, ha a kés nem találja el azonnal a halálos pontot a szegycsont mögötti mélyben.

Pedig Koprázi titokban örült. Sürgető lehet. Jobb, mint a lélekszerelés. Kihajtani a melót, ukázokat adni, fölemelt fejjel járni. Ez már döfi! Másnap behivatták.

- Adja be a fölmondását. Jobb, mintha mi rúgnánk ki.

- Na és a sürgetés? Mi lesz a sürgetéssel - kérdezte megrökönyödve a mai magyar irodalom leendő jelese. - Varjú elvtárs befogad, nem?

- Varjú elvtárs ma reggel elhunyt. Megütötte a guta. Sürgette őt az idő.

Szegény Varjú elvtárs. Szegény Koprázi. Az egyik halott, a másik hullá. Nem jó semmire. Se sürgető, se hátráltató.

Magas az iskola?

- amelyben Koprázi József mint a mai magyar irodalom jelese szerencsét próbál. Kilép a gyárból és újságíró-iskolába iratkozik. A Személyzeti Vezető hátbaveregeti. Azzal töröltük mi is a...

Hősünk nem bírta tovább a gyárban. Végül is művész ő, mégha kezdő is, kellene tehát egy állás, ahol nem kell dolgozni, viszont fizetnek rendesen. Szóval valamilyen nyugis állás. Fölkereste hát az Összes Hírlapok Vállalatát, ahol a Személyzeti Vezetőhöz utasították.

- Remélem, a leendő kollégát üdvözölhetem, drága barátom! - kezdte a Vezető, Koprázinak tetszett a baráti hang, hiszen a Vezető is munkásként kezdte, de ekkor még nem tudhatta Koprázi, hogy az is maradt. Testben és lélekben egyaránt. Csak a sok kérlek szépenből lehetett következtetni, hogy a Vezető most már főnök, aki kinőtte a satupadot, s mivel ő aztán igazán tisztában volt a munkások hétköznapijaival, apró-cseprő gondoljaival, egyből megértette, Koprázi József is kezdi kinőni a satupadot, szárnyait bontogató írástudó válik belőle lassan.

- Aztán miket írogatunk kérlek szépen?

- Verseket írok!

- Én is írtam annak idején - sóhajtott nosztalgikusan a Vezető. - Szégyelltem is, mint a rosseb. Nézz rám! Komolyodik az ember. Na meg mért kell azt mindenkinek tudnia? Köztünk marad, jó?

- Meg is jelent egy-két művem az üzemi lapban - folytatta riadtan Koprázi. - Már ismernek.

- Üzemi lap! Csoda, hogy annak idején nem kaptam ólommérgezést! Tudod, kérlek szépen, hol olvastuk mi az üzemi lapot? Hát a vécén! Érted? A vécén... akkoriban nem volt még ilyen finom, guriga vécépapír! De nem ám! Úgyhogy el kell felejteni! Az újságírás nem álmodozás! Tényeket közlünk, valóságot írunk, barátocskám. Ahogy bizonyára hallottad már kedvenc szlogenünket: az újságíró a kultúra napszámosa! - azzal alaposan beleboksolt Koprázi gyomrába, majd tarkóján összefogva sűrű haját ide-oda taszigálta a perzsaszőnyeges, fikuszenőtte, párnázott szobában. - A jövő héten kezdheted a tanfolyamot. Zala elvtárs, a Híres Hírek főszerkesztője vezet be benneteket az újságírás fáradtságos rejtelmeibe. Értve vagytok?

Koprázi bólintott és kihátrált a szobából.

Ha elvégzi, gyakornok lehet. De kell ám utána egy diploma is. Nem nagy ügy, majd csak lesz valahogy. A tanfolyam két hónapig tart, utána vizsgacikk, amely, ha kirívóan jó, megjelenik - persze kellő húzás után - valamelyik vezető üzemi lapban.

Vagy harmincan indultak ebben az évben.

Zala elvtárs hátratett kézzel sétált föl s alá a padsorok között, előadást tartott arról, miért lövettek a nép közé és miért nem, mi a forradalom és az ellenforradalom, no és a vallás, vagyis a klerikális reakció minden iszonyatáról, káros hatásáról az ifjúság körében. Néha kérdéseket is fölített, Koprázi természetesen mindig jelentkezett, mindig le is ültették, figyelmeztetve, hogy lehetőleg tartsa a száját.

Koprázi József, a mai magyar irodalom leendő jelese akkoriban Alkony Olgához, a híres Kelet utolsó, nagy nemzedékének kiváló költőjéhez járt verstani órákat venni. Alkony Olgát ki nem állhatta Zala elvtárs. Zala, elvtárs volt, Alkony pedig maga a csőd, a polgári, dekadens, klerikális reakció.

- Kedves hallgatóim! Meg tudná-e mondani valaki, miért nem rúgott, rúghatott labdába Alkony Olga az ötvenes években?

Koprázi majd' kiesett a padból. Zala elvtárs, bár tudta, Koprázi biztosan megint valami marhaságra készül, de mivel más jelentkező nem volt, (miért is lett volna, hiszen ki ismerte Alkony Olgát a fiatalok közül? A szerk.) kénytelen volt Koprázit fölkérdni a válaszadásra. - Mert nem volt futballista! - vágta ki a rezet hősünk, s ezzel belopta magát, ha nem is végérvényesen, Zala elvtárs elvtársi szívébe.

Aztán egy szép kövérre hízott ifjúsági funkcionárius megmagyarázta, hogy az ötvenes években, ez az Alkony Olga, ez a költő azért nem rúghatott labdába, mert nem tette magáévá az új eszmék, az új idők „új dalait”. Zala elvtárs hátbaveregette a kövér ifjúsági funkcionáriust, s megígérte neki, ha vizsgacikkje is ilyen remek telitalálat lesz, rögtön elhelyezik őt valamelyik vezető üzemi lapba, lehet, hogy tüstént rovatvezetőként.

Koprázi több kérdésbe belebonyolódott, majdnem rendőrért kiáltottak, de aztán elcsitultak a kedélyek.

Egy szép napon megkérdezte Zala elvtárs: - Mondja Koprázi elvtárs most, hogy elhagyta a gyárat, s kiszakadt a munkásosztály bűvköréből, hol próbált szerencsét?

- A papoknál dolgozom. Kegytárgyüzletben, rőfös fiú vagyok. Kimérek pertlit, paszományt, gumiszegőt, meg hasonlókat.

- Szóval valamilyen szekta tagja!

- Szekta? Mondom, hogy kegytárgy...

- Hát látják, kedves hallgatóim! Így néz ki egy ember, amikor a klerikális reakció örvénye lehúzza...

- De én nem hagyom ám magam! Nem mozdulok, s akkor, a fizika törvényei szerint a víz földob és én vidáman úszkálhatok a csendes vízszínen - mosolygott Koprázi, de ahogy körbenézett, csak fagyos arcokat látott maga körül, meg egy-két kérdő pillantást Zala elvtárs felé, reménykedve, hogy Koprázi József a mai magyar irodalom leendő jelese megkapja a magáét. Zala elvtárs azonban semmit sem szólt, tudják a nép gyermekei olyanok, hogy nem szólnak semmit. Így tesz az úgynevezett igazi férfi is. Zala elvtárs igazi férfi volt és a nép fia is egyszerre, ugyanis a kettő nem zárja ki egymást. Szóval a nép fia nem szól, nem kapja föl a vizet, csak kevés, ám jól megcsavart szürkeállományában följegyez egy fekete pontot. Koprázi rovásán már jó pár ilyen fekete pont gyűlt, alig fért el mellettük az új jövevény.

Eljött a vizsga ideje.

A hallgatók lázasan cseréltek eszmét, ki mit fog írni, bár a téma szabadon választott. Koprázinak az a vicc jutott erről az eszébe, hogy a tanítónéni fölteszi a kérdést a gyerkőcöknek: első pont, kit szerettek a legjobban. Második pont: miért pont Lenint? Ezen elmosolyodott kissé s csak foszlányaiban hallotta, amint Zala elvtárs feketén-fehéren kimondta, hogy a hallgatók őszintén mondják-írják meg a véleményüket a mai magyar valóságról.

Koprázi a munkások művelődéséről írt egy hosszabb értekezést.

E cikkében megjegyezte, hogy Marxon kívül annyi jó filozófus létezik még! Zárójelben megjegyezte, hogy Marx nem is volt filozófus, hanem egyszerűen közgazdász volt. No és a lényeg: a munkások sört akarnak, kaját és jobb munkafeltételeket. Hiszen maga a Személyzeti Vezető elvtárs mondotta: az üzemi lap versoldala kiváló vécépapírként szolgált, leszámítva az

ólommérgezés utóhatásait. Koprázi itt meg kívánta jegyezni, hogy a mai magyar munkássághoz jobban illik az ólomér, mint az, hogy aranyér, mert hát az arany burzsoá fegyver.

Cikkét büszkén mutatta körbe, volt, aki rögtön tovább adta, volt, aki a fejét csóválta, és volt olyan (lány), aki előre sajnálni kezdte a mai magyar irodalom leendő jelesét.

- Koprázi József, álljon föl! - Zala elvtárs nyugodt volt, és belsejéből mosolyos nyugalom áradt szét az arcán. Koprázi kihúzta magát, hogy, na látjátok, mégis velem foglalkoznak először, mert én igazán őszinte voltam, jó az íráskészségem, s ez még Zala elvtársat is térdre kényszeríti. - Így nem lehet írni! Értik az elvtársak? Így nem! - csapott az asztalra a nyomaték kedvéért Zala elvtárs. - Én megmondtam: Koprázi elvtárs a szekta tag, a sérült szellemű ifjú a klerikális reakció áldozata.

- Semmiféle szekta tagja nem vagyok!

- Akkor micsoda?

- Ember vagyok. Fehér, európai ember. Azonkívül író.

Koprázit kivezették a teremből.

Hiába telefonált mindenhová, csak nyugtatgatni tudták, hogy lesz ez még másként is, meg hogy nem olyan nagy dolog az egész, no és az újságírás sem egy leányálom.

Alkony Olga azt mondta neki, fiam, maga nem normális! Miért nem akkor jártatja a száját, amikor már bent van? Nem ért rá?

- Olga néni, én őszinte ember vagyok, ordítok és toporzékolok... - jutott eszébe nagy költő-elődje.

És visszament a papokhoz, mérni a pertlit.

Káprázatos Margit

- amelyben Pampula és Koprázi hirdetést adnak föl egy ifjúsági lapban, ahol is azoknak a csinos és sportot kedvelő fiatal lányoknak a leveleit várják, akik hasonló korú fiúkkal levelezni szeretnének. És megtörténik a csoda: Koprázi Józsefnek egyetlen komoly levelezőpartnere marad, a tragikus sorsú Káprázatos Margit, aki akkoriban az Állami Lépés- és Ugraművészeti Főiskola hallgatója volt.

Százával jöttek a levelek. Pampulát majdnem maga alá temette a postaládából zúduló levélrengeteg. Koprázi tizet emelt ki, csak úgy találomra, s hogy mennyire él az isteni gondviselés, e tíz levél között ott lapult a Káprázatos Margité is, aki később Koprázi felesége lesz. No de ne szaladjunk előre a történetben, egyelőre még nem is ismerik egymást, Koprázi éppen lumpkorszakát éli, nem dolgozik, lányok után koslat, nem sok sikerrel. Koprázi, miután sejtelve sem volt arról, mit is rejt a lépés- és ugraművészet fogalma, abba is hagyta a levelezést újdonsült partnerével, Káprázatos Margittal. Ahogy azonban telt-múlt az idő, s Koprázi írásai itt-ott fölbukkantak, a mai magyar irodalom leendő jelese úgy ítélte meg a helyzetet, hogy föl kellene keresni ezt a Margitot, aki akkor már végzett a Lépés- és Ugraművészeti Főiskolán. Hegedre került, mint ugrakari tag, esténként a város egyetlen bárjában lépett föl, mint dizőz. Több se kellett Kopráziéknak. Pampula, Svihaxn és Lébec társulva Koprázival vonatra ültek. Irány Heged.

A vonaton jól berúgtak.

Heged központi állomásán leszállva Cruyff, az akkori holland futballsztár mozdulatait lepipálva cselezte magát tisztára Koprázi egy üres borosüveggel. A peron közönsége riadtan bújt a némi biztonságot nyújtó falmélyedésekbe. Koprázi és társai akkor még nem tudták, hogy a rend őrei fáradhatatlanul tanulmányozzák viselkedésüket.

A négy jóbarát özv. Ozsgyánné lakásán szállt meg, az alsóvárosban. A kiadó szobában négy ágy volt, kettő középen, egymás mellett, kettő a falak mentén. Először Pampula ugrott hatalmasat az éj közepén. Követte őt Svihaxn, Lébec úgy aludt, hogy akár halottnak is nyilváníthatták volna. Koprázi ugrált és vakarózott. - Gyerekek, ezek bolhák! - nyögte és bizony igaza volt. Özv. Ozsgyánné összes kutyája, voltak vagy nyolcan, ott heverésztek a reggelenként föllocsolt padlón. Valamennyi puli volt, vagy valamilyen keverék, s ahogy Koprázi fölgyújtotta a villanyt, kioldalogtak a szobából. - Csak kibírjuk valahogy ezt az egy éjszakát - nyögte Pampula.

Reggel vakarózva, álmosan vonultak át a konyhán. A kövön elvágott nyakú tyúkok heverték, a sparhelton víz zubogott, a tömény vérszag émelyítőn keveredett a leforrázott toll szagával, ahogy özv. Ozsgyánné lábánál fogva fölemelte és a fazék forró vízbe mártotta első áldozatát. A fiúk oda se néztek, csak Koprázi torpant meg egy pillanatra és furcsa bizsergés csiklandozta meg a testét. Aztán ő is kiballagott, miután nagy kezicsókolomot köszönt a tollfosztó özvegynek, de amaz szóra sem méltatta. Odakint az előszobában, a négy éhes fiú összedugta a fejét. - Csinál nekünk tojásrántottát! - közölte földerült arccal Svihaxn.

- Ne hülyülj! - méltatlankodott Lébec.

- Honnan veszed ezt? - kérdezte Pampula és legyintett.

- Hát csak menjetek be! Na! Mi az, féltek?

- Fél a fene. Oké, megnézem. - Koprázi vállalta a földérintést. - Asszonyom - fordult özv. Ozsgyánnéhoz -, hallom, csinálna nekünk egy kis tojásrántottát, hát mi azt nagyon megköszönnénk...

- Csinál maguknak az istennyila! Eredjen innen, mert magára uszítom a kutyákat! - ennek fele sem tréfa, gondolta Koprázi, az előszoba felől hatalmas röhögés hallatszott, már tudta, Svihaxn vonta őt a csőbe, s most avatta be társait. Sebaj. Akkor is kezicsókolom volt a válasz a sértésre és köszönjük a szobát, a tisztaságot, a kényelmet. Mert hát Koprázi úriember volt, noha külseje nem árulta el a származását. A térdeknél és az ülepén szakadt farmer, konfekciózakó, alatta semmi, és mezitláb! Forró volt ez a nyár és Koprázi lába hajlamos volt a gombásodásra. A többiek sem néztek ki különül, csak Pampulán volt valami szandálféle.

Heged békés város volt ekkortájt.

Aztán egycsapásra megváltozott.

Hadüzenet nélküli háború volt ez a javából. A négy fiú, ahol megfordult, nemhogy a kő kövön, de kő a földön sem maradt érintetlen. Az egyik vendéglőből ellopott hamutál ragyogóan csúszott a föllocolt járdán, a járókelők visítva ugrándoztak, félve lábujjaik és az üveghamutál frontális ütközésétől.

A színház környéke, ahol Káprázatos Margit töltötte az ugrakari tagok nem éppen eseménydús életét, csatatérre változott. Egy szintén elemelt görögdinnyét hasított szét és fogyasztott el jóízűen a négy jóbarát a bejárat lépcsőin. Várták az estét, amikor is a város egyetlen bárja előtt találkozna Káprázatos Margittal, aki nappal lépés- és ugraművész, éjjel meg dizőz, elámítva bájaival a férfinépet.

Ott álltak hát a bár bejáratánál, s mivel még sohasem látták az ugraművészet e későbbi tragikus sorsú alakját, minden csinos nőt megszólítottak: Margit! Legalább negyven nő járt arra. Egyikük sem volt a Margit. Már éppen eltávozni készültek, amikor egy ápolatlan külsejű, rendkívül soványnak tetsző- és a két-három éves divatot magán hordó nő furakodott át köztük. Koprázi a fejét rázta, de azért megszólalt:

- Margit!

- Káprázatos Margit. Igen, én vagyok.

Koprázi elfordult, Margit hátrasimította szemébe lógó haját. Pampula látva Koprázi nemtetszését, barátjához fordult. - Jó ez a csaj! Dugásra jó ez is!

Káprázatos Margitnak szimpatikus volt Koprázi József még így szakadtan, hatalmas hajkoronával is. Odafordult Pampulához: - Te, ez tényleg ír verseket?

- Persze! Csak nem kételkedtél benne?

- Nem, nem, csakhát furcsa.

Koprázi hallotta félfüllel, hogy kétségbe vonják íróságát, aztán arra gondolt, ez a Margit sem úgy néz ki, mint egy ugraművész. Igaz, ő még soha nem látott élő ugraművészt. Legfőljebb a televízióban, de akkor apja rögtön kikapcsolta a készüléket azzal a megjegyzéssel, hogy na, jönnek a lúdtalpasok! Pedig ha tudta volna, hogy milyen csinos a Margit. Ha tudta volna, hogy a bár közönsége egyetlen nagy tekintetté olvad össze, amikor Káprázatos Margit a színre lép aranyos bugyiban, magassarkú cipőben, két mellbimbóján arany csillagocskákkal. Föl is vetették, mi lenne, ha lemennének meglekinteni a műsort, de Margit megtudván a szándékukat, eszükbe juttatta öltözködésük hiányosságait. Így aztán irány a vasútállomás, alvás a padokon;

várták a hajnalt, az első vonat indulását. Mikor fölébredtek, a hatóság emberei álltak fölöttük, na nem kivont karddal, de gumibottal megpiszkálva elernyedtestüket.

Mindent tudtak róluk.

A kihallgatásra szánt szoba fehérre volt meszelve, a falból kampók és vaskarikák álltak ki, Koprázi arra gondolt, hogy ez maga az inkvizíció, de a rend őre nem kiabált, nem ütleget, csak lejegyezte adataikat. - És most aztán tűnés a városból - tette hozzá, miután visszaszolgáltatta az igazolványokat.

Koprázi József a vonaton ismét elaludt és arra gondolt, jó lesz ez a Margit még valamire.

„Dzsungel-kiképzés”

- amelyben Koprázi József megkapja behívóját, bár nincs szándékában a bevonulás. Tesz egy kísérletet: fölkeresi az illetékes kieg. parancsnokot. Hátha megesik rajta az őrnagy szíve...

Mivel Koprázi József a mai magyar irodalom leendő jelese magánszorgalomból megtanulta a katonai rangjelzéseket, bátran nyitott be hosszas kopogtatás és torokköszörülés után a Kiegészítő Parancsnokság parancsnoki szobájába.

Jól megtermett férfi ült hatalmas íróasztal mögött. Napszemüvegét hajára tolta, végignézett a beatzenész kinézetű Koprázin s noha civillel állt, illetve ült szemben gépiesen kezdte: - Jelentse!

Koprázi csak a rangjelzésekkig jutott tanulmányaiban, így nem tudhatta, ilyenkor mi a válasz. - Szóval volna egy kis probléma.

A tiszt rágyújtott, de se cigarettával, se ülőhellyel nem kínálta a mai magyar irodalom leendő jelesét. - Nos? Mit óhajt tőlem?

- Szóval, őrnagy elvtárs, az a helyzet... én január negyedikére kaptam behívót. Halasztani szeretnék, bár huszonhárom éves vagyok... A menyasszonyom... szóval terhes lett.

- Gratulálok! Majd kap kedvezményt a hadseregben! Többször hazamehet. Nekünk nem célunk a családok szétszakítása.

- Dehát mi nem akarunk még gyereket.

- Ez viszont nem rám, hanem az abortusz bizottságra tartozik.

- Hát ez az! Már túl késő... viszont van Svédországban egy híres sebész, aki meg tudná oldani valahogy a dolgot...

- Hányadik hónapban van az asszonyka?

- Csak a menyasszonyom... szóval... a negyedik hónapban. És ilyenkor nincs segítség! Csak ez a svéd orvos... szóval ezt kellene megvárni, hogy tud-e tenni valamit... mert ha nem, akkor nekem lőttek.

- Nem olyan nagy tragédia ez. Nyugodjon meg, kedves fiatalember.

- A szülei... szóval ha megtudják, engem agyonvernek! Híres lóversenyes család. Az összes alvilági alak ott lebzsel náluk. Mi lesz velem?

- Majd a hadsereg megvédi magát! Nyugodtan vonuljon be január negyedikén, s meglátja, nem lesz semmi baj. Elintézzük, hogy se ki, se be... Értjük egymást, ugye? Na, föl a fejfel, erőt, egészséget.

Koprázi lesújtva hagyta el az épületet.

Nem volt neki senkije terhes. Mese habbal. Apja házában üresedett meg egy szoba, önálló főbérleti jelleggel. Ezt szerette volna berendezni, csinosítani, és ez bizony eltartott volna néhány hónapig. Nem volt mit tenni. Be kell vonulni.

Mikor a fodrászüzlet hatalmas tükrébe nézett, nem ismerte meg a vele szemben ülőt. Feje öklömnyire zsugorodott, fülei elálltak. Többen ijesztgették, hogy még ez sem az igazi, mert a katona sérója olyan rövid, hogy egy kettétört gyufaszál eldőlt a feje búbján.

Pampula, Svihaxn és Lébec, miután Koprázihoz csapódott, nagy tivornyát rendeztek. A peremváros sokáig emlegette a híres búcsúztatót.

Koprázi Józsefet erős kételyek gyötörték. Mi lesz műveivel, mi lesz a Margittal, mi lesz a többi nővel, akikkel akkoriban járt. Le kell őket építeni: úgy hallotta mindig, hogy a honvédség alatt megtartott nőből feleség válik, ha tetszik, ha nem. - Marhaság - gondolta Koprázi, hát nem olyan fából faragták őt, hogy csak úgy bedőljön a ragadós női nemnek. Akkor még nem tudhatta, hogy a női igennek fog bedőlni, amit aztán nem bánt már, mert jobb, mint egyedül kóborolni, lógni a világban.

Koprázi József a mai magyar irodalom leendő jelese szipogva indult el az ismeretlen felé, tele sohasem érzett szorongással, mint a deportáltak.

A kiegészítő parancsnok egy levelet és a hozzácsatolt kéziratot böngészte, amely a mai magyar irodalom leendő jelesének kiképzési koncepciója volt lefektetve feketén-fehéren. Az időzítés nem volt véletlen. Koprázi József ugyanis úgy gondolkodott, hogyha e terv megtetszik a parancsnoknak, kaphatna egy kis halasztást, vagy ha mégis bevonultatják azon az átkozottul hideg, nyirkos januári hajnalon, talán jó helyre kerül, közel a peremvároshoz, ahová nap mint nap hazakeveredhet, hogy újdonsült szobáját csinosíthassa. Az őrnagy jókat derült a kézirat olvastán, majd a következő jelentést adta le telexen:

KOPRAAZI HONVEED OETLETE KITUENOO
KEMEENY KATONAAKAT LEHETNE IIGY FARAGNI
HUSZONNEGY HOONAP MULTAAN AATBESZEELEM A
PROBLEEMAAT
FOENT NEVEZETT ELVTAARSSAL! NE KIIMEELJEEK A FIUUT!
ELVTAARSI UEDVOEZLETTEL: KOOKAI OERGY; sk.

A kiképzési tervet először közöljük, ezt még, az őrnagyon kívül, no és ha hiszünk Istenben, Istenen és Koprázin kívül senki nem látta, nem olvashatta.

Koprázi József:

A „DZSUNGEL”-kiképzés

Franco Ariola Puccita Nemez vezértábornagy (*fiktív személy; A szerk.*), igen kemény kiképzésnek vetette alá fiait.

Önkéntesei - akik a világ bármely tájáról érkeztek is, szeretettel látott vendégek -, a „DZSUNGEL” fedőnevű kiképzést kapták. A magyar önkéntesek már itthon alapképzést kapnak, az equadori nagykövet jelenlétében, időtartama mindössze egy esztendő.

Első rész: Legurulás a Gellérthegyről egy szál fürdőnadrágban, naponta háromszor, két hónapig.

Második rész: Fejesugrás a Lánchídról, pillérhez kötözött lábakkal, naponta kétszer, négy hónapig.

Harmadik rész: Váltófutás az Északi-középhegységben Bagolyirtástól Záhonyig, naponta egyszer, hat hónapig.

A második év Afrikában töltendő!

Sivatagi háború: Háromszáz békaugrás a Szaharában hátrakötött kézzel, naponta háromszor, öt hónapig. Ebédszünetben keselyűcsalogatás hullaimitációval.

Szavannaharc: Laposkúszás borotvapenge-mezőn hanyattfekve, ötszáz kilométeres szakaszon, naponta kétszer, hat hónapig.

Páncélos-ezred eltüntetése gyalogsági ásóval, félkézzel, fél-kézen állva, naponta ötször, egy hónapig. Menü: belesült gnu-bőr kaméleon velővel, hozzá zsiráfnyál, tevetakony, elefántondó-turmix. Öltözék: hempergés friss teveürülékben, amely megszáradva a bőrön, kitűnően hermetizál. Este, fogmosópaszta híján királyvizes öblögetés.

Harmadik év: Ázsia!

1. Kutyaúszás Calcuttából Saigonba, naponta kétszer, két hónapig.
2. Hatszáz kilométeres erőltetett menetgyakorlat Victoriából, vagy Kownloonból (*tetszés szerint, A szerk.*) a Tibet lábáig, onnan Lhasszát érintve fölszabadultabb futás a Mount Everestig, gyengébbek csak a Godwin Austenig naponta egyszer, négy hónapig.
3. Hegymászás hátrakötött kézzel, felső-fogsor segítségével, míg az alsó fogsor tolja a testet fölfelé. Két kilométeres szakaszon naponta hatszor, hat hónapig.

Jön a negyedik év, a katonává avatás Dél-Amerikában!

Partizánvadászat gyakorlása állatokon:

- a) A jelölt kétvállra fekteti a jaguárt, s röviden gyomrozza. Miután az állat hármat kopog, a jelölt átadja a következőnek. Naponta hússzor, négy hónapig.
- b) Kígyószakítás két kézzel, a háton húzva, naponta tízszer, két hónapig.
- c) Hátrakötött kézzel a jelölt megközelíti a kajmánt, fogával kitép egy bütyköt az állat bőréből, s olyan erővel köpi a hulló fejére, hogy az minimum agyrázkódást kapjon.

Kiképzés az Amazonason:

- a) Az Amazonas forrásvidékéről indulnak a jelöltek, hátrafelé, erőltetett menetben, a vízben, a brazil határ felé. Az út kéthónapos.
- b) Megérkezés Brazíliába, immár az Amazonason folytatják útjukat.
- c) Átkelés a húsz kilométeres folyamszélességnél. *Nehezék:* légvédelmi ágyú. *Fölszerelés:*

liánvágó bárd
bozótvágó kés,
gyalogsági ásó
géppuska
fogkefe
motoros fűrész.
Összsúly: 120 kilogramm.

A leszerelésnél - ami után mindig háborúra készen kell állni - a következő próbáknak vetik alá a jelöltet:

1. Az alsó lábszár fölvgása és a hús hátrafeszítése pajszerral.
2. Karizom kiemelése (bicepsz), ami alá sót és paprikát tömnek.

Fiatalok: Gondolkodjatok! Micsoda előny: nem kell letölteni a Magyar Népköztársaság 24 hónapos katonai szolgálatát. És ami a leglényegesebb: ezekután bárki belenézhet a legszebb nő szemébe is. Mindenféle pír nélkül, kisterpeszben, mint az igazi férfiak!

.....
aláírás

Dátum:

Fóka a sarokban

- amelyben Koprázi József, a mai magyar irodalom leendő jelesének vézna és meztelen teste...

... - miután elvonult a főtörzs groteszkül hosszú bajusza előtt -, mint akit nyakonvágtak, hirtelen megfordult. A felcser hatalmas, fülmosóra emlékeztető fecskendőt tartott maga elé, hosszú és vastag tüvel megspékelve.

- Injekciót tetszik adni? - kérdezte rémülten az írócsemete.

- Kuss!

- Na... jó... én nem azért...

- Kuusss!

- Úristen... - mondta maga elé Koprázi.

- Lúdtalpa van?

- Hogyne kérem szépen! - a mai magyar irodalom leendő jelese ettől az emberi hangtól szinte átszellemült - Már nem is gágog! Ez már rikácsol kérem szépen...

- Kuss! Csak a kérdésre feleljen. Igen, vagy nem?

- Igenis!

- Na, nyavalyás rüszüje, majd meggörbül a talpunk a menetgyakorlaton!

- Fertőző betegség? - Testes bajusza föl-le ugrált beszéd közben.

- Az... az... nincs kérem szépen.

- Akkó lóduljon! - Koprázi lehorgasztott fejjel dobálta civil öltözékét a papírzsákba. A zsák a nyakát nyújtogatta, szájával tátogott felé, hogy add ide a bőrödöt is, arra sem lesz szükséged, mert megnyúznak elevenen.

Ó, az öreg katonák nagyon rendesek voltak, elmaradt a beharangozott tojás- és krumplidobálás, mindenki mosolygott, hihetetlen volt az egész.

Másnap reggel, amikor Koprázi álmosan rúgta arrább stokiját, az egymásra hajigált ruhák épp a belépő örvezető lába elé huppantak.

- Mondja, honvéd elvtárs, látott már maga fókát?

- Hogyne kérem! Még annak idején, az állatkertben.

- Jöjjön velem. Mutatok egyet.

Koprázi gyanút fogott: tegnap még tegeződött ezzel a szőke, tájszólással beszélő nyurga fiúval. Mi történhetett? És mi ez a fókahistória?

Benyitottak a vécébe. - Na, ott van az a nagy barna állat a sarokban. Az a fóka. Bukjon rá! - azzal belökte a mai magyar irodalom leendő jelesét. Koprázi hiába kereste ezen az állaton a kedves bajuszkákat, a kaffogó hangot, a fényes fókabundát és az állat orrán táncoló pöttyös labdát, csak egy fülmosórongyot látott, amely úgy hevert a csempézett sarokban, mint hullaházban az elaggott, kiszendvedett, ottfelejtett emberi test. - Tíz perce van! - harsogta az örvezető, majd hozzátette: - A klozetot is kisfiam! Ragyogjon, mint a salamon töke! Megértette!

Hát hogyste értette volna, író volt, gyors fölfogású, de végtelenül naiv kisfiú. Nem értette, miért vannak a takarítónők, és egyáltalán, nem is katona ő, hanem a mai magyar irodalom leendő jelese. Mindegy. Nekiállt. Hamar végzett. Fejében megszületett első verse, ebben a számára különös környezetben. Szonettet írt, tizennégy sorosat, úgy, ahogyan az a nagykönyvben írva vagyon. Petrarca-szonettet. Minden stimmelt. Főleg az ottawa!

Kirohant a folyosóra, hogy lekörmölje versét, de egy őrmesternőbe botlott. Csinos volt, Koprázi gyorsan elképzelte bébidollban, őrmesteri váll-lappal. A tiszthelyettes feszesen állt, sapkája baljában, oldalán pisztolytáska. Szolgálatból jött.

- Kezeit csókolom - vágta össze bokáját Koprázi.

- Vigyázz! - jött a válasz. - Jelentsen!

- Jelentem... mit?

- Az iskoláját magának! Hogy-hogy mit?

- Milyen színűre parancsolja?

- Micsoda?!

- Úgyis azt tetszene mondani, hogy fessek be az eget. De én nem dőlök ám be. De nem ám! Azért bátorkodtam megkérdezni, milyen színűre...

- Honvéd elvtárs! Fog egy vödröt, egy meszelőt és...

- ...lefestem az eget!

- Nagyon téved! A kerítést, édes fiam. A kerítést!

Koprázi lefestette a kerítést. Mert a meszelés után, hogy a katona ne unatkozzék, kiválasztották számára a szürke legszebb árnyalatát.

Sokat mosott. Folyosót, vécét, tányérokat, zoknit.

És kiképezték őt, úgy forgott kezében a fegyver, mint a motolla. De ez sem ment olyan könnyen. Árkot ástak a tomboló fagyban, először olyan tíz centi mélyet, ebből lett a térdelő árok, majd az olyan mély, amelyik nyakig ért, aztán gyorsan betemetni, hogy nyoma se maradjon. Koprázi nem bírt a fagyos földdel. Egyvonalban kezdték az ásást, a készülő gödrök végén álltak, mint megannyi sír szélén, amibe aztán ők is belebuknak, a hátulról kapott golyó ösztökélő erejétől. Koprázi a térdelő árokig jutott, beletérdelt, míg a többiek a talpukon álltak, s így neki is csak a feje látszott ki, s a guggoló főhadnagy elismerően bólintott. Koprázi ásta be a gödröt legelőbb. Még meg is dicsérték.

A lövészetten megkérdezte: leteríthet-e egy rongyot, mert ha a sárba beleugrik, rettenetesen fog kinézni a kincstári ruházat. Röviden csak annyit mondtak, hogy kuss. És valóban, ragadt a sártól. Majd megszáradt a sár és akkor lepattogzik. Meg aztán a katona akkor jó, ha bűdös.

- Ki tud gépelni? - kérdezte meg váratlanul a kiképzés mocskától szabadulni igyekvő katonákat az örvezető. Koprázi hallotta, hogy ilyenkor lapítani kell, mint az a bizonyos anyagcsere termék a fűben, mert ha igent mond az ember, könnyen elküldhetik folyosót mosni. Akkor meg inkább az analfabétaság, a teljes sötétség, a primitivizmus legalsó foka. - Azt kérdeztem, ki tud gépelni? - emelte föl a hangját az örvezető, s a mai magyar irodalom leendő jelese bár félve, de valami megnevezhetetlen belső kényszerből magasra emelte kezét. - Én tudok valamicskét.

És mit ad Isten, Koprázinak tényleg gépelnie kellett. Mindent. Éjt nappallá téve, egyfolytában gépelt. Tűzoltó-szabályzatot, kiképzési terveket, még a konyha rendeléseit is. Végül telexgépre került, kimenőruhában, távol a sártól és a megaláztatásoktól. Mindez az eskü előtt, de túl a

legvésebb újonckoron. Fölröhögött, amint hallotta a vezényszavakat, amelyek, mint a kígyók, kunkorodtak fölfelé és a nyitott ablakon bekúszva rátekeredtek Koprázi fájdalmas lelkére.

- Irány az egyenes! Lépés in-dulj!

- Irány az ég alja! Cél az apjuk fasza!

- Na mi az ott hátul? Miért maradunk le? Kártyáznak? Elfogom az ultijukat!

Koprázi fölsóhajtott, hátradőlt a telexesnek járó kényelmes karosszékben és Margitra gondolt, Káprázatos Margitra, akit akkor már a Magyar Állami Műház ugrakari tagjaként végleg a szíve csücskébe zárt, gyönggyé nőve, mint egy kagyló belsejében a Ceylon-sziget tengerárkai-ban. Szerette ezt a lányt, attól fogva, hogy az sírni kezdett, amikor ő, a mai magyar irodalom leendő jelese megesküdött neki, mindig vele marad, ha a felesége lesz, ha nem, az idők végezetéig. Mert Koprázi József hitt az öröklétben, hitt a föltámadásban, és hitt abban, hogyha valaki az ő környezetében van, annak Isten védőruhát ad, amolyan szkafoandert, amely óvja őt, még a széltől is.

Miközben így ábrándozott, a telex-szoba ajtaját föltépte egy őrnagy. - Gyereke van?

- Jelentem, nincs.

- Szóval se kutyája, se macskája.

- Kutyám, az van. Macskámat, tetszik tudni, ki kellett hajítanom, mert rájárt a húsrá, de mindig visszajött, aztán...

- Kuss! Reggel utazik Fészkesre, ott lesz telexes. Értette?

- Értettem!

- Reggel ötökör auf! Magáért jön egy tizedes. Irány a százada, rovanacs, pakolás.

Fészkes még messzebb van peremvárosi szobájától, de sebaj, majd hazamegy autóstoppal. Bár ez tilos, de várja őt a Margit, tisztázni kellene a viszonyukat, hogyan tovább. Írt egy verset, amely az előző esztendő decemberét idézi és Margit okvetetlenkedését. Mert ha Koprázi sétálni akart, Margit biztosan be szeretett volna ülni egy presszóba. Így volt ez fordítva is. Szóval azon a napon beültek egy elegáns helyre, amely cukrászda is volt, meg kávéház is, és Koprázi József, a mai magyar irodalom leendő jelese úgy égett ott, mint a Reistag. Mások szerint, ahogyan Gyöngyös. Megint mások - mint a rongy. A közönséges, mosogató- és felmosólé gyötörte rongy.

Koprázi József:

1977. december 16.¹

1.

Emlékezetes lesz mindig e péntek;
a Művészen teáztam épp a Nővel,²
kibe nem voltam szerelmes, s Ő se
belém. - Sajnál egy konyakot a hölgytől?³
- hajolt fölém a felszolgálóleány.

¹ Koprázi József ezen a napon kapta meg a behívóját

² Káprázatos Margit, hegedi ugrakari tag.

³ Egy frászt sajnálta ő a konyakot; egyszerűen nem volt pénze és gyűlölte a nőket, akik isznak. (A szerk.)

- Költő az úr... konyak? Ugyan - a Nő ezt szörnyella de frász vigyorral súgta,
s akkor szorongva szégyenkeztem én,
mint a kamaszgyerek, kit rajtakapnak
egy éjjeli önkielégítésen.

2.

Hazaértem s polcomon ott fehérlett
az ígért behívó. Szent György lovagnak
hívott a béke, tollammal ledöfni
a hétfejű, famentes papírtankot.

Miután Koprázi hátizsákja és sisákja nagyot koppant a fészkesi, laktanyává alakított lakótelepi ház földszinti lakásának padlatán, az ősz sörényű, bádogos-kinézetű őrnagy ráordított. - Iratokat!

Koprázi József előtt minden megvilágosodott. A vonaton! Igen, a vonaton hagyta azt a lezárt borítékot, amelyben papírjai lapultak, mindenféle titkos kartonok és igazolványok. De hátha megússza, ha játssza a hülyét. Unottan hajolt hátizsákja fölé, megragadta alsó sarkait, majd magasra emelte és rázta, mint egy áramütött. Az őrnagy hátralépett, de így is cipőjéig gurult a kulacs. Aztán hősünk kifordította a zsebeit is, de sehol semmi. - Eltűnt. Őrnagy elvtárs jelentem, egyszerűen eltűnt.

- Úgy?! Szóval, na nézzük csak... - azzal lapozni kezdett a Szolgálati Szabályzatban és rábökött az egyik lapra. - Két hónap Koprázi honvéd. Két hónap! Szigorú megrovás. Ha szerencséje van és a vonaton hagyta, na és valaki megtalálja, leadja, akkor csak ezt a két hónapocskát húzza le! De ha nem lesz meg... - vészjósló hangját egyre följebb vitte, egy operaénekes is megirigyelhette volna. Koprázi lehajtott fővel kért engedélyt a távozásra, amiért külön ordítás járt, ha a katona nem húzza ki magát, és a honvédség nem leánynevelde, seggbe is rúgták volna, ha nem tiltja a szabályzat. De a két hónap az két hónap, háborúban föbe is lőhettek volna, úgyhogy örüljön, hogy luk van a valagán.

Még aznap este beült a telexbe, leadta a jelentést a dandár felé, majd az ágynak nevezett priccsen kómába szenderült. Nem volt neki nehéz, hiszen ébren is álmodott, most aztán, hogy szemét is lecsukta, valódi kóma borította agyát, de oly különleges, hogy az csak a mai magyar irodalmi jelesnek adatik meg, mert kérem, nem volt ez a kóma orvosilag alátámasztva és az sem bizonyítható, hogy ettől az éjszakától vált Koprázi József leendő jelesből valódi, magyar, irodalmi jelessé.

Hogy másnap úgy ébredt-e, mint a mai magyar irodalom jelese, nincs tudomásunk. Telekezett, adta a jelentéseket a dandár felé, mint rendesen. Az őrnagy ordított, szintén mint rendesen. Teltek a napok, „s a remény - mint szalma közt kidöntött pléhedény”. Géppisztollyal kísérték az ebédlőig, mert, hogy a laktanyán kívül folyt az étkeztetés undorítóan aljas étkekkel, dehát mindenki úgy falt, mint a disznó, Koprázi kényes gyomra nemigen vette be a mindennapos úttörőgombócot, a tarhonyát. Zsíros húsok lötyögtek a tányéron, minden csupa hagyma, a levesek kihűlt könnyek, az ágaskodó sápadt répák megannyi levágott, szipákoló orr. A büfében kétféle üdítő: szőke- és barna kóla. Hát kiderült. A narancslé. A barna meg barna. Így teltek napjai.

Aztán szonettje megjelent hetilapban, s ő csillogó szemekkel adta közvetlen parancsnokának, vagyis az őrnagy kezébe. Miután amaz szépen, lassan, félhangosan, ügyelve a skandálás szabályaira, elolvasta a verset, Koprázira nézett és a fejét csóválta.

- Maga a kötélén fogja végezni, Koprázi honvéd!

- Értettem!

- Dehogy érti maga... ha értené, nem írna ilyen marhaságokat. Méghogy úrvacsora! Egyáltalán, mit ért maga azon, hogy úrvacsora?

- Jelentem, ezen a vacsorán hívja össze utoljára Krisztus a...

- Abbahagyni! Az úristenit magának! - Homlokát dörzsölte, majd kissé finomabban: - Mondja csak, mit válaszolt ez a... - újra megnézte az újságot, bizonyára a címét fürkészte - nyelvemen volt, na, megvan, ez a Kosztolányi?

- Hogy mit? - Koprázi zavartan nézett maga elé, majd kinyögte. - Semmit, kérem. Semmit.

- Na lássa! Mert nem ér egy kalap szart se! Hát persze, hogy nem válaszol! Hát persze - nevetett föl artikulátlan hangon az őrnagy, aki alig egy hete - mert hát tudta, hogy Koprázi szigorú megrovás alatt áll - a csoportos színházlátogatáson a mai magyar irodalom jelese(?) mögé lopódzott a végében és ráordított: - Mit csinál itt maga? - Koprázi egy hülye arc-kifejezésével csak annyit tudott mondani, hogy vizelek, kérem.

Egy szép napon, miután Koprázi leadta a jelentését a dandár felé, a telexgépen rohanó papírfolyamon a következők rajzolódtak éktelen kattogással.

ITT JELOVICKSI EZDS;

Koprázi nagyot nevetett, mert gondolta, valami hülyéskedés lehet, a hasonszórú katona marhaskodik a géppel, úgyszólván visszaírta:

ITT MEG A FEESZKESI TELEX FOEPARANCSNOKA KOPRAAZI JOOZSEF
VEZEERORNAGY. JELENTSE!

Ahogy tovább akart írni, dühödten csilingelni kezdett a gép.

NE SZOORAKOZZON AZ ELVTAARS MERT MEGJAARJA!

Koprázi továbbra sem gyanított semmit.

MENJ A JOO EEDS ANYAADBA TE HUELYE!

Ekkor már megcsörrent a telefon a századügyeletes asztalán. Intettek az őrnagynak, aki, ahogy a kagylót a füléhez emelte, elfehéredett.

- Koprázi!!! Hozzám! - üvöltötte és öklével hadonászott.

- A dandárparancsnok... - lihegte - maga állat, elküldte a dandárparancsnokot a jó édes anyjába?

- Jelentem én nem tudtam... - nem telexezett többé. Azt is megtiltották, hogy a telexszoba közelébe merészkedjen. Azért a hangulatjelentéseket vele írásták.

Most közreadunk egy ilyen jelentést, amely a lyukszalagról bődületes gyorsasággal folyt a gépbe.

1. Külpolitika:

A század elíteli az imperializmus elterjedését és behatolását a népek szuverenitásába. Főleg a szavaat minden beavatkozás ellen, amely sérti a népek önrendelkezési jogát. A század megkülönböztetett figyelemmel kíséri a kínai fejleményeket.

2. Belpolitika:

A száazad minden este nagy figyelemmel neezi a televiizioo hiiradoojaat ees nagyra-eerteekeli neepuenk eroefesziiteeseit a kituezoett tervek megvaloosiitaasaaert. Maar most a tavaszon keeszuelnek honveedeink, hogy oenkeent reeszt vehessenek az arataasban ees a hiivoo szoora nagy faajdalommal baar, de megeertve, hogy neepuenk mindennapi kenyereeeert kell majd harcba szaallni ees egy idoere feelbe kell szakiitani a kikeepzees meeg oly fontos feladatait.

3. Belső élet:

A száazad a kikeepzeesi terveken tuul napi testgyakorlaast veegez suulyzoozik, fut ees neehaanyan uuszni jaarnak. A hangulat kivaaloo. Honveedeink oenkeent ees ingyenesen taniitjaak azokat, akik nem veegezteek el az aaltalaanos iskolaat ees ennek okait nem firtatjaak. Talmi honveed minden este sajaat szerzemeenyeit adja eloe gitaaron. A kultuuraalis eelet a száazadon belül kifogaastalan. Sokat pihenuenk, hogy maasnap i harcaaszati feladatainkat maradeektalanul teljesiithessuek.

Koprázinak megmutatták az ágyát. - Az, ott - bökött egy hatalmas termetű cigányfiú a sarok felé. A mai magyar irodalom jelese (most már kérdőjel nélkül) leheveredett az ágyra. A földszintre. Merthogy emeletes ágyak voltak a körletben, úgy egy tucát, a falak mentén.

- Nem oda! - Jött a hang. - Eggyel följebb.

Koprázi kinyitotta a zsebkését és a párnája alá dugta. Sohasem lehet tudni. Félt. Nemcsak ezektől a kubikus fiúktól, akik alig fértek el ágyaikon, hanem a másfél évtől, amely hátra van még és a hétköznappal ellentétben nem rohan, hanem hason kúszik, hátrafelé.

Hazamenni? Meglátogatni Káprázatos Margitot? Esetleg a Margit jönne hozzá? Szó sem lehetett róla. Fogságban volt, s nemhogy próféta nem lehetett a saját hazájában, de még normális katona sem.

A század az udvaron sorakozott. Koprázit az ajtóból visszalökték.

Az őrnagy úgy ordított, hogy beszűrődött a hangja, s az ember megérzi, ha róla beszélnek, a füle megélesedik.

- Elvtársak! Úgy döntöttem, hogy az író kibaszom kubikba! Mocsarat fog csapolni! Vagy inkább talicskázzon földet? - Általános röhögés. - Vigyázz! szóval legyenek kíméletesek az íróval! Hadd erősödjön! Már a tollat is alig bírja fogni. Most aztán foghatja a tudják mit? - Még nagyobb röhögés. Koprázi eljött az ajtótól, fölment a körletbe. Most nyitott szemére tört a kóma, mindent látott és hallott, de már nem ezen a földön járt. Focista volt. A világ legnagyobbja. Mintha rádiót kapcsoltak volna be a füle mellett, alig ismerte föl a saját hangját. A háttérzaj viharos tombolás, trombiták és tam-tam dobok, lelkes szpiker.

Koprázi József a mai magyar irodalom jelese nagyot sóhajtott, miután kikapcsolta a képzeletbeli rádiót, ott, maga mellett, a kispárnán. Kinézett az ablakon. Csönd. Hol lehet a század? Eltűnt mindenki. Kirohant a folyosóra. Sehol senki. Talán riadó volt? Azt biztosan meghallotta volna. Lement a földszintre, megállt a telexszoba előtt. A telexes ágyán meggyűrt Népsport. Koprázi az utolsó oldalt vette szemügyre. Kezdődik a világ bajnokság! A nagy esélyesek! Hollandia, Argentina, Skócia és a többiek! Az NSZK! A döntő: Buenos Aires. Nagyot dobbant Koprázi szíve. A magyarok is ott lesznek... hiába... fölhúzhatja a trikót, hátán a hatalmas kilencessel. De tényleg, hol lehet a század?

A tisztiszolga diverzánsa

- amelyben Koprázi József szívéből hatalmas ködarab kér lebocsátást, miután az őrnagy megkegyelmez, és csicskásává fogadja őt, a mai magyar irodalom jelesét. De Szent Isten, mit tesz az alkohol, ha csöppnyi is, azzal, aki absztinens?

Az őrnagy egy szép napon bárányokat hozatott az ügyeletessel. Azt mondta, induljon csak el a szolgálati biciklivel a hegyekbe, ahol ő már megbeszélte egy öreg pásztorral, hogy adjon neki két szép bárányt. Az ügyeletes kerékpárra szállt.

Délután ott volt a két bárány. Az egyik a kormányon, a másik a nyakában. Aztán természetesen Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese gondozta, etette az állatokat. Merthogy humánus lélek volt ez a fiú, de mi más is lehetne egy író, főképp, ha e művészet jelese?

Slaggal mindennap lemosta a betont, s a vastag vízsugár elől ijedt patakopogással menekültek Isten áldozati jószágai. Literes kólásüvegbe töltötte a gondosan fölforralt tejet, cumit húzott az üveg szájára és megfelelő dőlésszögben nyújtotta az éhes szájak felé. Volt egy eset, amikor nem forrt föl a tej, mert koranyár lévén és hűtőszekrény híján megsavanyodott, Koprázi langyos vizet volt kénytelen adagolni, amelytől az állatok befostosodtak. Az őrnagy telitorokból üvöltött a folyosón, hogy ki volt az a barom, aki miatt kedvenc állatkái élet-halál közt lebegnek, mire Koprázi megismételte ugyanezt, ugyanevvel a hangerővel. Így az őrnagy nem fogott gyanút, s mivel senki nem vállalta magára a büntetést, megúszta Koprázi is. Később a szemben lévő leányszállás frizsidere befogadta a tejtől kövér zacskókat. Koprázi esténként átment, az ajtóban levette sapkáját, s mikor a tévét bámuló lányok egyszerre megfordultak és alaposan szemügyre vették a mai magyar irodalom jelesét, megszólalt:

- A tejért jöttem...

A bárányokat marták a poloskák. Koprázi intézkedett. A bárányok piszkosak voltak. Koprázi langyos kádfürdőt adott nekik.

És ez így ment, mígnem egy tengerimalac-kurrogós hajnalon az őrnagy kocsiba vágta őket, s kijelentette, Koprázi nem kis öröme, hogy a bárányok neveltetése házilag folytatódik.

Teltek-múltak a hetek, a hónapok, a CENTI igencsak rövidülni látszott. Koprázit, hogy ne unatkozzon, s főleg tapasztaljon, kapus szolgálatba helyezték. Úgy este tizenegy felé, az eltávról beszállingózó katonáktól elkobzott kisebb tételű italt elfogyasztotta társával, s ledőlt a szolgálati rekaméra. Jó fél órát szundikált, aztán fogta szolgálati fegyverét és kiballagott a kapu elé, az utcára.

Egy taxi kanyarodott a leányszállás elé.

Koprázi kihúzta magát, „mellyre”-helyzetbe vette géppisztolyát, katonás léptekkel megindult a taxi felé.

- Jóestét kívánok! - mondta és közben szalutált.

- Jóestét - így a taxis.

- Aztán mit keresünk errefelé?

- Hát nem sokat, kérem... - próbálkozott a taxis viccel elütni Koprázi József őrszolgálati komolyságát.

- Én úgy láttam, maga fényképezte az erődöt. Ezt itt. - Mutatott maga mögé mutatóujjával Koprázi. - Tagadni meri?

- Én kérem...? Nekem még fényképezőgé...

- Kuss! Itt én vagyok a góré. Fényképezett és kész. Na, lássuk a papírokat! Személyi, forgalmi, vezetői, katonakönyv, satöbbi ésatöbbi - a taxis rémült arccal adta ki az iratokat, farkasszemet nézve a fegyver csövével. A géppisztolyban nem volt tár, dehát nem árt az óvatosság. Lehet egy lövedék a csőben is. Mindenesetre egy kicsit megnyugodott.

- Van tár is! Ne örülj, pimasz diverzánsa! - A mai magyar irodalom jelese elővett egy tárat oldalához simuló tártáskájából és bekattintotta a helyére. - Na, mit szólna? Szóval nem fényképeztél?

A taxis most már kiadta az ablakon keresztül az elsősegély dobozt is, aztán kiserelte a rádiót. Koprázi ezeket is alaposan átvizsgálta.

- Na! Kiszállni! Földre!!

A taxis engedelmeskedett, majd hisztérikusan üvöltözni kezdett. A környéken szinte valamennyi ház ablakából kitódult a villanyfény, valaki pedig értesítette a katonai rendészetet.

Koprázit gallérjánál fogva hozták a körletbe.

Megszeppenve kérdezte a hatalmas termetű hadnagytól:

- Csak külföldön vannak gerillák?

Koprázi kérdését nem méltatták válaszra. A hangulatjelentés-író Koprázi pedig sokszor megemlítette a kapitalista gerillák veszélyességét és hogy erre a század legénysége mindig nagy érzékenységgel és átérezve ennek tarthatatlanságát, az ügyet mélységében negatívén reagálja le.

Gumibottal püfölték a hátát, betuszkolták a volt mosókonyhába. Ahogy távolodtak, úgy halkult Koprázi üvöltése: csukjatok be, de ne üssetek! Csukjatok be, de ne üssetek. Pedig már régen nem ütötték és be is csukták, kívánsága szerint.

Másnap Koprázi semmire sem emlékezett. Hurkák sem voltak a hátán. Azóta, ha valaki Fészkesen jár, s taxival a leányszállásig óhajt menni, minden sofőr hevesen tiltakozik. „Nem lehetne egy városnézés inkább”, „Lecsapom az órát és furikázzunk a semmibe, csak oda ne!”, vagy: „Az Istenért, nincs Önnél fényképezőgép? Láttá az Erődöt? Kerülje...”

És az utas nem győz csodálkozni.

Lázadó a Gyilokgyárban

- amelyben Koprázi József visszakerül abba a zászlóaljba, ahová annak idején bevonultatták...

Éjszaka volt. Hogy testi valójában is megérkezett, akkor tudta meg, amikor földszinti (külön ágy!) fekhelyére dőlve arra ébredt, hogy valami irgalmatlan súly telepszik mellkasára, hasára, s egyéb nemes szerveire. Három alaposan lerészegedett katona volt. Danolásztak is hozzá és ugrándoztak a mai magyar irodalom jelesének erősödő testén. Hősünk minden erejét összeszedve lehányta magáról az illetleneket. Azok csodálkozva vették tudomásul, hogy a földre, jelen esetben a linóleumra huppantak, végighallgatták Koprázi szitokáradatát és csodák csodája, saját ágyukhoz somfordáltak. Reggel aztán szent lett a béke, a három fiú már nem is emlékezett az incidensre.

Koprázi József pedig örült és nagyot nyújtózott, nincs őrnagy és nincs telex, csak hátéká számla van (háromszoros térítési kötelezettség - *A szerk.*) eltűnt mikádója nyomán. Sebj. Majd csak kifizeti valahogy. Jó érzését az sem borította homályba, hogy fogkrémét kiszivattyúzták és borotvahabot nyomtak a helyébe. Habzott, habzott az istenadta, Koprázi majd' megfulladt belé, savanyú is volt, talán megromlott, gondolta éles elmével a mai magyar irodalom jelese, de csakhamar rájött a turpisságra, amikor a rengeteg vigyorgó fej föl-föl tünedezett a mosdó ablakában. Ez volt az édes gumikorszak, amikor az ember már nem is újonc, de még nem öreg katona.

Gumiságát egy civil tudatta vele, de úgy, hogy feje búbjáig belevörösödött. Rövid kimaradásai egyikén levelet adott föl a postán kedvesének, Káprázatos Margitnak. Amikor az ablakhoz ért, a csinos postáskisasszony orrát a magasba tartva szimatolni kezdett.

- De bűdös, égett gumiszag van!

Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese elejtette a levelet és sarkon fordult. Csak kint az utcán vette észre, hogy két gyerek atomokig lekoptatott bicikli-külsőt dobott az égő gazra. De akkor már késő volt. Nem elég, hogy még csak gumi, de bűdös is? Igaz, eszébe juthatott volna a fészkesi őrnagy sokszor elhangzott intelme: a katona akkor jó, ha bűdös!

Ősz lett közben, s emlékezvén Koprázi József lélekszerelő munkásságára, beválogatták derék hősünket is a bokorugratók közé, a munkásszázadba. - Marni fog, szakikám - közölte a Gyilokgyár művezetője. - Ilyen kis pöcköket fog marni. Huszonötezer a norma naponta. Két gépen egyszerre, gyerekjáték lesz.

Koprázi ezer darabot se teljesített, úgyhogy neki kellene fizetni, hogy egyáltalán a Gyilokgyár fűtött üzemében dolgozhasson. Nem haragudtak rá, inkább áthelyezték. Robotolni. Egy szerkezet futott a soron, nem tudta ő, miféle szerkezet lehet, de mindenki, aki előtt elhaladt, húzott rajta egy csavart, kócot tekert a menetekre, egy másik ezüst festékekkel lekenste, végül az utolsó nagy erejű víznyomás alá vetette. A Koprázi József láncszemet bekapcsolták a sorba. Eleinte szorgos volt, persze alig várta, hogy megszólaljon a reggelit jelző duda, egyszerre hagyták abba a munkát, futva le a lócához, szép zsömle fölívággal és főtt tojással, ez volt a reggeli minden nap, néha pluszként egy kis paradicsom, de hát az drágult már, így ősz tájékán, úgyhogy azt csak mérsékelten adagolták. Eljött az a reggel, amikor nem jött időben a reggeli. Koprázi József, mint a mai magyar irodalom jelese, emlékezvén nagy, forradalmár elődeire, megtagadta a munkát. Azt mondta, ha az autó nem tankol, nem tud elindulni. Így van ez az emberrel. Ez az eszmefuttatás nem hatotta meg a művezetőt, s föl szólította Koprázit, ne uszítson, ne izgasson, mert megütheti a bokáját. Nincs reggeli és kész. Majd másnap dupla

adagot kapnak. Már a többiek is csitígták. Hagyd már Józsi, nem mehatsz haza, Jóska, voltak jópofák is: megcsal az asszony és akkor... Koprázi egyik fülén be, a másikon ki, odaállt a művezető elé és félhangosan megjegyezte. - Tudja, mit mondok én magának? Hozasson négereket Ugandából. Azok biztosan csípi ezt a melót. Meg aztán elég lesz nekik a reggeli - minden másnap.

Ez már sok volt. Hivatták a századost, azt, aki kérte, hogy Koprázit hozzák vissza Fészkesről, mert irodalmi érték és föllendítheti a század, s ezáltal az egész zászlóalj szellemi életét.

A művezetők és a dolgozók legnagyobb megdöbbenésére a százados kijelentette: - Úgy tudom, Koprázi honvéd civilként sem szeretett dolgozni! - Azzal átfogta a mai magyar irodalom jelesének vállát és így, összeölelkezve, kibandukoltak a műhelyből.

Másnap jött a reggeli, de szimplán. Koprázi nem szólt semmit, csak rágott és nyelt, de ahogy visszatért a sorra, úgy állt meg, hogy a többiek nehogy észrevegyék, mit tervez. Meglazította a főnyomócső hollandiját, majd leszerelte; ferdén kapatta rá újra, egy csöppet húzott rajta és várta a hatást. Hátborzongató zakatolással elindult a sor, a víznyomás levágta a hollandit és a vastag sugár lelocsolt egy asszonyt. Koprázi rálépett a csapkodó csőre, mint kígyó nyakára és a többiek felé rúgta. Közben jajveszékelt, hogy nem tudja megfékezni ezt az átkozott vizet, mindenki csuromvíz lett, és beletelt jó tíz perc, mire elzárták.

Áthelyezték. Meős lett. Ki kellett szűrnie a selejtet. No hiszen. Ez a meló azért ment, mint a karikacsapás. De ő Koprázi József gondolataiban máshol járt, unta ezt a munkát is, szeme majd kigúvadt, nehogy ennek a Vasziljev féle önjáró aknavetőnek a testébe rossz alkatrész kerüljön, mert nem venné a szívére, hogy hős katonáink kezében csütörtököt mondjon ez a fegyver, a haza védelmének közepette. Dehát hazaszeretet ide, hazaszeretet oda, Koprázi megújította a válogatást. Az új szisztéma a következő volt: tizenöt jó, tíz selejt. Tíz jó, öt selejt. Hamar végzett mindig.

Nem hagyta nyugodni az ablak.

Kedvenc peremvárosára látott, de haza sosem mehetett. Mert azért volt a rovásán, s a főhadnagy, a parancsnok, bár tisztelte Koprázi irodalmi nagyságát, mégis kötötte az ebet a karóhoz.

Eljött a véradás ideje, nem volt kötelező, de ajánlatos, az igen. Koprázi rettegett mindenféle tűtől és vértől, úgyhogy igyekezett kihúzni magát.

- Hát ön, Koprázi honvéd, miért nem ad vért? - kérdezte szokatlanul mosolygós arccal a főhadnagy.

- Hogy én? Tetszik tudni, én, szóval gyerekkoromban volt egy különös betegségem, és azóta... szóval a vérem nem ér egy fabatkát sem - hebegte nem túl meggyőzően, ez abból derült ki, hogy a főhadnagy ordítani kezdett, hogy ő bizony csalódott Kopráziban, csalódott az egész mai magyar irodalomban, ha ilyen beszari alakjai vannak, s megígérte, fog ő még vért adni, mert hogy vért fog pisálni, és azt is megemlegeti, hogy a világra pottyantották.

Aznap éjfélig mosta az ebédlőt.

Nem telt bele két nap, már fölkerült arra a listára, amelyen tisztéseknek alkalmas egyének névsora feketéllett. Kilenc hét pokol. Jól tudta ezt Koprázi József, meg is lobogtatták előtte kiképzési tervét és a szemébe röhögtek az előjárók. Nem lesz sem kutyaúszás, se hegymászás foggal, karizma is marad a helyén, csak jó kis kiképzés lesz! Majd ott megtanulja, hol lakik a magyarok istene!

Az asszonyöl taszító melege

- amelyben Koprázi József nemcsak valódi mai magyar irodalmi jelessé, de talán igazi férfivá is érik, de majd meglátjuk, hogyan vélekedik erről Káprázatos Margit a lépés- és ugraművész, az Állami Műház ugrakari tagja.

A december eleji kétszámjegyű fagyban a domboldal behavazott mélyedésében fölhajtott mikádó-gallérjába temetkezett, bezúzmarásodott alak feküdt, fülvédős sapkája lecsúszott a fejről, géppisztolya lába között, szája sarkán az álomban kicsurgó nyál csillogott.

Koprázi József volt az, igen, ő, a mai magyar irodalom jelese. Őt tették ki megfigyelőnek, raja vagy tíz méterrel hátrább lapult, várva a parancsot, ha támadni kellene. Nem tudhatták, hogy Koprázi állandóan alszik, pedig volt olyan eset, még hősünk ifjúkorában, hogy kenyérért küldték őt, finom házi kenyérért, kigyózott a sor, dermesztő volt a hideg, s ő, a mai magyar irodalom jelese állva elaludt. Nagyokat lengett ki egy szabályos kör minden irányba, s mikor fölnyitotta a szemét, meglepve látta, hogy a sor már máshol áll, ő pedig szatyrával csuklóján úgy fest, mintha egy nagy kert közepén épp most hajtott volna ki faként a fagyos földből. Legyintett, mert a kenyér még nem érkezett meg, és elindult hazafelé. Másfél órát aludt, így állva, s kenyér nélkül tért meg otthonába.

Most valamiféle szöszmötölésre ébredt. Fölnézett.

Zászlós állt fölötte és Koprázi mellé ejtett egy kibiztosított könnygázgránátot. - Na, honvéd elvtárs, mi is ilyenkor a teendő? - kérdezte vigyorogva. - Segítség, segít... - kiáltott föl a megszeppent irodalmi jeles. - Na, szedje össze magát, honvéd elvtárs!

Taknya-nyála összefolyt a szerencsétlennek, éppen ezért semmi okosság nem jutott az eszébe. - Hát a gázálarc dísznek van? - kérdezte most már türelmetlenül a zászlós.

Igen, igen. A gázálarc. Kitapogatta az oldalán a gázálarcot. Gyorsan, mert megfullad. A zászlós a kezére lépett. - Csak parancsra vesszük föl, nem igaz? - Koprázi köhögve, prüszkölve kiabált. - Mondja már valaki, hogy gáz!!

- Gáz! - kiáltották mögüle a társak, s már fönt is volt az arcán az álarca. Amilyen gyorsan fölkerült, tépte le magáról, ugyanazzal a mozdulattal. - Marha, nem csavarta be a szűrőt! - szólt keresztbe font karral a zászlós. - Roham! Irány a völgy! - üvöltötte el magát és előre szaladt. A völgyben aztán füstbombákat és könnygáz-gránátokat robbantott föl, a raj vegyvédelmi ruhát öltött, de úgy, hogy ne tudják őket közben halomra löni, vagyis hanyatt fekve, aztán át a füstölő poklon, le a ruhát, be egy frissen ásott gödörbe, vegyszert rá, sugártalanítva, és kezdődhet minden előlről.

Itt a tisztesiskolán újonc volt mindenki, a törülközőket zsinórral mérték össze, vajon stimmelnek-e a sarkok; éjszakai riadó, és éleslövészet, gránátdobás. Koprázi József a mai magyar irodalom jelese fáradni kezdett, de hátra volt még három kerek hét, azt át kell valahogy vészelnie. De hogyan? És akkor megsúgta neki egy jótevője: nyomoznak utána. Valamilyen elvtársak a helyőrségből. Ha még csak onnan jöttek volna! De nem! Az elhárítástól jött - egyetlen elvtárs. Egy százados. Civilben mutatkozott, járt-kelt a katonák között, szimatolt, mint egy véreb. Azután érdeklődött előszeretettel, miket olvas és főképpen miket ír ez a Koprázi József? Milyen vicceket mond? Hányan hallgatnak rá? (Tudni kell, hogy azokban az időkben tíznél több ember föllázadt és a hivatalos politika ellen fordult, akkor a csoport vezetőjét katonai bíróság elé lehetett hurcoltatni. (A szerk.)) Hazudnánk, ha azt állítanánk,

hogy Koprázi József nem félt. Sőt. Álmaiban máris egy cellában ücsörgött, bár nem ébredt telve szorongással. A börtönben ugyanis zavartalanul megírhatta főművét, amelyért rögtön világdíjat kapott, s tévériporterek hada vette őt körül, őt a mai magyar irodalom immáron első számú jelesét.

- Hogyan tudtam megírni főművemet, pont egy cellában? Mert itt a kutya sem szólt hozzám, s bár magánzárkám sötét volt, beszűrődött annyi fény, hogy a fal mellé lapulva évek hosszú és gyötrelmes munkájával megteremthettem a huszadik század leghatalmasabb regényét, amely túllép a hazán, túllép Európán, túllép a világon. Koszmikus mű. Úgy él ma már ez a regény, mint élt Krisztus, és él ma is. Önmagát írja. Igaz, ahogyan Krisztus kinötte a világot, megölték. Nem bírtak vele. De egy könyvet megölni? Vagy arra gondolnak, megölhetik a szerzőt? Csak tessék. A mű megmarad. Elégetik a könyveimet? A fejekben tovább él, íródik. Jézus Krisztus is meghalt, állítólag nem is voltak evangelisták, dehát kit érdekel ez? Olvasták az Újszövetséget, igaz? Tehát: a mű, a négy Evangélium, él. Isteni predestináció ez az egész! Mert ha annak idején nem izgatok államellenesen, és nem csuknak le erre a pár esztendőre, akkor nem születik meg a mű sohasem. Mert én, kérem, amióta az eszemet tudom, mindig állásban voltam, pedig születésem óta művész vagyok, mert a művészetre születni kell, ugyanúgy, mint a gyilkosságra. Ebben nincsenek kétségeim. Igen, hölgyeim és uraim, az író olyan, mint a gyilkos. Tehetnek vele bármit, élhet bárhogy, nevelhetik bármilyenre, a művész művész lesz, a gyilkos gyilkos. És ez így van rendjén. Isten tudja, mit akar. Íme a bizonyíték: a MŰ.”

Igen ám, de ahogy a hurok szorulni kezdett hősünk nyaka körül, jobbnak látta, ha nem csukátja le magát, na nem azért, mintha annyira félt volna, de hol volt még ő akkor a főműtől, a nagy regénytől! Itt-ott jelengettek meg már versei, de még prózai szövege sem, hát még regény! Tervei, azok voltak. Minden a fejében volt készen, de börtön ide, börtön oda, ahhoz még túl fiatal, hogy főműve megszülethessek. Meg aztán úgy tudta, aki fiatalon mindent megír, annak nincs is miért élnie... meg is hal valamennyi szerencsétlen, mert amit elrendelt az Isten, azt bevégezte, akkor meg minek pusztítani tovább a mások kenyerét? Örült is Koprázi, hogy még alig tud épkezláb mondatokat formálni, s már nem is olyan fiatal. Mások az ő korában már régen meghaltak, de legjobb esetben is megőrültek, úgyhogy jó lesz vigyázni. Viszont mégis csak ő a mai magyar irodalom egyik jelese, ezt genetikai kódjai súgták meg lelkének.

Taktikát változtatott.

Eltávozást kapott még, rögtön hazasietett, összeszedte a Lélekszerelde hetilapjának régebbi számait, le volt fűzve valamennyi, Koprázi verseit őrizve. Főképp a piros betűs, ünnepi számokat válogatta ki, ezekhez hozzácsapott mindenféle politikai és filozófiai lexikont, így indult vissza állomáshelyére, és belemélyedt ezen művek olvasásába. Legalábbis kívülálló ezt tapasztalta. Koprázi újságokkal takarózott, és a nagyméretű lexikonokba kedvenc olvasmányainak lapjait rejtette el. Volt, aki mutatóujjával a halántékába túrt, hogy na ez is megbolondult, biztosan a félelemtől, aztán bólogattak is, mert ki ne ijedne meg kilenc esztendőös raboskodástól; Koprázi csak legyintett, s hogy a spiclit kiugrassza a bokorból, rákiáltott szobatársaira. - Aki az itt látható újságok és könyvek ellen beszélni merészel, följelentem!

Nem szólt senki. Az elhárítás is odébbállt. Nem volt mit figyelni. Koprázi József a mai magyar irodalom honvéd jelese, megváltozott, végre belátta, hogy nem tisztességes a társakat izgatni, ha már más nem izgatja őket. És mit tesz Isten, rájöttek arra, hogy ez az ember szellemi érték, no meg egy óvodát is patronált a zászlóalj abban az időben, fölkerített Koprázit, készítsen valamilyen műsort. Koprázi József boldogan mondott igent, írógépet kért és tiszta, hófehér papírt.

- Ne zavarjanak. Írok egy bábjátékot.

Így is lett. Be is tanította. Az óvónők gyönyörűek voltak, szoknyájuk rövid, szemük tutajos. Tudják, mi az a tutajos? A faszállító (lélegzetelállító vicc volt ez akkoriban, a katonák között. - *A szerk.*)

Ez a mű beaválogattatott Koprázi későbbi drámai műveinek sorába, bár néhol kezdetleges, de volt benne egyfajta báj, aminek a gyerekek sem tudtak ellenállni, az óvónők igen. Íme, a darab. (*Első közlés. A szerk.*)

Koprázi József:

Télapóra várva

Bábjáték egy fölvonásban

Szereplők: MIKULÁS
BARNÁ MACKÓ
NYUSZI
MÓKUS
SÜNI
MESEMONDÓ, azaz KOPRÁZI JÓZSEF
EGÉRKE, KISFARKAS, KISRÓKA, KISMADÁR, ÓZIKE

Történi: Az erdőben, Mikulás napján.

A Nyuszi elgondolkodva baktat az erdő szélén, éppen arra gondolva, hogy egy csöppet sem szereti a telet. Megpróbál a hó alól egy kis élelmet előkaparni. Egyszerre csak zajt hall. Fölegyenesedik, s látja, hogy a vén Barna Mackó rőzsét dobál egy hatalmas tűzre.

NYUSZI Jó napot, Barna Mackó! Borzasztó ez a hideg... Ide jöhetek egy kicsit a tűzhöz?

BARNÁ MACKÓ (oldalt fordul) Jó napot, Nyuszi! Gyere csak melegedj! Én nem fázom...

NYUSZI Akkor minek a tűz?

BARNÁ MACKÓ Hát nem tudod? Ma jön a Mikulás! Biztosan fázni fog a lába, gondoltam, hadd melegítse! És ha már itt a tűz, akkor főzök neki egy kis levest. Úgy hallottam, nagyon szereti a jó forró levest... /a Barna Mackó kiszól a közönséghez/ Ugye, ti is szeretitek? /itt az óvodában hatalmas üdvölgzés/

NYUSZI Hozzak a levesbe káposzta levélkét?

BARNÁ MACKÓ Egyik lábad itt, a másik otthon! Siess, mert szorít bennünket az idő.

MESEMONDÓ (ezen az óvodai bemutatón maga a szerző, Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese) Mire a Nyuszi visszatért, már a mókus is ott ugrándozott a Barna Mackó körül.

MÓKUS Makkoskát hoztam a Mikulás-levesbe!

NYUSZI Az én káposzta levélkémet biztosan jobban fogja szeretni a Mikulás, mint a makkocskákat!

BARNA MACKÓ Elég legyen! Akárki akármit hoz, biztosan mind a tíz ujját megnyalja majd a Mikulás bácsi.

MÓKUS Igazad van, Barna Mackó. Vajon szóljak-e az erdő valamennyi állatának?

BARNA MACKÓ Éppen kérni akartalak. Ugorj hát fáról fára, jöjjön mindenki, aki él és mozog! (Nemsokára sorra érkeznek az állatok, az Őzike illatos fűvet hozott, a Kisfarkas két kövér tyúkot, a Süni egy kis száraz gallyat)

SÜNI A Kisoróka még nincs itt? Máris megyek érte?

NYUSZI Ne is hívjuk ide! Ő úgysem hozna semmit a levesbe!

BARNA MACKÓ De igen! Senki nem maradhat el erről az ünnepségről! Menj, Süni, hívd ide a Kisorókát. (Süni el)

NYUSZI Mit gondolsz, Barna Mackó, a Mikulás jól fogja magát érezni?

BARNA MACKÓ (a közönséghez) Mit gondoltok, gyerekek? (a válasz, itt, az óvodai premieren: tomboló igeeseen!) Egész biztos vagyok benne, hogy a Mikulás jól fogja magát érezni. Azt is tudom, hogy a Mikulás a meleg levesnél jobban fogja szeretni, ha együtt várunk rá a tűz körül, mindannyian.

MESEMONDÓ Az erdei apróságok végül mind megérkeztek. Az Egérke búzát hozott, a Kismadár fenyőmagot, előkerült a Kisoróka is, egy bödön zsír bújt ki a kabátja alól. Nem faggatták, honnan is szerezte. Várták a Mikulást, szívdobogva, körülülték a tüzet, immár fölmelegedve, boldogan. A tűz barátságosan ropogott, amúgy otthonosan, még az sem fázott, aki csak úgy messziről nézte.

BARNA MACKÓ (az erdő felé fordulva) Jön a Mikulás! Álljatok föl. Süni, dobj a tűzre egy kis gallyat! (a Mikulás odaér, az állatok mind fölállnak)

MIKULÁS Köszöntelek benneteket, erdőnek lakói! Látom, itt vagytok mindnyájan. Lám-lám, főztetek nekem levest is! (a Kisfarkas úgy ágaskodik, majdnem elesik a nagy igyekezettől, hogy beláthasson a Mikulás puttonyába) Ejnye, de kíváncsi vagy, Kisfarkas! Nos, azt hiszem, valóban meglepetést tartogatok a számotokra. Segítsétek le a puttonyomat!

BARNA MACKÓ Megyek már, megyek, Mikulás bácsi! (lesegíti)

MIKULÁS Mindjárt veled kezdem, Barna Mackó. Hoztam neked egy kis bográcsot, hisz ez, amiben főztél, oly kopott! Neked, Nyuszi, egy fej szép nagy káposztát hoztam, biztosan otthonról csented el azt a levelet. Mókuskának zsákot hoztam, abba gyűjti majd a makkot! Őzikének illatos fűvet, Sünikének egy doboz gyufát, Egérkének búzaszemet, Kismadárnak fenyőmagot, Kisfarkasnak tyúknak tollát, no, meg aranyos virgácsot, Kisorókanak egy nagy-nagy karéj zsíros kenyeret. Gyertek ide és vegyétek át az ajándékokat!

MESEMONDÓ Az erdő lakói tágranyílt szemmel nézték a Mikulást és a puttonyát. Aztán a tűz köré ültek, megették a levest, majd az új bográcsban megfőzték a főzni való ajándékokat, a virgácsot tűzre dobták és jól belakmározta. Fölmelegedett a kezük is, a szívük is.

Tombolt az óvoda apróságos közönsége. Koprázi csillogó szemmel állt a siker szűrös fény-özönében. Az óvónők is gratuláltak, ám a szereplők közül kettő, az, aki Barna Mackót és az, aki a Mikulást alakította, összehasonlíthatatlanabbul jobb képűek voltak Koprázinál.

A századparancsnok már elment a körletből, így a két „színész”, az írnok és a szolgálatvezető intézték a kimaradásokat. Saját magukat azonnal elengedték. Koprázi hiába kérlelte őket. Rád szüksége van az állománynak, különben is fáradt lehetsz, dőlj le és álmodj - mondták. Ők ketten reggelig henteregtek az óvónők ágyaiban.

„No, dehát ne búsuljatok” - jutott Koprázi eszébe a legnagyobb költő-előd vers-zárása. S Margitra gondolt, hogy minek neki bármilyen óvónő, amikor gyönyörű lábú ugraművésze várja őt, a mai magyar irodalom jelesét. Le is telt az a kilenc hét, s a végén majdhogynem tizedessé léptették elő, pedig nemrégén még börtönnel fenyegették a lokátorfülű beépítettek. Jutalomkönyvet kapott szép Mikulás-darabjáért, dandáron belül, sőt azon kívül is, kulturális jópontokat szerzett ezzel előljáróinak, de ami a legfontosabb egy katona életében, hogy hazahozták.

Hazafelé a vonaton arra gondolt, honnan tudja ő, milyen is a lába a Margitnak. Hiszen sohase látta még, kedvese mindig térd alatti szoknyát viselt, mintha direkte csúnyította volna magát. Legalábbis ez volt az érzése a mai magyar irodalom jelesének. Talán görbe ez a láb? És a popsi? Az vajon milyen? Mert hát segg-párti volt hősünk, minden ízében a hátsó fertály vonzotta őt, mint a rég letűnt, nagy kultúrákat. Hisz onnan jön minden. A teremtés maga! Csak nehogy csalatkozzék. Mi lesz akkor? Mert ez a Káprázatos Margit ugyan fönn hordta az orrát, Koprázi meg is ijedt ettől, úristen, mit tudhat ez a Nő! dehát nem tudott semmit, csak az ugráfusságban jeleskedett, elbűvölte a tanárait is ezzel a képességével. A fene egye meg, legalább megnézte volna egyszer is a színpadon! De Koprázit ez idő tájt annyira nem érdekelte az ugraművészet, mint a harangöntés. Pedig ott láthatta volna úgy a lábakat, mint a tomport. Szóval se tudás, se jó test, a természetéről meg már ne is beszéljünk! Akaratos teremtés volt, annyi szent! Konok jobbagyi vér futkározott vékony bőre alatt, olyan fajta, mint az a paraszt, akit megbotoznak és ahelyett, hogy fű alatt vinné az irháját szó nélkül, még fenyegetőzik. Hogy háromszor adja vissza! Nem bírta a Margittal, ez az igazság. Mert Koprázi József maga volt a megtestesült őszinteség. Becsület. És maga volt a merő hisztérika. De ki fél egy hisztérikustól? Az csak fenyegetőzik, az a kutya, amelyik ugat, nem harap? Na, nem, azért harapott ő, de leginkább női hátsókba, és azt sem bosszúból tette, nem is emberevésből, csak úgy, mert nagyon finom volt, nyersen, ahogy az Isten megteremtette. Csalódni fog. Hogyan mondja meg Margitnak, hogy vége? Szegény kislány... Hozzá se nyúl, mert csalódni fog. És megint abban az átkozott, ódivatú szoknyájában... nem, ezt nem nyeli le... megmondja neki, ha nem változtat az öltözködésén, fel is út, le is út! Elege van. És egyáltalán katona ő, vagy mi a fene, s ha nem is lett tizedes élből, de örvezető, az bizony, ott a műanyag csillag kimenő ruhája váll-lapján. Egy szál magában virít, krumplivirág, szokták mondani, és köpnek úton-útfélen, de Koprázit ez nem érdekelte, kihúzta magát akkor is, amikor a körletben a pizsamájára is fölvarrták a csillagot, örült, hogy másokat meg tud nevetetni, legalább nem olyan szomorú ez a katonasors, lám, mikén tudnak röhögni az emberek, csak nem rontja el azzal, hogy hisztérikáját magára öltve letépje és megtapossa egyetlen kikínlódott csillagját? Meg aztán azt látta volna meg az ügyeletes tiszt! Kapott volna a pofájára, hogy rongálja az állam vagyonát, a rendjelét pedig meggyalázza, még le is csukhatják, aztán írhatja a főművet, de akkor inkább a Margit, legyen a segge akár a palacsinta.

A peremvárosi egyszoba padlata nagyot reccsent Koprázi katonalépte alatt, s Káprázatos Margit úgy ugrott a nyakába, mint a cirkuszi majom az idomárra. Csimpaszkodott, beletűrt

hősünk alul fölnyírt, de fölül dús hajába, hosszan csókolóztak, Koprázi keze pedig annak rendje és módja szerint lecsúszott a Margit hátsó felére, megborzongott, mert a keze látni kezdett, mint a vakoké, látta, milyen domború ez a popsi, a geometriának és az anatómiának micsoda plasztikus szobra ez, s ha már ilyen egy popó, kizárt, hogy a lábak rosszak legyenek, ez az anatómia megcsúfolása lenne; le is került a szoknya hamarost, s láss csodát, gyönyörűek ezek a lábak, márványosak, antik szobor-végtagok céllövöldei gipsz-babák őhozzá képest! Koprázi lázasan gyűrte le magáról a nadrágját, cipőjét is letessékelte valahogy és az ágyra döntötte Margitot. A lány az örvezetői váll-lapba kapaszkodott és ettől a vehemenciától kissé megijedve Koprázi szlogenjét ismételte: - Legyél európai! Legyél európai. Legyél euró...

Új állomáshelyére, Cementfalvára vonatozva Koprázi arra gondolt, hogy talán nem felelt meg a várakozásnak. A kiéhezett katona című sokat ígérő momentumnak. Istenem! Hiszen először volt ezzel a lánnyal! Meg aztán egyik kezén meg tudta számolni azokat a nőket, akik nagy kegyesen az ágyába bújnak.

Cementfalva arról volt híres, hogy mindenben, ami élt és mozgott, s ami nem élt, így tehát nem mozoghatott (mert minden más által mozog, vagyis az Isten által, Istenérv, A. Szent Tamás, A szerk.) egyszóval az egész falut fehérség borította, ami nem csoda, hiszen tél volt, hatalmas, jeges, ormótlan tél, de hó nélkül, mondták is az emberek, megeszi a rosseb, megint fekete lesz a karácsonyunk, szóval ez a fehérség nem volt más, mint cementpor, hogy hányas, azt ne kérdezzék, talán ólhoz jó lenne, de házalapnak semmiképp. Ne! A térképen se keressék, az Isten szerelmére! Nehogy megrohanják ezt a kis települést vödörrel és lapátokkal, mert a nép még azt hihetné, hogy kitört a forradalom, pedig Önök csak egy kis cementet szerettek volna el-sinkófálni. Inkább imádkozzanak, nehogy egy csepp eső leessen, mert akkor bebetonozódnak a házak, a kocsik és az emberek, olyan lesz a falu, mint Pompei egykoron, csak hogy a betont robbantani kell, és akkor nem marad semmi látnivaló.

A körletben jól kiköhögték magukat a katonák, kirakták az otthon csomagolt elemózsiát, mindenki evett mindenből, fölkecmergett ki-ki a maga ágyára, s várták, miféle századot, szakaszt, rajt osztanak rá.

Az ajtóban egy közepes termetű, ám annál szélesebb katona állt meg kis terpeszben, ahogyan az elő van írva. Mindkét karján föl húzta zubbonyát, s a jóindulatú, zsibbasztó félhomályon is átütött roppant gazdagon, színes tintával tetovált bőrképregény.

- Gyilkos vagyok. Majd megismertek. Melyikötök Koprázi József? Koprázi ijedtében pokróca alá bújott, biztosan meg akarja verni ez a színes Botond, de mivel senki nem jelentkezett helyette, mint az iskolában, két ujját a magasba tartva halkán szólt. - Jelen!

- Leveled jött! Valami csajtól. Nesze! - hajította Koprázi ágyára a levelet, amelyen hősünk már röptében fölismerte Káprázatos Margit jellegzetes kukacírását. Igen, kukacírás volt ez, Koprázi találta ki, olybá tűnt neki minden Káprázatos-mondat, mintha megannyi apró kukac hentergett volna a fehér papíron. Aláírása, a Margó pedig úgy futott el a lap alján, mint egy kéjesen elnyújtózott giliszta. Szóval írt a Margit! Koprázi nem szólította őt Margónak, mert erről mindkettejük félretettsége, megalázottsága jutott eszébe, úgyhogy maradt Margitnak, kislánynak, nyuszinak, kiskutyának, és ami jött, attól függően, hogy a mai magyar irodalom jelesének éppen mire volt ihletettsége. Már a megszólítás is vészjósló volt, semmi kedves, vagy szeretett Józsikám, Jóskám, csak úgy egyszerűen: József! Ajvő! - mondaná Faszberger bácsi, a legendás Kelet nulladik nemzedékének harminchat éve elhunyt remekírója. És ezt mondta most Koprázi is, valahogy kicsúszott a száján, és jött a hidegzuhany, ez a Margit, ez a Margit, csóvalta a fejét, mert így kezdődött a levél: „Hát ez meg mi volt?” Mármint a szex. Ami megesett köztük, miután sok-sok éjszakát átbeszéltek arról, vajon férfi és nő közt

föltétlenül szükséges-e a nemi kapcsolat, ha csak barátokként vannak elkönyvelve mindenki előtt, még Isten előtt is, és akkor most fölborult ez az egész, nem is sült el jól, „megmondtam, hogy nem lesz jó vége, kár volt az egészért, kiábrándultam egy életre, látni sem bírlak, szia, Margó” Hű, az áldóját! Koprázi József attól a naptól fogva beszüntetett minden önkielégítést, vitaminokat kezdett szedni, az ebédnél nem piszkálta többé az ételt és lejárt a súlyzóterembe, de ez már Atomocskán történt, ahová hősünket végleg áthelyezték.

Konvoj Atomocskára

- amelyben megismerkedünk Atomocskával, a modern magyar faluval, de ahogyan Kopráziék eljutnak oda, az se kutya...

Eszpékává lett Kopráziból. Ötven ember a keze alatt. Három szakasz, mindegyikben közel ötven ember. És a harmadik az övé. Hála a Jóistennek, nem az ő szakaszába került a Gyilkos. No, azért nála is akadt szép számmal színes tetováció, de rendes fickók voltak alapjában véve, legföljebb, ha leütöttek egy pár embert civil életükben. Koprázi nyakát is megfogták néha, ha valami nem tetszett, de azért jól kijöttek egymással. Úgy tekintettek parancsnokukra, mint az indiánok a bolond emberre. Tisztelték őt. Valami nem stimmelhet, ha egy őrzető, egy eszpékává kólát iszik és állandóan írkal olyan kifacsart nyelven, ami olyan, mint a magyar, de szótár kell hozzá, annyi bizonyos.

Elindult hát a század Atomocska felé, át az egész országon, két folyón is, három kényelmes busszal. Az első buszon ült a főnök, sánta százados, alacsony, köpcös ember, száján mindig huncut mosoly, s mikor az ember ettől a mosolytól halvány jókedvre derült, úgy ordított a bicegő, mint a fába szorult féreg. Napóleon lehetett ilyen, gondolta Koprázi, csakhát ez nem olyan jó stratégia. A francia pedig nem is sántított, ámbar sántíthatott volna, ha mondjuk eltalálja egy eltévedt golyó Waterloonál. A középső buszon Koprázi ült saját szakaszával mint platóparancsnok, a harmadik buszon a második szakasz legénysége a század parancsnok-helyettesével, egy borvirágos orrú, hatalmas termetű, félrechapott sapkájú századossal.

Ahol ennél hidegebb van, ott festik a jeget - gondolta a mai magyar irodalom jelese, bízatta a sofőrt, hogy fűtsön, mint az állat, mert Atomocskára érve hegesztőpisztollyal kell a katonáit kivágni az ülésekből. Katonái ezt a kérdést röviditalos kezeléssel oldották meg, úgy énekeltek, mint valami rangos kórusfesztiválon. A sofőr fűtyült, Koprázi álmodozott, mint mindig, a busz vígan haladt a nagy magyar pusztaságon. Csakhogy lassan haladt. Átlagban olyan hatvannal, Koprázi pedig bírta a sebességet, ezért odasúgta a sofőrnek.

- Na, mi az? Mért nem előzi meg azt a buszt, ott előttünk? Nem bírja, mi? Hát nem is csodálom evvel a tragacccsal!

- Még hogy nem bírom... kiskomám, nem ismer maga engem. Elmegy ez kiló-huszat is, csak bele kell taposnom.

- Hát akkor?

- Azt az utasítást...

- Itt csak én utasítok, tudtommal. Nyomás és kész.

A sofőrnek nem kellett kétszer mondani. Visszatette a sebáltót háromba, beletaposott a gázpedálba és elhúzott a vezérbusz mellett. Aztán föl négybe, s már száz körül száguldoztak, a másik két busz eltűnt a kanyarban. Csak heves dudálást hallottak a távolból, de Koprázi csak nevetett, s föltett karokkal ugrált, két ujjával v-betűt formálva, mint a szurkolók, akiknek csapata gólt rúgott.

Begördültek Atomocskára. Végighajtottak a község egyetlen aszfaltozott utcáján, majd fölkapattak egy dombra, s bekanyarodtak a laktanya tágra nyílt kapuján. Sehol senki. Olyan volt a tábor, mintha neutrontámadás után értek volna ide. Se kapuőr, se toronyőr. Se a másik két busz. A sofőr beleunt a várakozásba, azt mondta, így, hogy nyert egy kis időt, leadja a buszt és iszik gyorsan egy pofa sört, mert olyan a szája, mint a tapló. Koprázi bólított, menjen csak

nyugodtan, majd ő bevárja a századot, végtére is ő a parancsnok, mégha egyelőre csak a platón is. Beletelt jó félóra, mire megérkeztek a többiek is, a bicegő százados feszes léptekkel egyenesen Koprázi felé tartott. A mai magyar irodalom jelesét Nokedli bácsira emlékeztette ez a járásmód, azzal a különbséggel, hogy ennek csak a bal lába rugózott, míg amannak mindkettő. Az első üvöltést nem is értette. Valami ilyesmit vett ki a mondandóból. Kopráörvező-hoáááámm. Mindegy, nagy baj nem lehet, ha azt kiabálja vissza, hogy értettem! Így is tett. A százados egészen közel ért, fölszegte a fejét, mert alacsonyabb volt Koprázinál.

- Örvezető!

- Jelen!

- Mióta lépünk ki a konvojból?

- Jelentem, nem értem.

- Mit nem ért, a kutyaúrstenit magának!

- Azt, jelentem, hogy Konvoj.

- A három busz, maga állat. A három busz a konvoj. Engem nem lehet megelőzni! - Koprázinak most esett le a tantusz.

- Jelentem, én nem is akartam megelőzni a zászlóelvtársat, de a sofőr csak erősködött, hogy majd ő megmutatja, én ugye, nem parancsolhatok egy civilnek... - nem érdekel a dumája! Világos? És vegye tudomásul, hogy elásom a könyvét. Érti! majd ha kivirágzik, akkor mehet haza.

Koprázi első gondolata az volt, mi lesz a Margittal? Se karácsonya nem volt, se szilvesztere. És megint ez az átkozott helybenjárás...

Két hónapig nem is ment sehová. Legföljebb néhanap kimaradásra - Atomocskán. Abban a faluban, uram bocsá' ahol az atomok úgy hasadtak, mint máshol hajnali ölés után a kettévágott disznó. Erőmű épült itt, tele atommal, csak úgy sugárzott mindenfelé, dehát a katona nem fél, van neki vegyvédelmi ruhája is, amúgy meg olyan bűdös, hogy a sugarak félúton megriadnak és visszafutnak a nagy anyamagba, a hasadó, nukleáris kebelre. Pedig az Erőműnek csak a váza állt, a fémzsaluzat közé ágyúval lötték be a sörétes vörös betont, mégis ott volt a levegőben a hasadás (a tudatokban még nem) a távoli jövő föltüremkedő rémképe.

Ahogy letelt Koprázi büntetése, tizedessé lépett elő, bár tekintélye nem gyarapodott. Születése napján, amely a magyarság nagy nemzeti ünnepével esett egybe, mégsem engedték haza. Merthogy nem volt gyereke. Se kutyája, se macskája. Még felesége sem, akkor meg mit reklamál? Irány a téglagyár, háromnap melő, a pénz meg bevándorol a közös kasszába, majd vesznek valami erősítőt, esetleg színes televíziót. A téglagyár híres volt babaköveiről. Ott termett, ahol a téglának való agyagot bányászták. Haza is hozott belőlük egyet, amely Szűz Máriát ábrázolta a karján ülő kis Jézussal. Aztán beállt ő is a sorba, a jó parancsnok megmutatja, hogyan kell dolgozni. Keskeny nyomtávú sínen tolták a kézikocsit, arról kilencven fokban egy kisebb kocsit gördült le, rá a nyers téglát, aztán irány a kemence. Ha nem mondják neki, hogy nők azok, lakik a kemencénél fogadják a téglát kiégetésre, sose jön rá. Pedig szoknyában voltak, de arcuk nem volt, csak fekete szétmázolódott foltok. És vékonyabb hangú nyögések. Mégcsak nem is káromkodtak. Annál inkább Koprázi. Négereket emlegetett, mint a Gyilokgyárban, de hát azok is elszaladnának, hát még ez a sok fehérnek mondott ember!

Így rövidült a centi Atomocskán, s Koprázi Józsefből, a mai magyar irodalom jeleséből a Hadsereg legkiválóbbja lett. Mindent végigcsinált, amit kellett, kötélre mászott, retikül alakú súlyzókat emelt, amelyek azonban nehezebbek voltak a legzsúfoltabb női táskánál is, a leg-

gyorsabban öltötte föl a vegyvédelmi ruházatát, ami mások szerint jól is állt neki, és futott, futott, jó három kilométert, teljes menetfölszereléssel, azt is időre, úgyhogy minden klappolt, föltűzték mellére a jelvényt. Szakaszvezető volt már, őrmesterségre is fölterjesztették, és eljött az utolsó hét, a megváltás hete, a Káprázatos Margithoz vezető út utolsó házsora.

Levél Margithoz:

„Káprázatos Margit lépés- és ugraművésznék

Édes Kislány,

köszönöm Neked azt, amit eddig tettél értem. Ilyen egyszerű, ilyen sivár szót alkalmazva: köszönöm. Eljött a leszerelésem napja. Új, legalábbis azt hiszem, hogy új életet kezdünk, mi ketten, s megváltjuk szenvedéseitől az emberiséget, s önmagunkat.

Talán sikerül, talán nem. Isten kezében vagyunk mindannyian. Majd ő rendelkezik fölötünk. Te, mint Isten első Angyala, segíthetsz ebben. Én bizakodom és remélek. Mert mindig van remény. Egyetlen, legértékesebb gyémánt! Kis ékkő... csöppnyi zafír!

Kár újra szavakat keresni erre a mérhetetlen szeretetre, mit irántad érzek. Újra kellene ahhoz születnem, új s új Alkony Olgák is kevesek lennének fölmérni a súlyát ezen értelmeknek. Megadtad az élet értelmét, megfejtetem sem kellett. Te voltál az első élő rejtvény, melyet kitöltöttem, csak össze kell olvasni a vízszintes és függőleges sorokat.

Mi egy kis veszekedés ehhez a csodához képest, amit mi művelünk? Boldog vagyok, s ezt Neked köszönhetem. Neked, csakis és egyedül Neked. Mert ugyan kielégít az irodalom, a hivatásom, de kevés ez az önmagamnak adott öröm, kevés ez az egoizmus. Mi ketten arra vagyunk teremtve, hogy szeressünk, hogy nem szeretnek bennünket, az nem számít, meg kell bocsátnunk az ellenünk vétkezőknek, mert bizony mondom Neked, nem tudják, mit cselekszenek. Csak ennyi a dolgunk, s ez nem is kevés...

Igyekszem leszerelni és rohanni Hozzád,
szétfutni karjaidban, mint az áramütés,
belédbújni, mint egy lappangó idegbetegség”

Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese könnyes szemmel küldte ki egyik újoncával a levelet, lelkére kötve, hogy jobban vigyázzon rá, mint a szeme fényére. Margit is sírni fog, annyi szent. Meg kell hagyni, szép leveleket tudott írni ez a Koprázi, csakhogy mikor hazaért, már más volt a helyzet; jöttek az éjszakákba nyúló veszekedések, ordítózasok. Mert hősünk igényes volt, mint a fene. Még abba is belekötött, ha a szalvéta csúcsa nem volt merőleges a tányér körének középpontjával. Die ordnung - mondta mindig és a hülyébbek kedvéért kibővítette magyarul: rend a lelke mindennek.

Hogy előljáróit idegesítse, parádés ruhákat hozott be az utolsó eltávkor, hogy ha már civilbe bújik újra, valami extravagáns dolog legyen, üssön el még ez is a megszokott-tól. Spagettivékony szivarra gyújtott, kivette bőröndjéből fekete ingét és bordó mikrokord nadrágját és a szék karfájára tette, óvatosan, nehogy meggyűrődjék. Erre a kupacra, mint tortára az utolsó díszet, sokáig igazgatva ezüstös csokornyakkendőt helyezett. Átöltözni nem tudott, mert beszállingóztak hozzá a társak és a tiszték, a rugólábú százados iskolai naplóra emlékeztető könyvet tartott a kezében, fölnyitotta és lapozni kezdte.

- Koprázi József szakaszvezető, kiváló katona, őrmesteri rangra előterjesztve. Azonkívül javaslom, hogy kiváló szolgálataért megkapja a Haza Szolgálataért Érdemérem Bronz Fokozatát. - Nagy taps a háttérben, Koprázi szeme sarkában könny gömbölyödött. A százados

becsukta a könyvet, kezét szorított Koprázival, majd körbejárta az újdonsült őrmestert és a fejét csóválta. - Na, nem! Ekkora hajjal nem!

- Jelentem, nincs is hajam - vágta vigyázzba magát Koprázi, aki előző éjszaka kólával kente be igencsak megnőtt haját, s ha otthon megmosván kibomlik, akkora lesz, mint a legmenőbb roksztároké. Igen ám, de átlátott előljárója és feljebbvalója a szitán, mert fodrászhoz parancsolta. - Jó, jó, mindjárt megyek, szás elvtárs!

De húzta az időt, a fodrász úgyis bezár, percek kérdése az egész. A katonák leültek, ital került az asztalra, valami jóféle konyak, Koprázi hevesen tiltakozott, kiszólt a naposnak, hozzon egy kólát. - Meglátják, kint sem lesz könnyű - mondta minden átmenet nélkül a rugólábú. Koprázi, mint akinek elment az esze, a két tisztnek szegzett egy mondatot, nem emlékező Alkony Olga intelmeire.

- Nem ártana ennek a hadseregnek megint egy kis ötvenes évek! Nem volna annyi részeg alak, no meg annyi visszaélés!

- Mért? A maga apja ávós volt?

- Nem, nyilas.

A két tiszt egyszerre fordult ki a szobából, a többiek egy szót sem értettek az egészből, csak másnap reggel, a leszerelés reggelén látták a naplószerű könyvben a vastag filctoll nyomát, hogy se őrmester, se bronz fokozat. Kapott is otthon a Margittól, hogy lakásuk lett volna, meg egyetemre járhatnál, te marha, de neked mindig pofáznod kell. Koprázi erre csak azt válaszolta, hogy az ő apja nem is volt nyilas. Akkor meg mi a jó francnak mondtad nekik, sipítozta Margit. Hogy bosszankodjanak! - zárta le a vitát a mai magyar irodalom jelese.

Találkozás és kétely

- *amelyben Koprázi József és Káprázatos Margit úgy futnak egymásnak az Állami Műház előtt, mint régi nagy olasz filmekben volt szokás...*

Hosszan forogtak a sugárút vibráló, hókupacos és latyakos forgatagában, Margit meg is jegyezte, hogy utoljára az egyik ugradarabban forgatták így, már kezdett füstölni az a bizonyos világot jelentő deszkasor. - És képzeld, fáj a lábam, becsípődés van a bal forgómban, a karom majd leszakad, két körmöm lejött, csonthártyagyulladás van a büttykömben, ha hiszed, ha nem, a hajamszála is fáj, nem is egy hajsza, az egész fejbőröm, be vagyok zsírosodva, nézd meg, egy csomó az egész, ki sem merek menni az utcára, tegnapelőtt mostam, ja és nem mondtam? Megyünk turnéra, két hét, hozok már magamnak valami göncöt, mert tényleg úgy nézek ki, mint akit szalajtottak...

- ...leszereltem! Le-sze-rel-tem! Érted? Hát ez semmit nem mond neked? - Koprázi elkese-redetten túrt már csöppet sem rövid hajába és arra gondolt, illetve nem gondolt semmire. De, hogy mit eszik ezen a lányon? Annak idején, mikor réges-régen abbahagyta a lélekszerelést, Margit úgy mutatta be őt a szüleinek, hogy valamilyen öntő. Mi az, hogy öntő? Talán lélekszerelő, vagy micsoda, de az sem volt igaz, egész egyszerűen, ő már akkor is a mai magyar irodalom leendő jelese volt, tehát még nem gyakorló író, de leendő és az már nem semmi! És a Margit anyja! Nézte egy darabig ezt a fiút, jobbnál jobb partik után hogyan is keveredhetett ide ez és csak annyit mondott, hogy ha neked jó, kislányom, akkor nekünk is. Na, nem baj, majd csak kinövi a Margit ezt a stílust, mert ebbe hősünk beleőrül.

Na, de ahogyan az lenni szokott, kibékültek és éltek boldogan, amíg meg nem haltak. Leg-alábbis a mesében így szokás. Koprázi Józsefre, a mai magyar irodalom jelesére jöttek a civil idők, visszament volt munkahelyére, a Kavicsszámláló Osztályozó Tröszt Kihelyezett Osztá-lyára. Itt számolgatta a kavicsot, Hamupipőke élete duhajkodás volt hozzá képest, nem értette akkor sem és ma sem érti: minek kellett megszámolni azt a temérdek kavicsot? Mért nem adták kilóra, esetleg mázsára! De nem! Viszont kint volt a szabad levegőn, egyik telephelyről a másikra utazhatott, a busz- és villamosjegyeit félre kellett tennie, mert hó végén kifizették. És közben gondolkodhatott. És járta a szerkesztőségeket, el is adott néhanap művei közül, és csak ő tudta, no meg Margit, hogy Koprázi József a mai magyar irodalom jelese. Ha nem is az első számú, de ott van az élbolyban, még ha hátulról számoljuk is.

El kellene venni Káprázatos Margitot feleségül. Ez járt az eszében, ahogy a kavicsokat szá-molgatta, el is vétette és kezdhette előlről. Mint művészházaspár fogják őket emlegetni. És ha rákérdeznek Koprázi eredeti foglalkozására? Akkor azt mondja, ő a mai magyar irodalom jelese. Elvégre itt-ott föltűnik ragyogó írásaival, amelyeket azonos korú társai semmibe vesz-nek, de az idősebb generáció, főleg a híres-hírhedt Kelet harmadik és negyedik nemzedéke igen. És ezeknek érdemes írni igazán. Ők már tudják, mi újság a Futrinka utcában. Megéltek mindent, amit Koprázi is igyekszik megélni és megérteni. Pedig hívták őt a fiatal társak, gyere focizni, (ő, aki az Ajax legendás előretolt ékje? Álljon le amatőrökkel futballozni? Ő, a világbajnok? Minden idők legjobbjá? Pelé és Cruyff ötvözete? Olyan, mint a platina és az iridium ötvözte ösméter. A legmegbízhatóbb, a legpontosabb, a sohasem változó. (A szerk.) Fessük ki a Béla lakását, meg is súgták, mellel nem árt jóban lenni a Bélával, öbelőle még lesz valaki, de Koprázi erre csak annyit mondott, fesse ki a rosseb, a sajátomat sem, hát még a másét. Ott eszi el a kosz a sarkokat, tudjátok, a füst, a cigaretta füstjét fölnyomja a meleg. Az olajkályha melege. Mert a Lébec Janiék telebagózzák a lakást. Lakást? Hát azt az egyszobát, a

peremváros peremén. A Lételemeket Gyártó Művek mentén, ahol az ágy egy esztendő alatt több centit csúszik arrébb, a poharak a vitrinben pedig úgy pattognak, mint a ping-pong labdák. Mert dolgozik a nagykalapács. Nem állt be a sorba. Ítélik meg őt művei alapján! Így tettek.

Időközben elege lett a kavicsszámlálásból és osztályozásból, fölkereste az Összes Hírlapok ellenlábását, a Nem Minden Hírlapot Kiadó Vállalatot és el is helyezkedett, mint bevásárló és előkóstoló. Mindent ő vásárolt, az injekcióstűktől a filctollon át a patkószögig, no és párizert, bőr nélkül, zsömlével, előkóstolással. - Hát persze, hogy járhatja a szerkesztőségeket, fiatal barátom! - vágta hátba egy elvtárs, és hozzátette, csak a párizert legyen minden reggel az asztalon, bőr nélkül, zsömlével, kefirrel, vagy kakaóval. No és minden egyéb. Az injekcióstűtől a filctollon át a patkószögig, minden, de minden. S mert nem felejtene, tudtak itt mindent Kopráziról, tudták, hogy Alkony Olga pártfogoltja, aki nemrég elhunyt, s így talán ez a fiú is kinövi a keletista nézeteit. És megtanulja, hogy az Isten nem a mennyországban van, hanem itt, a párnázott ajtók mögött.

Álló Csillag

- amelyben Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese végre a harmadik oldalra kerül, ő lesz a fő szenzáció, persze ismét negatív lenyomatként, s ezt a ballépését nem is felejtik el, amíg hősrünk e rögzös pályán bukdácsolgat...

Álló Csillag az égen. Nem mozdult. Csak állt magában az üvegkemény téli horizonton. Aztán megtiltották neki. Hogy ne bírjon mozdulással. Föl ne robbanjon, mert sisteregve hullik csupasz tarkóra, kézfejre, lábszárra. Nagyot dörrent mégis, de csak a vezérigazgatói előszoba fényesre ült, barna mikro-kordbársony ülőgarnitúrájára hullva hültek ki, az épen maradt darabok. Pár ember. El is helyezték valamennyit.

Csak Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese kóstolt tovább, mígnem egy szép napon leszóltak fönről, nagyon magasról, már-már a magasságos magasából, írogat-e még, mert úgy hallották, szálldogáltak a hírek; igen, ír, talán ogat, vagy ugat nélkül, mégiscsak jeles ő, na rendben van, persze, kevesen tudják, de akkor is, tehát ha ír még mindig, mert ugye nincs jobb dolga, meg aztán ott van a rahedli szabadidő, akkor, szóval írna-e, persze csak akkor, hogyha - ne kerteljünk, szóval az Új Álló Csillagba, ha nem esnék nehezére.

Nem esett.

Koprázi boldogan rohant a hatalmas ház márvány oszlopai közt, hóna alatt régi és új művek, köztük filmnovella, tévépályázatra; százan küldtek hasonlót, ő lett a százkettedik helyezett. De volt ebben a halom papírban más is becsomagolva. Az ám! Versek! Ebből válogattak. Jobb híján maga a vezérigazgató. Mert, hogy az újak még nem állottak össze, a régi meg fölrobbant, mint már azt az elején közzé tettük.

Koprázi föl-fölriadt az otthoni édes álomból, már látta maga előtt valamelyik művét kinyomtatva, barátok és ismerősök veregették a vállát, vége a kóistolásnak, agyó bevásárlás, immáron menthetetlenül lépdél a Parnasszus felé, a kacskaringón. De még mindig semmi. A napok szürkén vonultak, már csak egyet alszunk, nyögte, de lett abból kettő is, míg végül aztán újabb leszólás következett, hogy korrektúrája van - micsodája? Ja, hogy javítson, még van lehetősége, mert fő a műgond, egy-egy eltévedt betű és vége mindennek.

Sehol az Új Álló Csillag. Öszvér született azon a decemberi fagyos napon. Főszerkesztő: a vezérigazgató. És Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese fölforrósodott szívvel ölelte magához e becses folyóirat se ilyen, se olyan számát, s benne, a művek élén ő maga, a mai magyar irodalom jelese. Pityeregni kezdett. Ilyen előkelő helyen maga Alkony Olga is csak ritkán szerepelt, s ím, legjobb tanítványa ott billeg két verssel, két remekbeszabott költeménnyel azon az előkelő helyen. De Isten, ha vagy az égben, vagy bárhol, itt, mindennap, köztünk belül a szívtájon - hol a második vers? Úgy eltűnt a lap másik oldalán, hogy legalább kétszer kellett ránézni, mire az ember egyszer... Mint a tintába mártott légy, amikor végigmászik az írka lapján. (Mit mondjunk, az eltüntetett vers volt a jobbik. *A szerk.*)

Rúgták, vágták, ahol érték.

Ha már nem bojkottál, mint minden rendes mai magyar jeles, akkor legalább... szóval jobb versekkel. Hát jó az a másik! Óriási! Jó, jó, de nem látni belőle semmit.

Akik addig úgy-ahogy köszöntek, most csak tarkójukat mutatták. Fölnyírt, ősz, kontyos, copfos tarkók. Akik addig szóba sem álltak egymással, most kart karba fonva köpködték

Koprázit. A mai magyar irodalom jelese egy szót sem értett. Magyarázkodott. Hogy hát ő semmilyen kapcsolatban nem volt az Álló Csillaggal, hát mit bojkottáljon. Meg, hogy neki nem ezt ígérték. És egyáltalán, hol az Új Álló Csillag?

Oda se. Oda sem szabad adni. Semmiképpen. Bojkott, az bojkott. Hiába is adott volna. Ott sem kellett. Ott is áruló.

A keletisták, akik éltek még, vigasztalták. Pár év és senki sem fog emlékezni. Megbotlott, kész. Van ez így sokunkkal - mondták.

Koprázi csak nézte, nézte előkelő helyét a lapban, válla, háta egyenesebben állt, mint valaha, nem érdekelte őt semmi, csak ez a kétes győzelem. Sohasem bocsátottak meg neki.

A vers, amely valóban a leggyöngébb Koprázi-vers, olyan eklektikus volt, mint amilyen a ház, amelyben rohangu, kóstolt, bevásárolt, hajlongott, cipelt...

Koprázi József:

Anyám rapszodiája

Csillagképek kihunyó tűzében,
arcom mögött a fénytörésben
valami dereng - már látlak Anyám.
Sötétlik minden, amit láthat a szem
e farkasvakká szűkült érzékelő;
grafitporban fénylő krisztusok,
töviskorona-lábtörölők áldozók
néma sorfala, s az utolsó oltár
térdepelni hív...

Ne menj még Anyám! Ostyákat puhítson nyelved,
s a kirúgott fogsorok az évtizedek hűvös
márványlépcsőin csendben peregjenek le
a magasföldszint utolsóelőtti protásáig,
cilinderek néma magányáig, régi meghitt órák
biedermeier rugó-dallamáig, halálig!

Félreeső fedezékbe húzódsz,
a mellékvágányok és forgalmi váltók
homályos zegzugába, sínekre hasalva
várod a suhogó kerék morze-jelét.

Kitéplek hát a földből, mint melegágyi káposztát,
hogy új humuszba, már karóként verhesselek le!
Vérbő veséim még jó teaszűrői megszítálnak-szűrnek,
s ahogy aranymosó zsákmányát présellek tenyérvonalaim
közé, eleven, megbüntethetetlen gyilkosom.

Fiaid falra másznak, lányod sovány ikon-korpusz.
Igavont szügyödbe kapaszkodunk; trappolva
gyerünk anyánk ravatalra, rögök arcába belenézni -
csak szárnyaid védőszárnyát anyám, csak azt
a mindent elnyelő, horizontnyi rajsátrat libbentsd
fölnk;

s e neutronokká gurított pillanatban a halál
kopogtat
mielőtt átlépné a lét rézpántos küszöbét,
de tudni fogja, meggyilkoltak téged anyánk,
s meglátja a halántékbélyeget, sarkán
az Egyéniség körpecsétjét.

Talán elfogyott a nyomdafesték. Mert, hogy ilyen hosszú ez a rossz vers. Így aztán a másik, idézhetetlen. Pedig tényleg jobb volt!

Abban maradt a mai magyar író társadalom, hogy Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese a vezérigazgató csicskása.

Így volt igaz. Nem könnyű a háromajtós, intarziaberakásos, fényezett szekrénnel gurniba bújva egyensúlyozni a süppedős szőnyegen. Előköstolni a párizert. Amúgy meg azt mesélik, irodalmilag semmi közülük nem volt egymáshoz.

Fekete harisnyák

- amelyben megismerkedünk Koprázi József feketeharisnyás álmaival, ami majdnem örökkévaló lesz, bár hősünk álmában sem gondol arra, hogy alulról is szagolhat egy-két ibolyát

Tudta Káprázatos Margit, hogy Koprázi József bolond, mégis hozzáment. Azt azonban nem tudhatta, hogy ennyire. Perverz és kibírhatatlanul öntelt. No, Koprázi sem tudhatta, hogy Margit nála is veszedelmesebb bolond, nem őszinte, hallgat, mint a szétdúlt, megrabolt sírboltozat. De magában jegyzetel, bevés egy-egy fekete pontot, mint az iskolában szokás. Koprázi saját magát gyorsműlyének, feleségét lassúműlyének nevezte el, s ebben maradtak.

Káprázatos Margit karrierje olyan sima volt, mint lázgörbe a hullaházban. Egyik szerepét vették el a másik után, de azért mégiscsak elkészült első igazi, egész estét, vagy legalábbis egy jó délutánt betöltő ugráfiája, amelyről beszámoltak a napi- és hetilapok, a rádió és a televízió. Csak az Állami Műház emberei nem szóltak egy szót sem. Csak mosolyogtak, mint a bölcsek. A bölcsek, akik mindent tudnak. Jobbak voltak, mint bármely hivatásos pszichológus.

Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese továbbra is a Nem Minden Hírlapot Kiadó Vállalatnál serénykedett, azzal a különbséggel, hogy most már nem kellett előkóstolnia, jött egy másik néger helyette, egy fiatalabb, áldozati bárány. Koprázi csak vásárolt, annyit és úgy, hogy bármelyik háziasszony megirigyelhette volna.

És a fekete harisnyák!

Koprázi válással fenyegetőzött: ha nem vesz föl fekete harisnyát a Margit, alászolgája! Öklét is rázta hozzá. - Hanem fogsz te még fekete harisnyában járni! Csak akkor már késő lesz...

Ha valaki kíváncsi volt, hogy Koprázi hol csatangol írásmentes délutánjain, csak ki kellett ballagnia valamelyik nagy temetőbe. Valaki megesküdött, hogy a mai magyar irodalom jelesét egyszerre több temetőben is látta, de aztán orvoshoz fordult, ahol is enyhe lefolyású skizofrénia volt a diagnózis. Senki sem sejtette, hogy Koprázi József miért barangolja be a város valamennyi jelentős temetőjét.

Koprázi élt-halt a fekete harisnyákért.

A magas-sarkú cipőkért, amelyeken vörösre sírt özvegyek és leányok tipegtek a murvával gyéren szórt, végtelenbe vezető kacsaringókon.

A bejárathoz közeli táblánál kezdte. Buzgón olvasta a megboldogultak nevét, lehetőleg a férfiakét kereste. Ott biztosan akad egy özvegyasszony! Csak aránylag fiatal legyen! És persze csinos. Sosem csalódott. Nem volt olyan nap, amikor ne akadt volna valami jó falat, ingerlően domborodó vádli, miniszoknya - jaj a röghajítónak -, amely a lehajlásnál fölillantotta titkot, a mai magyar irodalom jelese szerint a férfi-gyermeklét egyetlen kézzelfogható értelmét.

Apró, kerek tükör is lapult a zsebében, hogy aztán ügyesen cipőorrára gumizva egy óvatlan pillanatban az enyhén szétterpesztett lábak közé csúsztassa. Ilyenkor vadul kotorászott az összes zsebében, hogy orrára szemüveget toljon, mert rövidlátó lévén, cipőjét se látta volna, nemhogy a nagyon óhajtott, delejes homályba bújó, legtöbbször patyolatfehér hidacsát.

Soha nem leplezték le. Pedig nyelni sem mert, melle hullámozott valahányszor, de szerencsére a gyász és a fojtott kíváncsiság a szemfödő fehér selymén áttetsző megfagyott dombokra emelte az összes tekintetet. Még tükrébe sem tiport túsarak!

A mai magyar irodalom jelese épp a peremvárosi temetőben sétált, borzongva állt meg a frissen lékelt, étkükre tátozó gödrök mellett, önmagát képzelve halottnak, aztán megleste a ravatalozóból kitántorgó feketecharisnyás nőket.

Ez a temető nem változott semmit. Maga volt az örökkévalóság.

A spiritusz szaga is ugyanaz. Csak a ravatalozó lett hivalkodóan elegáns. - Kávéház is lehetne, csak a márványasztalok hiányoznak - gondolta. Gyertyák helyett villanyégők. Gyerekkorában három lépcsőn kellett föllépkedni, hogy a koporsó síkjából kicsúcsosodó orrot megpillantsa. Most lefelé nézne a halottra, de üres már a terem, a sor ott tekereg az országútig kifutó kerítésnél.

A sírok közt, mint Mark Twain-hős, patkány helyett gyalogsági ásót forgatva Lébec Jani közeledett. Kezet fogtak.

- Józsi, gyere pókerezni!

- Tíz. Ötvenig licit.

- Rendben.

- Akkor gyerünk.

Káprázatos Margit épp ugrapróbán lehelte ki a lelkét, így aztán Kopráziékhoz ment a két jóbarát. A mai magyar irodalom jelesének egyszobája a bontásra ítélt terület kellős-közepén állt; a hosszú düledező, csontvázát meg-megvillantó ház harmadik lakása volt az övé, az utca felől. A kertben rózsák kúsztak a kifeszített zsinegeken, a kút fölött olajfa ontotta illatát. Átléptek a lehullt vakolaton, s az ajtó néhány erőteljes rángatásra megnyílt.

Ahogy belépett ide a látogató, elfelejtette a kinti miliőt.

Valóságos múzeum volt ez a szoba. Vagy inkább lelkészi hivatal. A falon körös-körül ikonok, köztük tenyérnyi hely. Múlt századi sublót, rajta ovális, állványos tükrök, ó-német íróasztal, s mögötte barna bőrhuzatjával magasodott a mai magyar irodalom jelesének karszéke. A lécekből és rózsaszín-virágmintás sötétítőfüggönyből ízléssel eszkábált spanyolfal mögött volt a francia fürdőszoba, a lavoár. Kézmosás után leültek a plüsshuzatú, neobarokk székekre, kitették a pakli magyar kártyát a szintén bordó plüssborítású köralakú kártyaasztalra. De ketten pókerezni? Mit tesz a telepátia, belépett két jeles férfiú, Pampula és Svihaxn Tóbiás, ugyan az irodalomhoz egyiknek sem volt köze, de ímmel-ámmal olvasták Koprázi műveit, így hát partnerek lehettek.

Koprázi kevert és osztott. Öt lap mindenkinek. Lébec Jani emelt elsőnek.

- Még húsz. - Pampula két lapot cserélt, idegesítő lassúsággal mondta:

- Passz.

Svihaxn Tóbiás csak egyetlen lapot cserélt.

- Passz - mondta ő is rövid gondolkodás után. Koprázi hosszan nézte lapjait. Mit tegyen? Két alsó, egy király, két ász. Az összes lap piros, csak az egyik ász makk. Koprázi cserél. A Makk ászt. Följön a piros hetes. Kulőr! Micsoda szerencse. Azanyátokat! Most megkapjátok! Itt aztán nincs menekvés! Majd óvatosan mondta.

- Megadom és még húsz!

- Tartom - mondta Lébec, s hányaveti módon bedobott egy huszast.

- Ti? - kérdezte Koprázi a másik kettőt.

- Bedobom - válaszolta unalommal teli sóhajrással Pampula.

- Én is - így Tóbiás.

- Na, nézzük - sziszegte haragosan Koprázi. Kiterítették a lapokat.

- Drillem van - mondta röviden Lébec.

- Az istenit! Mért nem raktatok? Hogy ilyenkor nincs lapjuk. Örület! Gyönyörű nyereség. A francba! - Koprázi önmagát hergelve szaladgált a szobában. A pirosnak mindenféle árnyalata kiült az arcára. Ideges természetű volt. A kis dolgokat rettenetesen fölfújta, s ilyenkor saját aforizmáját ismételte: „az apró, vita tárgyát nem képezhető dolgok az élet építőkövei”. Pedig megmondta neki a Margit, hogy ne idegeskedjen, mert a szív az szív. De a mai magyar irodalom jelese továbbra is hergelte magát, egyik cigarettát szívta el a másik után, s bizony fáj is némelykor a mellkasa. Nyilallott. Nem volt szenvedélyes kártyás. Úgy vélte, aki nem szerencsés a kártyában, az irodalomban sem lehet szerencsés.

- Nos, urak, ki oszt? - kérdezte Koprázi villogó szemekkel.

- Ha idegeskedsz, akkor senki - válaszolt hidegvérrel Lébec.

- Hogyhogy senki!! Mi az, hogy senki? Először is az én lakásomban játszunk, másodszor az én cigarettámat szívjátok, harmadszor pedig osszon valaki, mert én... én... - a mai magyar irodalom jelese elharapta a mondat végét, s karjait a magasba emelve hadonászni kezdett. A többiek végigmérték a helyzetet, s tudták: Koprázi valamikor (szintén álmában. A szerk.) jeles ökölvívó volt, s nem ajánlatos vele szembeszállani, mert még kiteszi mindhármas szűrét. Így aztán Lébec osztani kezdett.

Koprázi idegesen rágyújtott, s a cigarettás dobozt zsebrevágta.

- Vegyetek magatoknak...

A partit megint Koprázi nyerte, még kevesebb haszonnal.

Ez már igazán betette a kaput. Szokás szerint megpróbált úriember módjára viselkedni.

- Hát ti nem is olvastátok a legújabb novellámat?

- Nem - volt a válasz.

- Egyáltalán olvastok ti valamit is?

- Én például sci-fi-t - mondta halkan Lébec.

- Én pedig nem véletlenül nyögöm az angolt. Minden pornót eredetiből fordítok. Az ám az igazi... - nevetett föl hangosan s egy kissé artikulálatlan hangon Svihaxn Tóbiás.

- Én semmit sem olvasok. Mi a frásznak? Olvastam eleget az iskolában - legyintett Pampula.

- Szép dolog, mondhatom... - csóválta fejét Koprázi - még az a szerencse, hogy nem azt nézem, mit mondanak, hanem hogy ki mondja... Na osztok én. Mi lenne, ha snapsziznánk egy kicsit? Na, mit szóltok hozzá?

Beleegyeztek. Csakhogy Koprázi megnyugodjék. Ez fölfogható valamiféle gesztusnak, vagy tudj' Isten minek...

Elkezdődött a játék. Eleinte simán ment minden. Koprázi hol nyert, hol pediglen veszített. De fair játékosnak tartotta magát, s ezt megkövetelte a barátoktól is.

- Hát ezt szépen elvisszük aduttal - mondta örvendezve Koprázi, s elvitt egy tizest, egy ászt és egy királyt. A következő fordulóban kiderült, hogy azt az egyetlen alsót, amely odaragadt,

vagy tudatosan meglapult a másik lap alatt, bizony, azt az alsót kellett volna bedobni az előbb. Ő ehelyett aduttal vitte el a nagy lapokat. Pampula annak ellenére, hogy nem olvasott, s mert a kártyához nagyon értett, lecsapott.

- Rönansz - húzta meg az „sz” betűt, tökéletes franciasággal.

- Hát ez az! - vágta rá Tóbiás.

- Ezért nem stimmelt az egész! - kiáltotta Lébec.

- Mi nem stimmel!!? - Koprázi rettentően dühbe gurult. - Rámentek tíz forintra? És én még ilyenekkel leülök kártyázni! Egyáltalán: haverkodom ilyenekkel!! Én állat! Én vak barom! Összeesküdtek ellenem, mi?

- Ugyan, Józsi... - csitítgatta Lébec.

- Kuss! Hát hol éltek ti, az őserdőben?

- Te mondtad, hogy a kártyában, nőben nincs haver... - vetette oda Pampula.

- Majd mindjárt mondok valamit... majd mindjárt! Kinyírlak benneteket. Nem hiszitek? - azzal leakasztott a falról egy volt csendőr-bajnétot, s vívóállásba ereszkedett. Ekkor belépett Kopráziné, Káprázatos Margit. Odaköszönt a három jóbarátnak, félretolta Koprázi kezével együtt a bajnétot, s nagyot szusszanva ledobta magát az egyik székre.

- Micsoda napom volt... A franc enne meg! Ennyit próbálni! Látom, te, Józsikám, ki vagy pihenve. Na, mindegy. Ez az én sorsom. Én dolgozom reggeltől-estig, s te itt kártyázol a barátaiddal.

- Na ez már sok - Koprázi idegesen rágyújtott. - Védjétek magatokat!

A cigarettát baljában magasba tartva, jobbában a bajonettel rohamozni kezdett. Ekkor a szívéhez kapott, s összeesett. Mint egy romantikus film főhőse, aki váratlanul nyilat kap a mellébe.

Mozdulatlanul feküdt.

A három jóbarát fejcsóválva búcsúzott a mai magyar irodalom jelesének feleségétől.

A mentők kihívták a hullaszállítót.

A szürke pléhkoporsó hátborzongatóan kattant a mai magyar irodalom jelesének földi maradványa fölött. Agyő fekete harisnyák! Agyő zsugapartik, agyő irodalom...

Mert Koprázi József, ha nem is volt hívő, nem volt ateista sem. Nem hitt a túlvilágban, csak a fekete harisnyákban, a harisnyakötőkben, magyarán: a földi boldogságban. De hitt Krisztusban, hitte: úgy kell cselekednie, ahogyan az a Szent Máté Evangéliumában írva vagyon. Noha csodák nincsenek, de jelekkel, mint amilyen Koprázi József volt, mégis csak megeshet az ilyesmi.

Egy hét múlva furcsa szövegű gyászjelentés jelent meg a hirdetőoszlopon, a rokonok és a szerkesztőségek, no meg a könyvkiadók asztalán.

„Mély fájdalommal és keserőséggel tudatjuk mindazokkal, akik ismerték őt, Koprázi Józsefet, a mai magyar irodalom jelesét, hogy az író, aki egyszer már elhunyt, a hullaház hidegének hatására magához tért, és javulása sajnos bízható. Az újra gyászoló család.”

Az újságok már másnap cikkeztek az esetről, bírálták a hullaházak működését, úgy vélték, szárazjéggel megelőzhetnék volna a család, a szerkesztőségek és a könyvkiadók újabb, mély gyászát.

De már késő volt, s mivel a temetést még időben lefixálták, már nem lehetett visszamondani. Koprázi József boldogan vonult ki jobbán feleségével, hogy végignézze saját temetését.

Ott feküdt a gödör mélyén, hallgatta a súlyos rögök zubogását. Felesége lépett a feketén tátongó, mélységes árok szélére, hogy rögöt hajítson, mert a virágra sajnálta a pénzt, minek rohadjon ott a végtelenségig; árából értelmes dolgokra is futja. Nos, ahogy ott állt és lágy ugramozdulattal elindította a földdarabkát, Koprázi tekintete átégette a koporsó födelét és a füstölő lyukon át a mai magyar irodalom jelese nagyot nyelve beleborzongott felesége feketeharisnyás lábának fenséges látványába.

Meg is bökte a belékaroló asszonyt.

- Menjünk haza, Margit. Nem bírom megvárni, míg végleg betemetnek.

Anekdota a halhatatlanságról

- amelyben egy újabb anekdotát olvashatunk arról, milyen erős Koprázi József körül és magában a szerzőben is a halhatatlanság és a messianizmus hite.

Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese - mivel felsőbb körökben utasították - diplomát akart szerezni. Na nem disznóért meg libáért cserébe, hanem szerény tudásáért. Úgy gondolta, mivel ismeretei a nyelvtanban eléggé hiányosak voltak, hogy beiratkozik egy a felvételit előkészítő tanfolyamra. Mai magyar irodalom és nyelvtan volt a téma, s már az első órán összeszólalkozott az előadóval.

- Nézze kérem, az előadás nem vitaest. Maga azt mondja, hogy Kiskápolnai Nagy Arnold nem marxista. Én azt mondom, az. Természetesen én tudom jobban, mivel ön csak most felvételizik a felsőoktatási intézménybe. Nemde? - Törölgette homlokát az előadó. Koprázi nem válaszolt.

Történt egy szép napon, hogy a mai magyar irodalomról folyó előadáson Koprázi József - aki nem más, mint a mai magyar irodalom jelese - narkóista drámái kerültek terítékre.

- Elvtársak! - kezdte komoran az előadó. - Koprázi József nem az a kimondottan eredeti avantgarde narkóista, de nem is kiköpött s a mai magyar irodalmat uraló akármista. Még csak a metadramához sincs köze. Nem, kérem. Ő valami más. Valami... nem is tudom. Na, ki tudná megmondani, milyen?

- Egy az egyben olyan, mint én! - pattant föl Koprázi József.

- Nana! Nem szép dolog, ha egy tanuló, ráadásul olyan igyekvő, szolgálatkész ember, mint ön, hasonlítja magát egy ilyen züllött, skizofrén íróhoz, mint Koprázi József. Hogy is hívják Önt?

- Koprázi Józsefnek.

- Nem baj. Üljön le és felejtse el az ilyen hasonlítgatást egyszer és mindenkorra. Értette?

- Értettem! - vágta össze bokáit katonásan Koprázi. - De tanár úr, én mégis úgy érzem, hogy Koprázi József igazi narkóista, nagyon is metadramatikus, nincs benne semmi az akármisták flegmaságából... ő az igazi, vérbeli mai magyar irodalmár!

- Nézze meg az ember! Nevetséges! Koprázi József a helyesírással is hadilábon áll!

- Hogy micsoda!? Tessék, diktáljon valamit! Most azonnal! Követelem!

Az előadó órájára pillantott, s rövid szünetet rendelt el. Koprázit irodájába ráncigálta. Az író már sajnálta az előadót, amiért így felbosszantotta. És gyűlölte, mert nem ismerte föl Koprázi József nagyságát, a mai magyar irodalomban és a helyét az egyetemes kultúra történetében. Dehát egy Koprázi nem fog az irodalomtörténet sok ezernyi tudoráról az egyiknek, aki pláne a mai magyar irodalomhoz nyúl, a véleményére adni? - Teszek rá - gondolta, miközben kissé kihúzta magát a hatalmas íróasztal előtt, nem mintha tisztelte volna a mögötte ülőt, hanem mert szerette a stílbútort, s ez a szépmívű későreneszánsz, már-már manierista asztal teljesen megbűvölte, egyenes testtartásra készítette a mai magyar irodalom jelesét.

- Szóval maga, illetve Ön, megjegyzem szomorú, hogy itt mindenféle dilettáns jött-mentet önözni kell, szóval Ön, kétségbe vonja Koprázi József kiválóságát?

- Mi??? Ön az órán azt mondta, Koprázi József nem igazi narkóista.

- Mondtam, mondtam... mindenki mond valamit! Persze illemből is azt kell, hogy mondjam, igazi klasszis. A futballpályán! De nem az irodalomban! De mivel Ön jól ismeri, mint mondotta, jó, legyen, Koprázi narkóista.

- Még, hogy jól ismerem...?

- Miért, nem azt mondta, hogy ismeri?

- Annyira, hogy én Ő vagyok.

- Az most mindegy. Én vagyok, te vagy, ő van. Ez nem nyelvtanóra, Koprázikám. Majd ott jeleskedjen. Nézze! Ön szimpatikus ember, de ismerje el, hogy Koprázi József is egy kicsit akármista! Naaa... csak egy ici-picit. Jó, nem mondom, kiválósága a mai magyar irodalomnak, de azért...

Ezt már Koprázi József nem hallhatta, mert az ablakon kilépve az utcára menekült. Bekapcsolta zsebrádióját, ahol groteszk játék folyt Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese és az előkészítő előadójának főszereplésével. Az adást félbeszakították, mert Koprázi József kiugrott az ablakon át az utcára, s a Rádió munkatársai most fognak interjút készíteni vele, mert furcsállották, hogy Koprázi József a mai magyar irodalom jelese négy emeletnyi zuhanás után a rádiót bekapcsolva saját műsorában gyönyörködött.

Koprázi József felháborodottan közölte, mégiscsak furcsa, hogy senki nem ismeri őt, a mai magyar irodalom jelesét. Pedig olvashatták a lapokban, láthatták falragaszokon: ő föltámadt! Most halt meg másodszor, de mint bárki meggyőződhet róla, kutya baja az irtózatos zuhanás után. Úgyhogy vigyázzanak! Az utolsó napon ő is az igazságosztók között lesz. És jaj a legyőzöttek...

Káprázatos Margit látszólagos megsemmisülése

- amelyben Káprázatos Margit, immáron Kopráziné megsemmisülni látszik, légüres térben mozog, sorsát Istenre bízva. Közben Koprázi kap egy levelet kiadójától.

Bemondta a rádió, hallhatta ország-világ: tehetséges fiatal ugráfusok Tonális Estet mutatnak be az Állami Műház színpadán. És sorolták a neveket. Káprázatos Margit, kapták föl a fejüket a vájtfülűek és a rokonság, az egész íróársadalom, Kopráziné, az ugráfia és az ugraművészet jelese újabb bemutatóra készül. Lázba hozta ez magát az ugraművészt is, úgy mászott Koprázi széles hasára, mint az anyjától elszakasztott kismacska. Tán még dorombolt is, de lehet, hogy Koprázi hasa mordult meg kissé, az éhségtől, vagy a jóllakottságtól, mindegy, mert a mai magyar irodalom jelesének mindig morgott a hasa, rá is szóltak, valahányszor nyilvános helyen tartózkodott, hogy ejnye már, ne morogjon örökké, mint a bolhás kutya.

Káprázatos Margit káprázatosan készült új darabja bemutatójára. Régi, jeles diktátorokra emlékeztetett; - munka - halálig. Legalább is első vérig. De ha kivérzett az áldozat, esetleg föltámadt, mint nem egy esetben Koprázi is, akkor folytatódott a munka, látástól-mikulásig. Fél év készülés, mindössze tizenkét percért, hogy ott lehessen a rangos Tonális Esten. Csak egy bökkenő volt. Nem jött a szerződés. Koprázi bízta hitvesét, hogy menjen be és borítsa rájuk, na nem a fátylat, nem, az asztalt! Igen, az asztalt. Ez a vékony leány egy asztalt? Jó, akkor rúgjál beléjük! Szép, izmos lábad van, kajakra vennéd őket, azt hinnék, a ló rúgott alájuk! Margit lesütött szemmel hallgatta Koprázi jó tanácsait, meg is jegyezte, hogy tanácsokkal tele van már a padlás, de jó, jó, majd kitalál valamit, rákérdez, mi van a szerződéssel, és kész. Így is lett. - Nézd, mondotta az Iganő, mi szeretünk téged, te még aktív ugraművész vagy, számítunk ugrálásodra, miért akarsz te föltétlenül ugráfiálni?

- Na, de bemondta a rádió, megjelent az újságban, hogy én is...

- Istenem, a sajtó! Meg a rádió! Össze-vissza beszélnek mindent, különben is téged, mint lehetőséget vetettünk föl, amolyan tartalék lennél. Dehát, hála a jó istennek, mindenki egészséges, mint a makk, kispadosra így nincsen szükség. Meg aztán a zenéd, amit hoztál! Milyen is ez a zene?

- Tonális, természetesen.

- Csacsi vagy. Azért mert ez az est tonális, nem azt jelenti, hogy tonálissal lehet nyerni! Mert ugye túl sok tonális, az már atonális, és akkor borul az egész!

Káprázatos Margit lehajtott fővel hallgatta az Iganő filozofikus történetét tonalitásról és ellenpárjáról, és a rá nem jellemző éleseszűséggel lecsapott. - Üsse kő a fél éves készülődést! Atonális ugráfiát is készíthetek, ha ez a probléma!

- Atonális ugráfia!? Na már csak az hiányzik! A közönség kiszaladna a Műházból! Kifizeted nekik a jegyek árát? Mert akkor rendben van, üres színházban bemutatjuk a te atonális ugráfiádat, viszont megvan a bevétel. Így rendben van.

- Ne viccelj már! Hát te említetted az előbb, hogy tonális esten túl sok a tonalitás...

- Na most már elég legyen! Egyelőre én vagyok az Iganő és megmondtam, amit megmondtam. Mehetsz panaszkodni az atyáúristenhez is!

Ment is a Margit, igaz, egyelőre még nem fordult az Úrhoz, mert tudta (Koprázitól), hogy azt is az Úr irányítja, ami éppen most történik vele, ugyan mindent Koprázi sugall, de ő csak továbbítja az Úr szavát, mert érzékenyebb az anettája, mint a Margité.

Rögvest a Titkárhoz ment.

A Titkár kedves volt, kávéval kínálta. - Mi a baj, Margitka?

És Margitka kitálalt. Azt hitte, a Titkár leesik a székről és azonnal intézkedik, mindenkit kirúg, magához hívja az Iganőt, meg ilyesmi. Ehelyett a Titkár szürcsölgetni kezdte kávéját és nagyokat bólogatott hozzá. - Értem én, Margitka, értem én! Istenem, milyen nehezen indultam én is annak idején. De bennünk még volt kitartás! Ha kidobtak bennünket az ajtón, bemásztunk az ablakon! Úgy ám, Margitka! Úgy ám...

- Hiszen ezt mondom én is!

- De bízzunk a szakemberekben!

- Bízzunk.

- Hát akkor?

- Szakembereket említett. Nos, az Iganő híres szakember, de ez nem szakmai kérdés, hanem etikai. Erkölcsei, ha jobban tetszik.

- Áhá, etikai! Szavak. Mennyi mindent ki lehet fejezni a szavakkal. Olvasta például Koprázi József megrendítő értekezését az erkölcsiségről a keresztyén társadalmakban?

- A férjem.

- Koprázi? Nagyszerű... gratulálok. Szóval a szavak... esztétika, etika, meg miegymás.

- Meg fogja írni, ha nem intézkedik.

- Megírni... mit? Kicsoda?

- Hát a férjem.

- Ó, szóban is elmondhatja, amit akar. Szívesen látom. Már régóta tervezem, hogy megismerkedem vele.

- De Titkár úr, vagy elvtárs, bánom is én, ezt az egész cirkuszt, ezt fogja megírni és nem teszik a kirakatba, annyi bizonyos.

- Cirkuszt említett? Hát az gyönyörű. Igen, Koprázi Jóska még nem írt a cirkusztól, pedig annyi minden rejlik abban a különös világban... - a többit már csak a falnak mondta, mert Káprázatos Margit ugraművész és ugrárus valóságos vákumot szivattyúzva maga után, elviharzott.

Fanyar arccal lépett be egyszobájuk ajtaján, lerogyott az ágyra, még csak nem is köszönt. Koprázi hajára tolta szemüvegét.

- Na, mi újság?

- Csak ezt ne, jó! - csattant föl Margit. - Elég volt gyerekkoromban... mi volt az iskolában, mi újság a fiúkkal és a többi!

- Jól van na! Le ne nyelj már - simogatta meg Margitot a mai magyar irodalom jelese.

- Nem lesz darab.

- Hülyéskedsz?

- Halál komoly.

- Azt a jó... - úgy káromkodott Koprázi József, hogy még az utca túloldaláról is kikiabáltak a lakók, hogy két üveggel ide is, Ferikém, mert azt hitték, a szódás jött ebben a szokatlan időben. Aztán mesélt a Margit. Már hajnalodott, amikor készülni kezdtek a lefekvéshez. - Mondhatok én is valamit? - kérdezte Koprázi suttogva feleségétől.

- Persze, és ne haragudj...

- Dehogyan haragszom. Szét fogom rúgni a seggüket. Ilyen nincs. Fölmegyünk az Úristenhez is, ha kell!

- Jó, jó, - legyintett Margit, már ismerte Koprázi kirohanásait és minden megfutamodását. Bár Koprázi ezt úgy magyarázta, csak akkor tud legázolni valakit, ha megtámadják. De ezek a szemetek mindig tudják, mit kell tenni a magam fajtájával - mondta minduntalan. Imádkozni fog. Az talán segít. Párbeszéd az Istennel. Bár minden előre le van írva, de talán mégis lehet módosítani egy kicsikét. - Na mondjad már - lökte oldalba a mai magyar irodalom jelesét felesége. Már fölösleges volt lefeküdni, az óra is lecsörgött már. És Koprázi is elkezdett mesélni. - Emlékszel, jó fél éve, hogy elküldtem kiadómnak interjú-kötetem szinopszist. Emlékszel. - Káprázatos Margit már félig aludt, de bólintott, s így Koprázi ököbe szorult keze elernyedett. - Na. Erre jön ma egy levél, miszerint beadott könyvemet nem tudják kiadni, mert, idézem: „interjúalanyai közéletünk nagyjai, mondhatni sztárjai, s az interjúkészítő esetében arra lennének kíváncsiak, hogyan képes ezt a sztár-lét-burkot leemelni alanyairól. Nos, ez nem sikerült. Meg aztán a szerző a saját személyét tolja előtérbe”. Hát nem fantasztikus? Meg sem írtam a könyvet, most fogtam volna hozzá és szerintük nem jó! - közben felesége fölé hajolt, aki úgy horkolt már, mint a huszonegy. Legyintett és a paplan alatt megfogadta magának, hogy másnap, a kiadóban olyan botrányt csinál, hogy na! Csak támadnának meg! Csak mondanák azt, nézze, Koprázikám, maga egy dilettáns, éppen ezért menjen a fenébe. Levélben már írtak neki hasonlót, olyat, hogy versei hemzsegnének a ragrímektől, s bizony ő még ma sem tudja, mi az a ragrím, de talán arra gondoltak, hogy például: „rokonnak/okoznak”? Mert akkor nincs igazuk, hiszen gimnázista eminens diák is tudja, hogy ez nőrim-végződés, miáltal az utolsó előtti szótagra kerül a rím, az utolsó szótag pedig csupán egy huncut, alig hallható félhangocska. Nemdebár? De hiába minden, egy szót sem tudott beszélni sérelméről, mert a szerkesztő kávéval kínálta, meg cigarettával, és hogy vagyunk Koprázikám, mik a hírek az irodalmi életben, meg, hogy hol dolgozik és mennyiért, csak nem ugyanott, mint bevásárló? De igen, a fene egye meg, s megint az édesgető szavak, nincs támadás, éppen ezért védekezés sincs és akkor hol van a tartsd oda az egyik pofád után a másikat is, akkor vagy alázatos. Gyáva ez a Koprázi, vagy alázatos? (döntse el az olvasó. - *A szerk.*)

A Szerkesztő ott ült bőrfoteljában, kitért combokkal a délelőtti szűrt fényeiben. Koprázit hellyel kínálta, és mi a probléma drága mester, ironikusan megnyomva a szót. - De kérem, én ezt a könyvet meg sem írtam!

- Hogy mit mond? Meg sem írta?

- Úgy ám! - állt föl diadalmasan a mai magyar irodalom jelese.

- Kér egy kávét?

- Nem, nem, köszönöm - mondta és nagyot nyelt, ahogy elkezdte fürkészni, honnan is nőhetek ki ezek csodálatos lábak. - Szóval... akkor most mi legyen?

- Nézze. Sok a kézirat. Ha megírta, ha nem, nem kell a könyve és kész.

Aztán már föl se nézett. Koprázi még egy darabig nézte, majd kihátrált a szobából. Három kötettervére tizennyolc visszautasítás érkezett, hat kiadótól. Szép matematikai arányok.

Káprázatos Margit is vívta a maga szélmalomharcát, s berontott az Iganő szobájába. - Hát ez meg milyen szerep?

Igen, Káprázatos Margit végre szerepet kapott, s akkor is föl van háborodva. Végre is mi kell neki? Ki ő, hogy ennyire túlértékeli magát? Jó, jó, ez a szerep ugrakarságához képest is kissé kevéske lehetőség... de azért mégiscsak szerep! Rá fog figyelni a közönség. Még ha percekre is. Koprázi is látta ezt a darabot, ezt a tonális ugraművet, amelyben a dicső vadászok a lelőtt őzet egy rúdra kötözve végighordozzák a színpadon körbe-körbe és diagonálban, csak abban az időben rongybábu volt az az őz, de hogy az előadás eredeti színekkel frissüljön, úgy döntött a vénifjak tanácsa, adják ezt a szerepet Káprázatos Margitnak, hamár kimaradt abból a fránya Tonális Estből. - Hát ez meg milyen szerep? - itt megakadt az ugráfusnő. Szemei kigúvadtak és nem jött ki egy árva hang sem többé a torkán.

Az orvosok tanácstalanok voltak.

A művésznőt orvoskongresszuson mutogatták.

Csak Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese tudta, mi a baja a Margitnak. Ő még tudott beszélni, de inkább szeretett volna elnémulni, mert nagyon egyoldalúvá vált a két művész közt a beszélgetés. Végre akadt egy orvos, pszichoszomatikus specialista, aki munkaterápiát javasolt, távol minden ugráfiától és ugraszereptől, de még lépést sem ajánlott, mert abból aztán ugra lesz és kezdődik minden előről.

Koprázi bújta is az apróhirdetéseket, de nem hitt a saját szemének. Miféle ördögi mahináció ez? Mintha az újságok is megőrültek volna, nemcsak a hallgatagon, fejét lehajtott Margit. A legtöbb lap ilyen hirdetésekkel volt telezsúfolva:

„Kis teljesítményű, olcsó olajégőket keresünk tisztítótüzünkhöz. PURGATÓRIUM jelígre kérjük a fényképes leveleket.”

„Csótány-, sváb- és poloskairtást nem vállalok! DOLGOZZ KEVESET, NEM ÉRHET BALESET jelígre ne küldjenek leveleket.”

„Jöjjön ki Óbudára, nem leszek ott. MINEK JÖN, HA NEM LESZEK OTT jelígre a kiadóba.”

„Nálam rendeljen szemüveget! HALOTTLÁTÓ ASSZONY jelígre!”

„Kórbonctani Intézetünkbe hullamosásra szakképzett mosómedvéket fölveszünk. DIPLOMA NEM FONTOS jelígre.”

„Emberszerető, családcentrikus, csinos férfi vagyok. Szeretném olvasni azoknak a halk, csinos nőknek, esetleg férfiaknak a levelét, akik különös hobbynak megértő alanyai lesznek. A LOS ANGELES GÉGEMETSZŐ HOZZÁM KÉPEST IPARI TANULÓ jelígre kérem a halotti bizonyítványokat.”

Rossz külsejű, szerencsétlen, rövidlátó, lúdtalpas, tizenkétszer elvált férfi vagyok! Ráadásul eunuch. Csupán egyetlen nadrágszáram van. Várom azoknak a csinos, szép arcú, kellemes modorú, gazdag hajadonoknak a levelét, akik tudni vélik nadrágom másik szárának tartózkodási helyét. NEM MINDEN A PÉNZ jelígre.”

Koprázi csendesen kuncogott magában, melyik is felelne meg Káprázatos Margit munkaterápiás kezelésének? „A Szent Tádé Hitközség fiatal nőt foglalkoztatna, pénzbeszedői munkakörben.” Aztán: „Régibérű, hűvös és vizes, kétszemélyes öröklakásomat elcserélném melegebbre, világosabbra, megegyezéssel. FARKASRÉTI TEMETŐ jeligére egykorú fényképekkel vagy dagerrotípiákkal.”

Álljunk csak meg! Egy hirdetéssel följebb! Mintha kilógna a sorból! Isten üzenete lehet, semmi más. Igen, igen. A pénzbeszedői állás. Egy darabig csinálja a Margit, esze meg van hozzá, meg aztán a borralaló sem jönne rosszul... a miseborralaló. Mert Koprázi mint bevásárló nem sok pénzt hozott a konyhára, azt mindig csak a Margit hozta, külföldi turnék, csempészárúk, viszonteladás, mindezt Koprázi mester gyűjtötte össze a közös kalapba és osztotta szét, mire mennyi kellett. Minél hamarabb állás kell a Margitnak. Egy jó darabig agyó az ugra de deux-nek, az ugra tours-nak, meg különben is, megmondták neki legutóbb, visszaminősítésének az a főoka, hogy nem elég ugrékony. Mások ugrékonyabbak, viszont nem elég rugékonyak. Na, most aztán tegyen itt valaki igazságot! - Megvárjuk a föllebbezésre a választ, aztán föl hívom ezt a Szent Tádét, megtudakoljuk, mi a helyzet! - bökte meg feleségét Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese, főkönyvelő, pszichológus, bevásárló és lélekszerelő, katona és...

A Szent Tádé hitközség pénzbeszedője Isten előszobájában

- amelyben különféle magasszintű, országos hatókörű szervek járnak el Káprázatos Margit ügyében, és a neves ugraművész elvállalja a pénzbeszedői állást a Szent Tádé hitközségben, s mit ad Isten, találkozik az oly hőn áhított Úrral...

A Magasszintű Hatóság visszautasította Koprázi azon vádját, hogy például az egyik tonikus ugraműben szodómia vétsége merül föl, hiszen a főhős egy gyönyörű, bár éles csőrű vizi-madárnak csapja a szelet, s az állat ezt el is fogadja. Dehát, mint tudjuk, az állat buta állat, s mivel közbotrányt nem okozott ez az ugramű, Koprázi József fölháborodása alaptalan. A Magasszintű Hatóság viszont Káprázatos Margit volt! lépés- és ugraművész és ugráfus ügyét saját hatásköréből áthelyeztette az Állami Bocsánatkérő Bizottság hatáskörébe! Az ÁBB annak rendje és módja szerint bocsánatot kért, (nem tudjuk biztosan, de bizonyára földig hajolt Káprázatos Margit művészi nagysága előtt *A szerk.*) de sajnálkozva közölte, hogy egyidejűleg állást nem tud biztosítani a művésznak, mert az Állami Műház liftjei automaták, a pereces meg a könyvárus állások meg már mind be vannak töltve. Az ugraművész némaságának feloldására viszont (már nem volt néma, csak kevesebbet beszélt, mint azelőtt. - *A szerk.*) minden hathatós, főleg orvosi segítséget megad. Beterjesztett újabb művét, egy dodekafon! ugra de troisát illetve annak bemutatását bizonytalan időre elhalasztja. Az Állami Bocsánatkérő Bizottság szakemberei belátták, hogy az ugrékonyság nem minden, de a rugékonyság se kutya! Gyógyulást kívántak, s további sikereket új pályáján, s a VISZONTLÁTÁSRA! Na, ebből még művészet lehet! Egyelőre azonban Káprázatos Margit bevonult a hitközségbe, ahol munkakönyvébe pillantva meghökkentek egy kissé, de volt itt már mindenféle örült fölkiáltással és figyelmeztetve a dolgozót, hogy itt aztán nem lesz semmiféle ugrálás, meg ilyesmi, kiadták útját, mármint első pénzbeszedői körútját.

Szánalmasan festett Margit ebben a hivatásában. Mert mindent hivatásszerűen csinált! Igen kérem, bármihez nyúlt is, benne volt a szíve-lelke, s minden tudása, ami nem volt ugyan sok, de arra éppen elegendő, hogy azt mondhassák rá a népek: meg van a magához való esze. Lapossarkú cipőt húzott, lábszárközépig érő szoknyát vett hozzá, alumínium gombos szvettert és fejkendőt, amiben úgy nézett ki, mint Mari néni a vásáron. Láttak már ilyet? Meg is kérdezte Koprázi: - Mi a frász ez rajtad?

Az asszonyka Koprázira nyitotta fáradt szemét és nagyot sóhajtott. - Nehogy megbotránkozzanak a hívők.

És járta a területet. Némelykor borraivalót is hozott haza, de így is szűkösen éltek, de megmaradt köztük a szeretet, s ez mindennél fontosabb volt. Legalább is a mai magyar irodalom jelesének. Margit azonban visszavágyott na nem ugratársai közé, inkább a munkába, de legyűrte őt az idegbaj. Mintha kicserélték volna.

Tényleg olyan lett, mint Mari néni a vásáron.

Kívülről. Belülről szent volt, túlságosan is szent.

Egy napon Kopráziné, Káprázatos Margit szokásos pénzbeszedői körútján csodálkozva fedezte föl, hogy a Bünbeesés és a Metafizika utca sarkán megszűntetett önkiszolgáló helyén megnyílt a Mennybolt.

A kirakatban nem volt semmi, csak egy óriási háromszög, az Isten szemével. Az asszony belépett. A bolt választéka csak annyiban különbözött a kirakatétól, hogy a pultra ki volt téve

egy pár mennybeballagó. Az eladó udvariasan köszönt, sőt, be is mutatkozott. Kopráziné zavartan nyújtotta kezét, zavarát nem kisebb ok keltette, minthogy az eladó a lábát nyújtotta kézfogásra. Túl voltak a kínos percek, s az egyházi pénzbeszedő megkérdezte:

- Csak a mennybeballagó kapható Önöknél?

- Nem kérem. Nálunk minden kapható. A kútgyűrűtől a patkószögig mindent megtalál nálunk.

- Kulcsokkal nem foglalkoznak?

- Kulcsmásolás, zárátalakítás meg egyéb...

- Csodálatos! Erről a kulcsról legyen szíves egy másolatot. Sürgős! - lelkesedett a Margit, s táskájából előhúzott egy hatalmas, kovácsoltvas kulcsot. Az eladó, mivel másodállásban a mennyei politikai rendőrség főhadnagya volt, mindjárt gyanút fogott, mert észrevette, hogy a kulcs nem más, mint a Mennysország kulcsa. Ezzel a kulccsal ki lehetett nyitni a Mennybolt páncélszekrényét is. Az eladó kis türelmet kért, azonnal feltárcsázta a Szent Péter titkárságot, s megérdeklődte, hogy megvan-e a Mennysország kulcsa?

- Egy órával ezelőtt tűnt el, már megtettük a följelentést főhadnagy úr... Micsoda? A tolvaj a boltban van? Tartóztassa le! - adta ki a parancsot a titkárnő, mely ugye nagyobb hatalom volt a másvilágon, mint maga az Isten. Az eladó szó nélkül rákattintotta a bilincset Kopráziné csuklójára.

- Ön a Mennysország foglya! Minden ellenállás megnehezítheti az amúgy se rózsás helyzetét!

Koprázi Józsefné könnyes szemekkel vette tudomásul lebukását. Mit fog mindehhez szólni Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese? Valahogyan ki kellene szabadulni ebből a csapdából... de hogyan?

- Nagypám volt a híres városligeti láncharapó... de nem protézissel - bosszankodott magában a Szent Tádé hitközség pénzbeszedője. Kopráziné, Káprázatos Margitot egyenesen Istenhez vezette az eladó, s ráparancsolt, hogy várja ki sorát az előszobában.

Az előszoba homályos volt és levegőtlen, amilyenek általában az előszobák lenni szoktak. Egy hosszú fehér padon ültek a rendelték, mind bilincsen, csupa férfi. Az egyházi pénzbeszedő zavartan elült, nem a padra, mert ott már nem volt hely. A pad mellé a padlóra. Várva Isten szólítását. Isten nem kapkodta el a dolgot, de két hónap alatt elfogyott a sor, s végre beléphetett Kopráziné, Káprázatos Margit a Szent Tádé hitközség pénzbeszedője. Isten fogadószobája hasonlatos volt az előszobához, csak itt szegényesebb volt a berendezés.

- Foglaljon helyet - fogadta Isten, aki hófehér miseruhát viselt, s gyönyörű arcát hatalmas szakáll tette titokzatossá. Az egyházi pénzbeszedő hátrahőkölt a csodálkozástól, aztán erőt vett magán és lekuporodott a padlóra.

- Köszönöm. És ne haragudjon az Úr - hajtotta le a fejét Kopráziné. Idegesen hajába túrt, megvakarta orrát, szemét dörzsölgette. Aztán kedvenc hajfűrtjét kezdte el csavargatni. Mint mondták neki, a hajcsavarás kezeletlen gyermekkori neurózisának maradványa.

- Nézze kérem - kezdte az Isten - megmondtuk már, hogy ne lopkodjon, főleg a Mennysország kulcsát nem illik elcsórni - aztán kezét szája elé téve odasúgta Koprázinénak: - Remélem, nem köpött a politikai rendőrnek?

- Nem. Nem kérem szépen. Én egyszerű bűnöző vagyok. De, hogy spicli lennék... ne is feltételezze rólam az Úr.

- Jó, rendben - Isten egy „tisztá kendővel” letörölte gyöngyöző homlokát.

A mai magyar irodalom jelese elhatározta, hogy megírja az esetet novellában, vagy hangjátékban, végül az utóbbi mellett tört pácát.

A hangjáték hamar elkészült. Koprázi rohant a Rádióba. A dramaturg épp tárgyalt a rendezővel és egy másik íróval, így a mai magyar irodalom jelese a titkárnő rövid rábeszélése után leült egy kis dohányzóasztal mellé.

Már két órája ült ott. Egyik cigarettát szívta el a másik után. A dramaturg jó három óra múlva került elő, csapzott volt, állandóan köhögött, az ember azt hihette volna, hogy tüdőbajos. Pedig csak a cigaretta...

- Á, tisztelt Koprázi úr! Mikor is volt nálunk utoljára?

- Nem emlékszem mert...

- Á, már nagyon régen... igen... aszondja, hogy az körülbelül...

- Már jó régen, kérem tisztelettel, magam sem...

- Á, megvan! De nem... az nem lehet... nem, nem! Dehát ez nem is érdekes. Nem igaz? Na, foglaljon csak helyet. Klárka főzön egy kávét... - A mai magyar irodalom jelesének eddigi hangjátékait ez a dramaturg utasította vissza.

- Hát milyen ügyben, milyen ügyben, kedves Koprázi uram? - kérdezte kövérsége minden bájával a dramaturg.

- Írtam egy hangjátékot - válaszolt Koprázi hűvösen.

Majd a csöpögő kávé aromája szimatolásra készítette. A titkárnő föltálalta a kávét, s a dramaturg föltette szemüvegét.

- Na, lássuk a medvét... kedves uram. Lássuk az új művet!

- A darab megtörtént esetet dolgoz föl. A feleségem mennyországi kalandjairól szól.

- Megtörtént eset? Tehát dokumentumjáték! Az nagyszerű!! Mi különben sem szeretjük a fantázia-szüleményeket, a meséket, az írók kiagyalt történeteket! Ha van ideje, elolvasom rögtön - s válasza sem várva nekikezdett az olvasásnak. Koprázi hosszan fészkelődött, arra gondolt, hogy egész biztosan nem közölhető a darab, mert nem eléggé társadalom-centrikus, semmi tanulsága nincs, esetleg még azt is a fejéhez vághatják, hogy l'art pour l'art, s az nagyon rosszul fog neki esni. Mert Ő igazán nem öncélú, sőt egyenesen egy Krisztus, aki a vállán cipeli az emberiség összes bűneinek a gerendáját.

- Nagyszerű, kedves Koprázikám, nagyszerű! - lelkesedett a dramaturg. - Csakhogy van egy bibi. Nem eléggé társadalomcentrikus. Meg aztán mi ebben a tanulság. És nem hiteles. Hát Ön nem tudja, hogy a Mennyország kulcsát Szent Péter ki sem engedte a kezéből? Tehát az Ön kedves felesége nem nagyon lophatta el, s főleg nem az apostol titkárságáról... egyébként kitűnő a dramaturgia! Néhol egészen fenomenális! De sok benne az üresjárat, lapos, széteső, hézagos, egy-két mondat gimnáziumi dolgozat...

- Köszönöm szépen. Szóval közölhetetlen?

- No, nem. Nem. Csak éppen át kellene egy kicsit dolgozni, jobban odafigyelve, összeszedve a gondolatokat. Mert, hogy zavaros a fogalmazás. Meg aztán misztikus. Csiszolgatni kollégám. Csiszolgatni!

Koprázi lehajtott fejjel lépett ki a Rádió épületéből.

Hóna alatt a kéziratcsomaggal elindult a szerkesztőség felé. Hátha lejön nyomtatásban. Mert az se kutya! Dehát a hangjáték az hangjáték! Annak a Rádióban kell elhangzania. Mindegy. Leközi a lap, aztán ráharap a Rádió. Sokan így teszik!

- Kit keres? - kérdezte visszaköszönés nélkül a titkárnő. A szerkesztőség legelső titkárnője.

- Kéziratot hoztam. Egy hangjátékot. Ki foglalkozik vele Önöknél?

- Hát az István.

- Milyen István?

- Hát az István Gyula. Nem ismeri? Ő a Szerkesztő. A Főnök helyettese.

- Nem kérem, nem ismerem. Itt van Ő ilyenkor?

- Igen. De értekezlet van. Tessék helyet foglalni. Kb. még egy óra.

- Jó. Köszönöm. Megvárom. - Koprázi rágyújtott, aztán lapozni kezdett az asztalon szétszóró újságokban. Majd belemerült egy novella olvasásába.

- Tessék kérem, mit akar? - Koprázi nem hallotta a kérdést, amelyet a Szerkesztő tett föl neki.

- Nem hallja!?

- Parancsoljon - tért magához a mai magyar irodalom jelese. - Bocsásson meg.

- Semmi baj, uram. Mivel szolgálhatok? Egyébként István Gyula.

Kezét nyújtotta Koprázinak, aki szintén bemutatkozott.

- Á, igen, már emlékszem, maga küldött a múltkorában egy filmnovellát.

- Valóban.

- Azt hiszem az elveszett - a Szerkesztő nevetni kezdett. - Igen, hipp-hopp, és eltűnt a maga kézírata. Na, mindegy. Ami elveszett, az nincs többé; majd ír másikat. Annyi a téma, mint a nyű.

- Hoztam egy hangjátékot.

- Megint? Értse meg, hogy a Főnököt a hideg rázza, ha másodlagos műfajokkal ostromolják. Jó vers, jó novella, jó kritika, jó esszé, jó szociográfia. Ez az Ő koncepciója. Úgyhogy nagyon sajnálom, és örültem, hogy ismét láthattam. A viszontlátásra - azzal kezét nyújtotta. Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese megállt a szanalási terület kellős közepén, és benyitott lakásába, miután átlépte a lehullt vakolatot. Kopráziné, Káprázatos Margit, a Szent Tádé Hitközség pénzbeszedője a nyakába ugrott és őszinte érdeklődéssel megkérdezte:

- Elfogadták?

- Igen. Csak azt kell kisütnünk, tudod, hogy miért lopatta el Isten a Mennysorság kulcsát veled, s miért nem kérte vissza Szent Pétertől?

Az utolsó hakni

- amelyben Káprázatos Margit, a Szent Tádé hitközség pénzbeszédője föllép, na nem mint járvány, hanem mint volt ugraművész, mert vére nem vált vízzé, bár kocsonyásabb lett, amióta találkozott az Úrral, és megérezhette tenyerében a Mennysors vashideg kulcsának száraz-jég-forróságát.

Amikor Káprázatos Margit szokásos pénzbeszédői körútján épp az Állami Műház előtt karikázott szolgálati biciklijén, szeme megakadt egy hatalmas transzparensen. KÁPRÁZAT MENTES ÖVEZET. Istenem! Még nevét sem tudják leírni. Merthogy, Káprázatos! - ugyebár. Nagy ívben kikerülte a Műházat és környékét, s visszatérve a hitközségbe bejelentette, hogy többé nem vállalja ezt a területet, mert még rálőnek valamelyik szobor vagy girland mögül. Természetesen a markát is kevesebb pénz ütötte így, de sebj, Koprázi jattjaiból majd csak pótolják valahogy.

Az Állami Bocsánatkérő Bizottság, hogy enyhítsen a volt lépés- és ugraművész, ugrárus fájdalomán, haknit szervezett a Lételemeket Gyártó Művek Kultúrházában. Margit úgy örült, mint majom a farkának. Hogy a fölthajtás nagyobb legyen, megkérték Lébec Janit, hogy kocsival szállítsa őt és Koprázi Józsefet, a mai magyar irodalom jelesét, hadd lássák, amikor a Kultúrház udvarára begördülnek a Jani nem éppen új Zsiguliján, hogy nem törték meg a művész lelkét, a Margit olyan fitt, mintha skatulyából húzták volna ki. Az udvaron azonban nem fogadta őket senki. Koprázi keresgél, hátha volt munkatársai közül találkozik egy-kettővel, de sehol senki. Benyitottak a klubszobába, ahol a kölcsönkért Steinway állt nyitott tetővel; sültkolbász-szag úszott a levegőben, a parketten munkaruhás alakok ültek, heverték, zsírpapírból zabálták a kolbászt, harsant a sok uborka a fogak alatt, a sör vidám buborékokat eregetve várta, hogy lecsúszhasson a mély torkokba, enyhítendő a mustár savas hatását.

Margit ugradresszben és lábtrikóban állt a mikrofon mögé. Spiccére állva is csak nehezen érte föl, Koprázi és Lébec Jani is leheveredtek a parkettra, próbáltak elvegyülni, hogy azután kiválhassanak, ha éppen futásra kerül a sor.

A Szent Tádé hitközség pénzbeszédője megkocogtatta a mikrofont, krárogott egyet és beszélt: - Maradjanak csöndben, legyenek szívesek!

És láss csodát, a teremben síri lett a csönd. Csak egy-két nyeldekülés hallatszott, no meg fojtott bőföggések a szénsav jótékony hatása folytán. - Bizonyára jártak már az Állami Műház előadásain - folytatta Margit, Koprázi József agyán az a különös ötlet villant át, hogy le kellene lépni innen azonnal, vesszen oda a gázsi, vállára kapná asszonyát, Lébec Jani beindítaná a motort és uzsgyi! De Margit rendületlenül folytatta. - Bemutatom az alapállásokat. Őt ilyen pozíció van. Ez az első... - mutatta és facsarodott is a lába, többen kurjongatni kezdtek, volt, aki falt tovább, de egy szakállas fickó olyan százkilencven körüli és legalább egymázsás hahotázva verte föl váltva hol Koprázi, hol Lébec hátát. Mukkanni sem mertek, Isten őrizzen, hogy elárulják, a művész az ő hozzátartozójuk, lapítottak és bólogattak a szakállas minden megjegyzéséhez. - És akkor most mutatok egy-két ugrást, mert ugye nemcsak lépés, de ugraművész is... - itt elharapta a szót, azt hogy „vagyok”, mert már nem volt az, hiszen pénzbeszédő, a Szent Tádé hitközségnél. Háttal állt a közönségnek és guggolásba le! aztán föl és megint le, majd egy nagy ugrás föl a levegőbe, az a sok arc meg utána lendült, aztán leestek a fejek, le a mellkasra, ahonnan a tekintet a kolbászvégekre hullott és a gyomor várta az agy parancsát, az éhség demilitarizált övezeteiben.

- Micsoda segge van! - a szakállas hatalmasat sújtott Koprázira és tele szájjal röhögött. - Ha ott lenne a nyelvem, megszólalna.

- Meghiszem azt! - Koprázi tekintete a kijáratot kereste. Lébec Jani ujjával csettintett, hogy nyomatékot adjon a szakállasnak. Olyan jól összejöttek így hárman, hogy a behemót fickó lekanyarított egy darabot a kolbászából, megfelezte és két katonát gyártott, amit Koprázi és Lébec fuldokolva tömtek a torkukba.

- Kis sört?

- Nem, nem, köszönjük! Vezet a barátom - bökött Koprázi Lébecre.

- Hát akkor igyál te, haver - testes markával megtörölte az üveg száját.

- Én meg nem iszom. Tudod, a gyomrom.

- Na ne marhászkodj! Lódítsd le, és fölszedjük a csajt a műsor végén. Oké! Egy menet a tiéd... na, nem bánom, legyen kettő. Ketten vagytok vagy mi a szósz.

Margit meg produkálta magát, billegett (az orvosok szerint az asszony billenékeny és borulékony volt ebben az időszakban - A szerk.) és forgott úgy, mint egy ventillátor, le is forgott a színpadról, ki az ajtón, meg sem állt az udvarig. Lébec és Koprázi mozdulni sem mertek. De jött az após, a Margit apja, magas, erős ember, sportolt világéletében, jól karatézott és ami a legfontosabb, olyan gyors volt, mint a puska golyó.

Letelepedett a két fiú közé. A szakállas a fogát piszkálta és készülődött: utána kellene menni ennek az ugra-bugrának. Ma estére pont jó lesz, még nincs is teljesen berúgva. Koprázi a foga közt súgta oda apósának, hogy baj van, ez a fickó a Margit fenekét méricskélte, mit szól ehhez? Az öreg a vállát vonogatta, ő is megitta már a mai adagját, s csak annyit mondott: - Hát szó ami szó... jó segge van a lányomnak. Jó ízlésed van, fiacskám! Azt meg kell hagyni.

Lébec Jani indított, majd kiszállt a kocsiból. Margit szótlánul ült a hátsó ülésen, apja mellette, feje hátrabukva; horkolt. - Na, Jani, indulj már!

- Fene essen abba a neonba! - kesergett Jani és az ég felé emelte tekintetét.

- Menjünk már, a jóisten áldjon meg! Milyen neont bámulsz?

- Marha vagy. Nem a neont stíroltam. Pont attól nem látom, amit kellene. Ezt csak tökéletes vaksötétben lehet csinálni.

- Mit?

- Hát csillagászcodni. Gyere csak! Nézd, ott, ott fönt, abban az irányban van a Centaurus. Földünkhöz ez a legközelebbi csillag. Majdnem négy és fél fényév. Egész pontosan 4,2. Szorozd meg 9,5 billió kilométerrel!

- Szorozza meg a rosseb. Mi vagyok én, fejszámoló? - de azért Koprázi is fölbámult a levegőbe, őt ugyan nem zavarta a neon, mert amúgy is azt érezte, mintha indigót terítettek volna az arcára.

A melósok még mindig Káprázatos Margit művészetét éltették és még hosszan emlékeztek a lábtrikóban feszülő idomokra. Koprázi Lébec Jani fölött nem tudott napirendre térni. Miket tud ez a Jani! Pedig csak egy melós. Mért, ő, Koprázi József micsoda?

Könyvháború

- amelyben Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese megunja a bevásárlást és elmegy egy könyvesboltba eladónak. Gondolja, ott végre nyugta lesz, olvasgat és rábeszéli a vevőket az igazi kultúrára. A csodák most sem hagyják magára.

A peremváros szívében, a kis- és nagyvérkörök metszéspontján, az aorta peremén, szemközt a Grand Hotel Mukaschsal, virágzó könyv- és zeneműbolt csalogatta az örökké éhes kultúrhíenákat a mai magyar irodalom és zene jeleseinak konyhakész végtermékeivel. Bár a szag nem emlékeztetett a fehérjebomlására, de papírszaga volt, annyi bizonyos.

A könyvesboltban szemmel láthatólag nagy volt a rend. A bal oldalon hanglezepult, mögötte embernagyságú polc, zsúfolásig hanglezemekkel, s fölfelé nyíló ajtócskák sora, mélyükön kottákkal. A pulton is lemezek, középen egy kis ládika, kislemezekkel. A pult előtt ülőgarnitúra, négy rikító-piros forgófotellel, dohányzóasztallal, rajta népi hímzéses terítővel. És gondolák, amelyek nem Velence lagunáinak kéknek csöppet sem mondható vizén ringottak, hanem a mozaikkövön álltak négy lábukon cipelve mindenféle irodalmi jelest papírvalójukban. Polcok a falak mentén, körös-körül. VERSEK, PRÓZA, JOGI- ÉS KÖZGAZDASÁGI MŰVEK, ÚTIKÖNYVEK, TÉRKÉPEK és az IFJÚSÁGI IRODALOM; serény asszonyok és lányok, (ezt egyelőre nem tudhatjuk) sűrögtek-forogtak a gondolák közt, volt, aki porronggyal, volt, aki fölmosófával billegett, így észre sem vették, hogy - bár még zárva volt az üzlet - Koprázi József belépett az ajtón, halkan köhintett, majd megtámaszkodott a csomagoló pult sarkán, mert ebből a szögéből láthatta a legjobban a legrövidebb szoknyájú hölgy lehajlásainak rövid, ám annál tartalmasabb történetét.

Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese gondolta, majd csak észreveszi valaki, mert bizony ő olyan volt világéletében, hogy inkább kövé meredt, semhogy szóljon, ha teszem azt, valaki telefonál. Úriember volt ő voltaképpen, bár származásáról csak homályos föltételezéseink vannak... - Zárva vagyunk! Nem tud olvasni? - kiáltott a gondolataiba merült irodalmi jelesre a hajlongó rövidszoknyás.

- Nem vásárolni jöttem... - Koprázi érezte, hogy arcát meggyújtja a vér.

- Akkor pláne!

- Én kérem szépen, be szeretnék lépni. Ide, ebbe a boltba. Egyébként tudok olvasni. Koprázi József vagyok, a mai magyar irodalom jelese.

Mindhárom nő abbahagyta a serénykedést, és körülállták Koprázit.

- Szóval jó tanuló a kisfiú. Merthogy jeles.

- Ha olvasni tud, bizonyára írni is.

- Mégis, mit akar?

- Eladó szeretnék lenni. Furcsán hangzik, ugye, hogy egy író eladó szeretne lenni. Egy frászt! Csakhogy, hölgyeim, az írásból nem lehet megélni, de nem ám. Azért aztán úgy gondoltam, ez egy nyugis hely, olvasgatok a kedvemre, a kutya sem szól hozzám, még tán írni is tudok...

- Maga is azt hiszi, hogy mi itt nem csinálunk semmit, csak kötögetünk, nézzük a plafont, és kész. Mi? Vallja be... egyébként Gizike vagyok - nyújtotta kezét a rövidszoknyás.

- Zizike - így a másik hölgy.

- Pirike - vetette oda unottan a harmadik, de az nem lépett közelebb, hanem porolt tovább, mintha azért fizetnék. - Különben is, itt csak érettségivel lehet eladószkodni! - folytatta Gizike.

- Érettségizett vagyok! Bezony ám! Mért, magának van érettségije?

- Üljön le, hívom a Főnöknőt - és Gizike kilebbent a raktárba.

A Főnöknő, közelebb az ötvenhez, mint a negyvenöthöz, csinos, magas asszony volt. Végigmérte a mai magyar irodalom jelesét bokától tarkóig. Nincs itt semmi tévedés, ez a főnök az emberek háta mögé is belátott, és természetesen átlátott a szitán is. - Szóval maga ide akar jönni. Hát idefigyeljen; itt munka folyik, meg veríték. A munka nálunk munka, nem pediglen munkába járás. Értve vagyok? És mivel csak érettségije van, hátramegy a raktárba. Ott fog pakolni. Végre egy férfi, aki elvégzi a fizikai munkát.

Gizike és Pirike közrefogták Koprázit.

- A hanglemez-osztályon én vagyok már vagy két éve. Lemezekhez nem nyúlhat, lemezt nem hallgathat. Legföljebb leporolhat néha... - adta elő Gizike.

- A könyvek eladása az én reszortom, tehát én vagyok az eladó! - itt Pirike kihúzta magát, s mindkét nő a Főnöknőre meredt. - Amit a kolléganők mondanak, vegye szentírásnak, panaszt ne halljak, mert úgy kirúgom innen, hogy a lába se éri a földet! Na, mit bámészkodik? Kezdje már el a munkát... amúgy ezeknek a nőknek tisztességes férjük van, még gondolatban se ízé... ízéljen velük. A franc megeszi... mennyire utálok a fiatalembereket.

- És még egyet - tette hozzá Gizike -, ez egy kulturális bázis, nem gyár! - Koprázi értett mindent, hogyne értette volna, megszeppent kissé, majdnem el is pityeredett, de itt legalább férfinak nézték, ami a pakoló tudományát illeti.

A raktárban dolgozott Zizike, verte a számológépet egész nap, Koprázi el is csodálkozott néha, hogy bírják azok a filigrán kis ujjak azt a ménkű sok billentyűzést. Zizike volt a legszebb lány, ezt megállapíthatjuk, hősünk szerelmes is lett belé, pedig asszony volt ez a Zizi nagy fiúgyerekkel, no, és ami a legfontosabb, a bolt Pista sofőrje csapta neki a szelet, tudván, hogy az asszony válópere folyamatban van. De ami a legfontosabb volt a mai magyar irodalom jelesének, Zizikének fekete haja. És a lábai! Vetekedtek Margit lábaival, talán nem voltak olyan izmosak, de jól harmonizáltak Zizike nőies megjelenésével. Egy hónap se telt el, s Koprázi József verset írt a fekete nőhöz, a kézirat valahol elkallódhatott, mert azóta sem került elő, és Zizike sem emlékszik semmire.

- Te jószagú Isten! Egy hasonló korú taknyost vett föl a Főnöknő ebben a szent pillanatban - dugta be a fejét Pirike a raktárajtón.

- Pirike kedves, maga vallásos? - kérdezte Koprázi.

- Hogy jön ez ide?

- Mert olyan sokszor tetszik emlegetni az Istent és a Szenteket.

- Maga inkább dolgozzon. Jó?

Az éppen betoppanó Főnöknő mögött föltűnt az új jövevény: Gabó. Vékony fiú, fiatalabb Koprázinál, úgy nézett ki, mint egy csöves, akit épp most szedtek föl egy aluljáróban.

- Kezüket csókolom. Szevasz. Gabó vagyok. A kedves hölgyeknek hoztam egy kis csekélységet, mindig kedveskedni szoktam, s remélem az Isten megtart engem a jó szokásomban. Persze nem mindig van lóvém, így csak két csomagocskára futotta. Az egyik természetesen a magáé, aranyos főnökasszony, a másik, mondjuk legyen a magácskáé - fordult Pirike felé. A Főnöknő kicsit kapkodva, de ugyanakkor félénken bontotta ki a csomagot. - Nahát! Rúzs.

Igazán nem kellett volna... - de ahogy lecsavarta kupakot, egy elmés kis szerkezet alaposan összecsípte mutatóját. A Főnöknő fölsikoltott. Pirike elegáns kölnisdobozából - miközben kuncogott a Főnöknő balesetén - egyenesen az arcába ugrott egy bábu, amelynek talpára rugó volt erősítve. Gabó pukkadozott a röhögéstől. - Hát ez bejött!

- Maga meg kimegy. Ki van rúgva! - kontrázott a Főnöknő.

- Na, de nagyságos asszonyom, még be sem léptem!

- Hát... ez igaz. - A Főnöknő kihúzta magát, Pirike szégyenében sírva fakadt, a két fiú, mint akik régóta ismerik egymást, karonfogva kísérték a boltba. Koprázi örült, hogy Gabó hozzájuk csapódott. Ketten csak megbirkóznak ezzel a sok szoros-ábécével, a visszarúzással és a csomagolással.

Egy szép tavaszi napon új könyvek érkeztek. Pista sofőr percek alatt kirámolta a furgon tartalmát, s a két fiú elkezdte a kicsomagolást. Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese az egyik csomag láttán majdnem akkorát ugrott hátra, mint Beamon előre a mexikói olimpián. Még szerencse, hogy a fal megállította a további repüléstől megkímélve. A csomagban Koprázi József versei és narkóista drámái egy kötetben! Gabó csomagjában a mai magyar irodalom jelesének interjúi a mai magyar művészet jelesei. Atyaisten! Koprázi sikoltozva rohant és a zajra betóduló kollégák előtt kitért karral megkérdezte: - Na, mit szólnak? - A Főnöknő csak annyit fűzött a dologhoz, hogy ez munkahely és nem játszótér, és hogy nincs abban semmi különös, ha új könyvek érkeznek, rakják be a K-betűhöz, és kész. Pirike ki nem állhatta a verseket, a narkóista drámákról mégcsak gőze sem volt, az interjúk viszont megindították a fantáziáját. - Pletykakönyv! Úgy fogják vinni, mint a cukrot!

- Pletyka a nyavalyát! Komoly interjúk ezek, asszonyom. Csak egyet nem értek - kapott a homlokához a szerző -, hogy meg sem írtam ezeket az interjúkat! A Kiadó vissza is adta. Azt mondta a Szerkesztőnő, hogy ha megírta, ha nem, nem kell. Akkor hogy van ez?

Odahaza megkérte Káprázatos Margitot, a Szent Tádé Hitközség pénzbeszédőjét, csípjen belé, mert ez már sok. Bele is csípett a Margit akkorát, mint egy lódarázs. Benne volt ebben a csípésben az öröm, hogy találkozhatott az Úrral, és a bánat, a keserűség, az Iganő kegyetlensége és férje iránti fokozott elhidegülése. Ő meg aztán pláne nem értette az egészet, de megjegyezte, hogy még egy fillért sem látott Koprázi könyvformájú firkálmányaiból. És valóban: pénz nem jött sohasem. A könyvek viszont ott heverték egymáson, egymásba tapadva, jelezvén, hogy szülőjük egyazon agy, zsiger és szív. Két kötet. A mai magyar irodalom jelese megborzongott, amikor belelapozott az interjúkötetbe: régen halott írók és ugraművészek és egyéb komédiások. Halálukban nyilatkoztak!

De hiába minden, másnap már senki sem beszélt a dologról, maradt minden a régiben, szoros ábécé, pakolás. Azaz, hogy valami mégis történt. Kikérték Koprázi tanácsát!

- Ki is írta azt az izét...? - Pirike kérdésében a pillanatnyi ijedtséggel kevert tanácsalanság húrjai rezegtek (Atyaisten, micsoda giccsbe hajló valami! Bár a nagy művészet mindig ott mozog a giccs határán, de azt sohasem lépi át. - *A szerk.*)

- Az izéről még nem tudom megállapítani. Ha kicsit pontosabb adatokat tetszene szolgáltatni... - Koprázi már el is felejtette a két könyvét ettől a kérdéstől. Tőle tanácsot kérnek!

- Na... ne hülyéskedjen. Itt vár a vevő. Ki is írta azt A Pál utcai fiúkat? Valami Gárdonyi, vagy ki?

- Molnár Ferenc - válaszolta Koprázi hűvösen, mert nagyon fájt neki, hogy az általa oly hön szeretett híres Kelet köré csoportosuló nemzedék jeleseit nem ismeri ez az állítólagos szak-képzett eladó. Pirike az öklét rázta, azzal fenyegetőzött, hogy beárulja a Főnöknőnél és különben is, benőhetne már a feje lágya. - Maga nem teljesen tiszta, igaz-e, kedves Pirike...

- Micsoda? Hogy én nem vagyok tiszta? Nem maga mesélte, hogy még fürdőkádjuk sincs? Csak az az ócska lavór...

- Ha maguk nem kopogtatnak negyvenkilenc után, akkor én ma márványmedencében lubickolok!

- Hülye! Nem is éltem még akkor! - Koprázi ááááh-hal válaszolt és legyintett hozzá. - Különben is, a vevő türelmetlen - tette hozzá Pirike. Sarkon fordult és kiment a boltba, a toporgó vevőhöz.

- Sajnos, nincs egy darab pál utcaim sem...

- Hát Gárdonyitól nincs is! - csapott le Koprázi József.

- Nekem mindegy, hogy ki írta - ütött az egyik gondolára a szélesarcú, kövérujjú vevő.

- Ne törődjön vele, kezdő a szakmában - búgta Pirike és a vevő mellé nyomult. Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese félrelökte Pirikét és belekarolt a férfiba. Amúgy bizalmasan súgta a fülébe: - Nem lehet, hogy ezt a könyvet még meg sem írták?

- Ki van zárva, kérem. Az osztályfőnök kiadta, mint valami parancsot: legyen meg a könyv, mert kötelező olvasmány. A gyerek is annyira kíváncsi rá, mint púpra a hátán. Gondolhatja...

- Hát igen! Az oktatásügy... - Koprázi átment tanárosba. - Szegény gyerekeket csak fárasztják a sok olvasmánnyal, mert kérdem én, hol veszi hasznát a mai gyerek a leírt szónak? Meg azok a beteges lelkű írók! Tudnék mesélni... Mindenesetre mondja meg annak az ádáz pedagógusnak, hogy még nem írták meg a regényt, de ahogy az író elkészült, üzenek Önért.

- Micsoda figyelmesség! - a vevő két kézzel szorongatta Koprázi jobbját, majd belekotort a zsebébe és csillogó fémpenzt nyomott hősrünk markába. A vevő kigyúlt arccal távozott, de nem telt bele egyetlen perc és máris visszatért. - Már elnézést, de a kirakatban láttam A Pál utcai fiúkat!

- Az csak a borító. Tudja, azok a könyvek ott, a kirakatban, csupa-csupa borító. Valamennyi-höz most írják a könyveket.

- Ó, bocsánat... ugye én ezt nem tudhattam... mégegyszer bocsánat. - Vastag ujjai vadul zongoráztak az üvegajtón, meg is hajolt, mint valami előadás után, aztán mégegyszer visszaneézett, még kacsintott is!

Koprázi nem szólt egy szót sem, Pirike céltalanul ödöngeni kezdett, Gabó a lemezeket babrálta. Zizike kezében mint lankadt szárnyak, nyitott újság hevert. Kezében ceruza vándorolt föl s alá, a papír és rúzsos szája között. - Függő tizenhat. Gabókám, miben is halt meg az a Radnóti?

- Szélviharban! - vágta rá Gabó és belerúgott Kopráziba, a nyomaték kedvéért.

- Gondoltam. Látja. Az ilyen festőfélék mind meghalnak. Olyan nyeszlettek, mint a nádszál. A fenébe... nem stimmel! Szél-vi-har-ban! Nem jön ki.

Zizike nem haragudott, rágta a ceruzáját, gondolta, majd kijön a függő tizenhét, kiadja magát, mert már csak két betű hiányzott. De rövidesen hagyta az egészet. Elhajította az újságot és fejét fölszegve eltűnt a raktárban.

Koprázi József menthetetlenül beleszeretett Zizikébe. Zizike nem méltányolta a közeledést. Gizike és Pirike azonnal átláttak a szitán és meg is beszéltek, hogy milyen nagy kujon ez a Jóska, de Gizike megjegyezte: - Jó, jó, dehát Zizi a Pista sofőrbe szerelmes.

- Csakhogy Pista rá se bagózik. - Zizike kijött a boltba és mutatóujjával dörzsölni kezdte fogait. - Hát te meg mit művelsz? - kérdezte Gizike.

- Ivott megint. Mossa a fogát, hogy a Pista sofőr ne érezze a leheletén a piaszagot. - Válaszolt a bólogató Zizike helyett Pirike.

- És mi van, ha megérzi?

- Elveri. Mint szódás a lovát. - Pirike szavaira Zizike még sűrűbben bólogatott. Gizike erre csak a vállát vonogatta, hogy szép kis szerelem az ilyen, akkor már inkább a bolond Koprázi.

- Amúgy rendes srác a Pista. Mit srác! Igazi férfi! - nyomta meg a szón a hangsúlyt Pirike. Zizike beszaladt a raktárba, tenyerébe fűjt és beleszagolt. - Oké, most már nem érezhet semmit...

Koprázi utánament a raktárba, lesz ami lesz, de ő megmondja ennek a vakítóan fekete lánynak, hogy nem való hozzá a Pista sofőr, de ő, a mai magyar irodalom jelese, aki ráadásul nő, a szeretője lehetne, ha hallotta már ezt a fogalmat Zizike, mert az ugyebár nem jár semmilyen kötöttséggel, a Margit pedig úgy nyilatkozott ez ügyben, hogy Józsikám, azt csinálsz, amit akarsz, csak a szeretet maradjon meg köztünk, s akkor nem lesz semmi baj. Hát persze, hogy ő a Margitot szereti! Egy frászt veszi el Zizikét, nagy fia van, meg aztán jó öneki a Margit mellett, bár anyagilag most mintha kissé megszorultak volna, de se baj, ír egy olyant, hogy külföldön is befut és akkor dől a dohány, mint az ólajtó. Ebben maradt saját magával és végignézett Zizikén. - Maga, meg Pista sofőr?

- Mit bámul? - kérdezte Zizike, hangjában szarkasztikus gúnnyal.

- Tetszik nekem. Igaz, én nem tudok autót vezetni.

- Nem értem.

- Nem baj. Szóval a Pista so...

- Maga író, vagy mi a frász?

- Bezony ám! Én volnék a mai magyar irodalom jelese. Miért tetszik kérdezni?

- Gépeljen már le egy pár címet a borítékokra! Fáj a csuklóm, annyit verem ezt az átkozott gépet.

- Én író vagyok, nem gépíró.

- Hát az írók nem géppel írják a cikkeiket?

- Nem cikkeket írok, hanem műveket. Tudja egyáltalán, mi az a mű?

- Nem igazi. Olyan, mint a művirág.

- Most már értem. Maga és Pista sofőr. Illetve most már Pistát nem értem. Értelmes fickó a maga módján...

- Nézze, ha az én szavam nem elég, szólhatok a Főnöknőnek is. Akkor gépelni fog, mint a pinty.

- Akinek öt anyja van.

- Majd elválík - fejezte be a vitát Zizike. Leült és verte tovább a gépet. Hamar abbahagyta. Elbambult kissé, talán Pista sofőr járhatott az eszében, az ő széles válla, biztos járása, kevés szava. Koprázi hirtelen feléje fordult. - Jut eszembe!

- Az infarktust hozza rám!

- Túl vagyok magán. Álmomban hozzámsimult. Olyan jó volt, hogy majdnem elsült a...

- Ne részletezze.

- Ágynemű és rugócsere.

- Élvezte, mi?

- Nagyon - sóhajtott Koprázi. - Pista sofőr köztünk feküdt. Aludt szegény és hadonászott. Biztosan karambolozott álmában a szerencsétlen. Addig kalimpáltak a karjai a levegőben, amíg le nem kevertem egy jókora pofont. Aztán reccs.

Zizike faképnél hagyta Koprázit és kísértelt a boltba. Pista sofőr a bejárat ajtóban állt, nem köszönt senkinek, csak intett Zizikének, mint a kutyanak. Zizike a karjaiba rohant. Pista sofőr Zizike arcába szagolt, megcsóválta a fejét, a szeme villogott, de nem szólt egy szót sem.

Üres lett a bolt. Zizikéék után Gizike, Pirike, később a Főnöknő is eltávozott, ebédidő, mondták, no meg egy kis bevásárlás, jön a hétvége, és hát azok az isteni gyerekholmik csak ne lennének olyan drágák, tenyérynyi rongyok, kinövi...

Koprázi és Gabó maradtak a boltban. A Főnöknő kijelentette, ha egyetlen hangnyi panasz érkezik, fel is út, le is út. A két fiú azonnal elvonult a raktárba, befűrték magukat a polcok közé, Koprázi szundított egyet, Gabó ki-kilesett, mint valami őrszem.

A mai magyar irodalom jelese tompa puffanásokra lett figyelmes. Kisietett a boltba. - Fél órája itt állok már! - ütött még egyet a nyomaték kedvéért egy férfi az asztalra. Összegyűrt füle és szálas alakja, mákos haja nyugalmazott birkózóra emlékeztetett. Jó lesz vigyázni! - Mi már fél éve - vágta rá Koprázi, s keményen a férfi szemébe nézett. Amaz enyhülni látszott. - Na mit szól, milyen ez a mai kereskedelem? Én még meg lehetek elégedve. Nemde? Ha maga fél éve vár!

- Mától kezdve, sőt, ebben a szent pillanatban eladóvá váltam.

- Ja, vagy úgy!

- Parancsoljon.

- Maguk ugye zeneműbolt is egyben?

- Igen, kérem - válaszolt unottan Koprázi és Gabóra kacsintott, aki zsebredugott kézzel billegett ki a raktárból és szalomozni kezdett a gondolák között.

- Príma! - dörzsölte össze a tenyerét a vevő. - Adjon nekem néhány nagyobbacska hegedűgyantát. Olvastam az újságban, hogy nemrégén szállított a belker. Úgyhogy ne is próbálják tagadni, hogy...

- Ez könyvesbolt, kérem szépen.

- Értse már meg, nekem szükségem van a gyantára! Hegedűket javítok. Tudja maga, mi az a hegedű? A művész az álla alá illeszti a hangszert - így is tett mozdulataival, s a nyomaték kedvéért előhúzott farzsebéből egy minden rázásra makacsul ellenálló görcsbe rándult zsebkendőt. - No és nem árt egy fehér rongyocskát a hangszer és az áll közé illeszteni. Apropos, tudják-e, miért kell a kendő? Nem tudják, mi? Hát azért, hogy a művész le ne

hegedülje magát! - Koprázi és Gabó eleresztettek egy halovány mosolyt, a gyúrtfülű hirtelen elkomorodott, s jobb öklével folytatta a pult szisztematikus döngölését.

- Mi az, hogy könyvesbolt?

- Tudja, olyan bolt, ahol könyveket lehet kapni. No, meg zeneműveket. Gyanta, ahogy mondani szoktuk itt peremvároson, az Isten háta megett, a bűdösbótban leledzik.

- Ugyan, kolléga - szólalt meg erélyes hangon Gabó -, segíték én az úron! Jöjjön csak, van itt kint az udvaron egy nagy cseresznyefa. Kaparok én egy-két darabot magának. Számlát, azt nem tudunk adni.

A vevő legyintett Koprázira és dicsérte Gabót, hogy na látja, így is lehet, mert olyan nincs, hogy nincs, meg lehetetlenség nincs, csak tehetetlenség és még a raktár felől is hallatszott a szitkozódás, pedig már az udvar végében voltak a gyantakutatók.

Koprázi elnyúlt a hanglemezpult mögötti fatrepnin, s aki most belesett a kirakaton, úgy találhatta, hogy bezárt a bolt, de megmozdult a kilincs és egy kisfiú nyitott be az üvegajtón, rövidnadrágban és atlétatrikóban, amelyen dinnyélé felt folytatódott a száj felől az állon és a nyakon át. A kisfiú rábukkant Koprázira, mintha bújócskában eltűnt pajtását kereste volna, körül sem nézett, egyenesen a hanglemez pult mögé kukkantott. - Tessék mondani, megjött már Nso Csi, az apacs lány története?

- Még nem, de mindjárt ideér és megnyúzza a fejed, kisfiam. - Azzal fülönragadta a kisfiút, körbeszaladt vele a boltban, tenyerével nyitott száját ütögette és csatakiáltásokat hallatott. A visszaérkező Gabó és a gyantásember megdöbbenve szemlélték a jelenetet. - Most pedig eridj, nézd meg, kint vagyok-e az utcán?

Gabó saját páciensét kísért ki, sokkal finomabban, mint Koprázi József a gyermeket. - Bravó Józsikám! Dávid és Góliát! Itt azonban, hölgyeim és uraim, Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese szemenköpte a történelemtanítást és mint Góliát, legyőzte Dávidot!

- Hagyjál békén.

- Egyébként megy ez nekünk, mint az ágyba... - és belépett a Főnöknő, utána mint a kislibák, Gizike, Pirike. - Egy kisfiú úgy zokog itt a kirakat melletti kapualjban, mintha megverték volna. Azt mondják, innen, a boltból szaladt ki és piros volt az egyik füle, mint a cékla - mondta a Főnöknő olyan hangsúllyal, mintha csak azt jegyezte volna meg, hogy milyen ehetetlen volt a mai ebéd. - Sok van a rovásán, Koprázi. Én még adok egy magas labdát, de aztán röpül. Még elrontja nekem ezt a Gabót is!

Koprázi nagyot ásított minderre és ami még nem fordult elő vele, semmire sem gondolt, kikapcsolt lázas agya, mint hajnali derengésben a közvilágítás.

A koranyári ragyogásban rájuk köszöntött a könyvhét. Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese nagy izgalommal nézett az események elébe, mert két könyve is ott tolongott és furakodott a többi jeles kötött és fűzött példányai között. A Főnöknő hallani sem akart arról, hogy a mai magyar irodalom jelese is részt vegyen az eladás és tukmálás művészetében a könyvsátraknál. Csak rontaná az üzletet, lebeszelné a vevőket az összes silány végtermékről, s csak Koprázi József két kötetét ajánlaná meleg szívvel, nem mintha az író olyan rossz lenne, de üzletileg bizony a teljes ráfizetés.

Mindjárt az első napon, Koprázi és Gabó, a két hátrahagyott egykapura játszott a gondolák között a tágas kőplacon egy üres kapros töltöttkáposzta konzervdobozzal, amikor Pirike lihegve lökte be az ajtót. - Képzeld, Józsikám... - kezdte, és Koprázi nem tudott hová lenni a gyönyörtől, őt még nem szólította így a saját édes jó anyja sem! - Egy fiatal nő...

- Kinyögné végre?
- Szóval egy fiatal nő vett két könyvet és dedikáltatni akarja. Még fenyegetőzött is. Ha nem hozzák össze őt az íróval, meg sem áll az atyáúristenig!
- Na és? Könyvhét kezdődik, ez így természetes. Bár a stílusa...
- Igen ám, de a könyvek íróját ugyanúgy híják, mint magát!
- Bizonyára az én könyveim. Hiszen említettem már. Én sem értem a dolgot, mert példának okáért az interjúkat még meg sem írtam! És képzelje, így sem kellett a kiadónak. De akkor...
- Magának sohase nő be a feje lágya - legyintett reményt vesztetten Pirike. - A bolt érdeke úgy kívánja, hogy segítsen rajtunk.
- Ez csak természetes! Mi a teendőm?
- Játssza el, hogy maga Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese.
- Nem lesz nehéz. Hiszen én vagyok.
- Persze, persze. Maga lesz az, csak nyomás! A Főnöknő magához nyúl, ha ebből botrány lesz.

A könyvsátraknál nagy volt a tumultus. Koprázi és Pirike átfurakodtak a tömegen. A főtér szélén, a kihajló szomorúfüz alatti kerti székek egyikén keresztbe vetett lábbal Káprázatos Margit ült, mellette kerékpárja, nekitámasztva a korlátnak. Kezében Koprázi két könyve. - Á! Művész úr! Boldog vagyok, hogy láthatom. Dedikálná nekem a műveit? - A Főnöknő, Gizike és Pirike összesen hat keze megállt a levegőben, Koprázi kihúzta magát, kényelmesen elhelyezkedett az egyik széken, asztalt kért, mert hogy veszi ki az magát, hogy a térdén írjon, a térdükön a kislányok szoktak, na nem írni, hanem sírni, mozi után, hőskről álmodozva. - Csak annyit írjon, hogy Margit. Meg azt, hogy szeretettel. Tudja mit, írjon azt, amit akar. De nem kell semmi más megszólítás, csak Margit.

Miután a Szent Tádé Hitközség pénzbeszedője kerékpárjára szállt, a Főnöknő kérdésekkel kezdte ostromolni a dedikáló író: - Biztosan bolond szegény. Még hogy maga a Koprázi József!

- Hát nem az vagyok?
- Na, de, hogy író!
- Hát nem az vagyok?
- Higgye el, bolond. Szegény bolond teremtés. Ha én, vagy netán Gabó ült volna ide, abban is fölismerte volna a mai magyar irodalom jelesét.
- Nem hinném. A feleségem. Káprázatos Margit, ugraművész és ugráfus, az Állami Műház régi nagy jelese. Jelenleg egyházi pénzbeszedő.
- Ugrat, mi?
- Ugra!
- Mármint maga.
- Én a mai magyar irodalom jelese vagyok! Bár az igaz, hogy meg sem írtam a könyvet, de ki bánja, mikor...

A Főnöknő beszólt a központba, hogy jöjjön ki egy-két elvtárs, mert van itt egy örült, akitől menekülnek a vevők, lebeszéli a munkáról a többieket, és ami a legnagyobb baj, azt hiszi magáról, hogy ő a mai magyar irodalom jelese, Koprázi József! És a családi háttér! A

felesége, aki Koprázi József szakképzetlen eladóval dedikáltatja Koprázi József, a mai magyar irodalom jelesének köteteit. Szóval nagy a baj... A Főnöknő Dr. Kuss elvtársra gondolt, és Dr. Kussné, dr. Kampós Ingridre, azaz elvtársnőre. A házaspár boldogan vállalta, hogy jobb belátásra bírják az elvetemültet.

Miután leültek mind a négyen a rikítópiros forgófotelekre, Koprázi elmosolyodott. Eszébe jutott, mit agyalt ki Gabó. A föltálalt kávéhoz Gabó kockacukrait rakták a csészek mellé. A cukrok mélyén műanyagrovarek lapultak, s ha a cukrok fölolvadnak a kávéban, a pókok, legyek följönnek a feketekávé tejszíntől barnává enyhült tetejére. Koprázi szépen megköszönte a fölkínált italt, Dr. Kuss, Dr. Kussné dr. Kampós Ingrid és a Főnöknő elhűlve nézték a csészeket, az utóbbi kínjában vigyorogni kezdett, Dr. Kuss hátradőlt és rágyújtott. Dr. Kussné dr. Kampós Ingrid retiküljéből hímzett zsebkendőt húzott elő és kiskanálával határozott mozdulatokkal a nyitott kendőbe halászta a két legyet, amely az ő csészéjébe jutott. Fejét hátravetette, megigazította gondosan dauerolt haját és egy hajtásra kiitta a kávéját.

- A háborúban lónyomokból ittuk a vizet.

- Akkor talán, ha... - hebegte a Főnöknő.

- Lássuk, miből élünk - hamuzott le Dr. Kuss.

- Tudja, kedves Józsi, az elvtársakkal egyetértve arra a megállapításra jutottunk, hogy adunk még egy kis időt, hátha megváltozik. Mert a társadalom, a kollektíva...

- Eladó lesz - vágta félbe a Főnöknő mondatát Dr. Kussné dr. Kampós Ingrid. - Szakképzett.

- Nofene - vágta rá Koprázi.

- Nézze, maga értelmes embernek látszik. Senki sem ellensége saját magának. És ahogy hallom, írogat is. Istenem, én is írtam valamikor! Aztán jöttek a gyerekek, meg az elvtársi vonal, kinek van ideje írni...

- Hagyjuk az érzelmeket. Mi is a maga eredeti foglalkozása? - nyomta el a csikket Dr. Kuss az agyoncsiszolt, üveg hamutálban.

- Lélekszerelő.

- Nagyszerű. Hát, ha meggondolom, nem is való maga eladónak. Bejön a központba, és kap egy prima állást.

- Az uram jót akar. Tényleg, erről el is felejtkeztem.

- Megjavíthatná a zárat. Például.

- Van egy bökkenő. Író vagyok.

- Kinövi - csapott Koprázi vállára Dr. Kussné dr. Kampós Ingrid. - Látja, itt vagyok én...

- Már megint elkanyarodtunk a témától, szívem.

- Eladó lesz - így a Főnöknő.

- Lélekszerelő. Zárszerelő, Vécélehúzó beállító - lelkesedett Dr. Kuss.

- Író vagyok. A mai magyar irodalom jelese.

- Én megmondtam előre nem lehet vele bírni. Egyébként hívnak ugyanígy egy író, a kutyának se kell a könyve.

- Az én vagyok. És igenis kellek a kutyának. A múltkor az egyik fának nézett és levizelt. Már csak ezért is érdemes volt élnem.

- Egy hetet kap - szigorodott el Dr. Kussné dr. Kampós Ingrid hangja.
- Jöjjön be hozzám valamikor. Majd megbeszéljük. Férfi a férfival.
- Kitűnő volt a kávé, drágám - búgta ismét eredeti hangján Dr. Kussné dr. Kampós Ingrid.
- Igya meg helyettem. Rászolgált - fordult Koprázi felé Dr. Kuss. - Mi iparosok, félszavakból is értjük egymást.
- Elviszem magukat, elvtársak. Kocsival vagyok. Egy perc, hozom a slusszkulcsot.

Gabó fölkönyökölt az egyik gondolára s hosszan nézett a három kocsiba kászálódó után. Koprázi fölugrott, s mint az iskolások a fölöntött téli tornapályán, az ajtóig csúszott, fölkapta a csomagolópulton heverő papírvágó kést, megmarkolta a nyelvét.

- Félig hunyt pillák alól fürkészem az áldozat hasát és zutty... azanyád! - aztán megrökönyödve látta, hogy egy betoppanó negyvenes nő hasának szegezi a kést. Gabó beesett a gondolák közé, úgy röhögött. - Elnézést, asszonyom... tudja, szóval én és a barátom - s itt a gondolák közé mutatott - szóval mi ketten amatőr színpadot próbálunk csinálni a boltban, hogy a kedves vevő élőben is láthassa a nagy klasszikusokat, hogy úgy mondjam, gusztusa támadjon a jó könyvhöz. Most éppen az Othellót gyakoroltam, illetve gyakoroltuk - ismét Gabóra mutatott és meghajolt felé -, ahogy Othello megfojtja Desdemonát, vagyis az én szerény átiratomban egyszerűen leszúrja, mint egy disznót. Ő férfi, de ez ne tévessze meg. Anyakocáról beszélek. Jó, mi?

A nő a sírógörcs határán, behúzott nyakkal nyögte:

- Hát, ez... igazán nagyszerű...
- Na látja. Pedig nekem csak érettségim van.
- Hát... akkor... tessék nekem valamit ajánlani.
- Menj a jó anyádba... - dörögte Koprázi az orra alatt.
- Az anya szerepe a családban?
- Például. De itt van az Északnyugati átjáró című igen kalandos regény.
- Ez ugye az észak-déli metróról szól? - a nő fellelkesülve forgatta kezében a könyvet.
- Nem látja? Északnyugati!
- Hogy megváltozott a világ! Amikor utoljára idehaza jártam, még csak kelet-nyugati metró volt. Aztán hallom, megépült az észak-déli vonal, most meg ez az északnyugati! Hát ez igazán... Az embernek nem is a szülőföld jut az eszébe, hanem a Berring-szoros.

Koprázi karonfogta a hölgyet és a kijárat felé tessékelte. (Ebben a boltban a ki- és bejárat egy és ugyanaz. - *A szerk.*)

- Kisztihand, nagyságos asszonyom. Két villamosmegállónyira van a Berring-szoros... akarom mondani, az északnyugati metró. Onnan pedig mindössze egy matrózköpés az Újvilág.

Az asszony visszafordult, és csókokat dobált a mai magyar irodalom jelese felé. Ahogy tipegni kezdett a járdán, beleütközött egy pizsamás férfiba, aki szinte átgázolt rajta és úgy esett be a boltba, mintha lökték volna.

- Halihó, Öfelsége XIV. Lajos. Parancsoljon, fenség. - A férfi karonfogta a maga mellé képzelt királyt és a hanglemez pulthoz lépett. - Alászolgája hoppmester úr! Mondja, de inkább sűgja, amúgy bizalmasan, hol lehet itt a közelben könyveket és szép lemezeket vásárolni?

Koprázi mindkét kezével hajába túrt, Gabó a plafonon keresgélt valami pillantás-fogódzót. - Húsbolt szemben, patyolat sréh-vizavé, a patika... az nagyon messze van, hát még a Berringszoros, azaz hogy az Ideg- és Elmekórtan...

- Írta az újság, hogy kiszöktem? - a pizsamás ember annyira meresztette a szemét, hogy Koprázi attól tartott, rögvést kiesik és begurul egy gondola alá, aztán hajlonghatnak, csúszhatnak hason, s a felség még azt hiszi, hogy neki hódolnak, pedig csak a tekintetét akarják visszaadni neki, mégha oly zavaros is.

- Aztán mondja, vezércikk volt, vagy valami kis faxni?

- Nem írt rólad senki, Sir. Édesanyád járt itt az előbb, az újságolta, hogy sokat királykodol mostanában. A jó édes anyád!

- Maga aztán muris pali. Nem vagyok én király! Könyvet szeretnék, maga meg nem akar kiszolgálni. Kérem a panaszkönyvet!

- A téli könyvvásárra ígérik. Na, mars! Hátra arc! - csattant föl Koprázi egy vezénylőtiszt hangján, s láss csodát, a vevő, úgy, pizsamásán szabályos hátraarcot csinált. - Irány az egyenes! Lépés in-dulj! Egy, egy, egy-kettő, egy, bal, bal, bal-jobb, bal.

A pizsamás ember feszes vigyázzmenetben hagyta el a boltot.

- Óriási! - kiáltott föl Gabó.

- Nem bírom tovább - így Koprázi.

- Húzzuk le a rolót.

- Oké.

- Toljuk az egyik gondolát az ajtóhoz - tanácsolta Gabó, és már tolták, vonszolták a hatalmas súlyt, amely túl a vaslábú fatákolmányon, épp a mai magyar irodalmi jeles műveinek súlyával nehezedett a kőpadlóra. De ahogy elkészültek a munkával, kivágódott a raktárajtó és Pista sofőr egy partvisnyélen lovagolva, könyveket leerve, majd „lovát” visszafogva lefékezett a bolt közepén. - Én vagyok a volán atyaúristene, reszkess hát, országutak istene! Most összemérjük a nyelvünk hegyét! Gyá! Rajta! - és beintett a raktárajtón. Az Állami Műház ugrakari nőtagjai özönlöttek el a boltot. Elöl az Iganő, magassarkú cipőben harisnyátlan lábbal, tekintettel a nagy nyármelegre, s a forgatagban Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese könnyes szemmel fedezte föl csuklónál és bokánál egy rúdhoz kötözve Káprázatos Margitot, de némileg megnyugodva látta, hogy ez egy szerep, méghozzá az, amelyiket egy tonális ugraműben az Iganő megajánlott neki, s azt Káprázatos Margit szemtelenül visszautasította. Szép kis kompozíció volt, bár nem a legjobb ugráfus kezemunkáját dicsérte. Nagy játék diagonálban, majd kis megszakításokkal dupla, sőt tripla grand ugra-tours-ok, szép emelések.

A nagy forgatagban Gizike és Pirike rengeteg tányért cipelt, a Főnöknő késeket és villákat, hófehér abroszt, egész tucatnyit. Gabó valami nagy, lapos tárgyat dugott a pulóvere alá és egy jól irányzott ugrással átvette magát a tömegen és eltűnt a raktárajtóban. Odakintről kisebb embercsoport feszegette az ajtót és sikerült is elnyomni a gondolát, s behatoltak a boltba. Egy negyven körüli asszony Koprázit látva fölkiáltott: - Megtaláltam! Megvan. Északnyugati metró. Köszönöm, mester, még egyszer köszönöm.

És megjött a pizsamás ember is, elkapta Koprázi grabancát.

- Méghogy örült vagyok?

- Igazi hazafi! - fejtette le görcsös ujjait Kopráziról a negyvenes nő.

A hanglemezpult mögött frissen szerzett gyantájával kente a vonót a hegedűkészítő, gyűrtfülű ember. Majd rázendített. Valamilyen műdalt játszott, nem mindig beletalálva, de élvezhető volt, Koprázi még füttyült is hozzá, míg el nem akadt a füttyülhetnékje, mert a VERSEK feliratú polc előtt a Szerkesztőné ácsorgott, kutatván a K-betűt, meg is találta, s az összesen 4 verseskötetet, Koprázi első könyveként is válogatott verseket retiküljébe csúsztatta. Az egyik gondolán megtalálta az összesen 4, azaz négy meg sem írt interjúkötetet, azok is eltűntek a kézitáskája mélyén. Margit, szerencsére a dedikált egy-egy példányt vízhatlan fémdobozba zárva elásta valahol, hátha megtalálja a hálás utókor, s így megmarad Koprázi Józsefnek, a mai magyar irodalom jelesének neve az idők végezetéig. Most már mindenki ugrált, egyetlen nagy, színes, kavargó ugrakar volt a bolt. Ezt használta ki Koprázi és félig betört és kifeszített üvegajtó felé igyekezett. Margit majd csak megmenekül valahogy!

Pista sofőrbe ütközött, aki partvisnyélen lovagolva az Iganó instrukcióit igyekezett megvalósítani. - Hol van Zizike? - jutott eszébe a mai magyar irodalom jelesének plátói szerelme.

- Elintéztem! - Pista sofőr nagy lovaglásba kezdett. Tüzes volt alatta a paripa, fűjtatva toporgott és rázta a sörényét. - Megint betintáztam. Megmérgeztem a bestiát! Vízit itattam vele! - úgy nevetett, mintha csiklandozták volna. - Tölcsérral öntöttem bele, volt vagy tíz liter.

Koprázi kilépett az utcára.

Az emberek a kezükön jártak, de jött Gabó, ő a talpán, de háttal Koprázinak. Megütögette a hasát.

- Sikerült! Kihoztam! - nadrágjába nyúlt és hatalmas festészeti albumot húzott elő. - Sikerült! A legnagyobb modernnek. Mindenki, aki élt és mozgott.

- Gabó, te loptál?

De Gabó nem válaszolt. Feje fölött forgatta a könyvet és ugrált, mint a macska, amelyik beleszagolt a szalmiákszeszes üvegbe.

- Nem is olyan hülye ez a Gabó. - Koprázi hátrakulcsolt kézzel ballagott. Mindig így tett, ha gondolkodott. - Persze. A kálóba belefér! Ha én ezt előbb tudom! Könyvtáram lehetne már odahaza. Még a saját könyveimet sem vittem el! Meg sem vettem őket! Hiába, nem vagyok szakképzett eladó.

Koprázi József nem tudott tovább menni. A járda megemelkedett, hősünk elesett, gurulni kezdett és az egyre kunkorodó aszfalt magába zárta a mai magyar irodalom jelesét.

Egy pár csirke

- amelyben... na, de ne csigázzunk, ne csigázzunk...

Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese és Káprázatos Margit volt lépés- és ugraművész, a Szent Tádé hitközség pénzbeszedője összekötözött lábakkal feküdtek a peremvárosi piactér vízfoltos betonján. Forró volt a nyár, a beton izzott mezítelen testük alatt, szájuk, mely furcsa és megmagyarázhatatlan módon nem vált csörré, kiszáradt, hiszen itt heverték étlen és szomjan hajnal óta, s már elűtötték a delet, de nem jött még vevő, aki pont Koprázi és Káprázatos-húsrá lett volna éhes. Koprázi oldalt fordult, s tekintete találkozott Margitéval. Döbbenet látta, hogy asszonyának vékonyka karjai helyén szárnyak terültek szét, párhuzamosan nőtt, hatalmas tollakkal. Fehér volt a szárnya, ahogyan a sajátjái is, amely talán piszkosabb volt, átmenet a szürkébe. Nem tudták, vajon ők lettek ily kicsinyek, vagy a fölötük sétáló emberek nőttek óriássá. A nagy hangzavarból sem értettek semmit. Nem értették az emberi nyelvet, azt sem tudták, mit akarnak velük csinálni. Olyanok voltak, mint a barmok, akik csak gazdájukat, no meg egy-két rokont ismernek föl a szagukról, mozdulataikról, hangjukról. Most is így történt. Koprázi fölfelé sandított és a Főnöknő arcát látta maga fölött, ahogy lehajol érte, megragadja a lábát, s ő, a mai magyar irodalom jelese hiába csapkodott hatalmas szárnyaival, segítő kezek simogatták a hasát, mígnem engedett a gravitáció törvényének és lógott némán, most már föntől lefelé látva a piaci világot. Margit ott feküdt alatta, állá egy tócsa szélén pihent, néha beleszürcsölt a mocskos vízbe és nagyokat nyelt. Koprázi szédülni kezdett, de a Főnöknő szorosan fogta a bokáit, el nem eresztette volna semmi pénzért, csak a jól kialakított áráért, mert eladó volt ez a kakas, ő, saját maga, Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese. Még műveit sem igen akarták megvenni, nemhogy őt magát, és most tessék, odasodródott egy vevő, érezte bokáin, hogy finomabb kéz ragadta meg, megborzongott, ahogyan ráfűjtak a hasára, majd a kéz megtapogatta a heréit, majd megpaskolta combját, hogy prima, nem kappan ez, hanem kakas, rántani is lehet, de inkább sütni, mert harmincon felül már rágós egy kicsit a husika.

Koprázi rezzenéstelenül csüngött, de fejét visszahajtotta. Gyönyörű látvány tárult elé. Még talán szebb lábak, mint a Margité. Fönt a magas félhomályban a bugyi hófehér csíkja derengett. Koprázi nagyot sóhajtott, fájt a nyaka, fejét újra leengedte. Magassarkú, fehér cipőben volt a nő, a kivágott cipőorrban csak úgy vöröslöttek a körmök. A Főnöknő Margitért hajolt le, a volt ugraművész még csak nem is csapkodott, őt is alaposan végigmustrálták, szép, fehér jérce, rántanivaló. Őt egy feketeharisnyás nő vette kezelésbe, Koprázi igyekezett föltornáznia magát, nagyokat csapott szárnyával és a feketeharisnyás arcába nézett. Ő volt az! A Szerkesztőnő! Margit vékony nyakán futkározni kezdtek az erek, szemét becsukta, nem is tudta, mi történik vele, csak arra emlékezett, hogy a könyvesboltban egy rúdra kötözve hurcolászták ugrakari társai. Itt tért magához, ma hajnalban, a piactéren. Koprázit a fölkunkorodó járda zárta magába, ő végig álmodott, de hogy mit, arra nem emlékezett. Csak arra, hogy színesek voltak ezek az álmok, főleg vörösek, és melegek, mint a vér.

- Te, Margit! - szólt nejének Koprázi, amikor egymás mellé kerültek, ahogy a két nő kezét váltott. - Azok a feketeharisnyás lábak ott melletted a Szerkesztőnőé. Bizony ám! Fölismerem. Nézd már meg, ki hurcol engem?

- Alszom!

- Ugyan már! Az Isten szerelmére, legalább most ne aludj! Na! Nézd meg már!

Margit kinyitotta szemét, de semmit sem látott, csak bokákat és cipőket, ahogyan határozott léptekkel rótták az utat.

- Ejnye már! Hajtsd vissza a fejed!

- Tudod, hogy mennyire fáj a nyakam! Egy merő mész... És nyitott a csigolyám, meséltem neked, hogy az orvos azt mondta, születési rendellenesség. Még jó, hogy annyi ideig tudtam ugrálni.

- Na, az én kedvemért!

Margit bólintott és nagy kinnal elkezdett csapkodni, de vissza is zuhant rögvest. - Úristen! Ez az Iganó!

- Értem már... Ezért olyan szépek a lábai. Gyönyörűség - sóhajtott a mai magyar irodalom jelese. - De azért kíváncsi lennék a fekete harisnyákra is!

S bár az ember nem érti a csirkék nyelvét, ahogy Koprázi befejezte a mondatot, a két nő csirkét cserélt. Most ő lógott a fekete harisnyás lábak előtt, de nagyot csalódott. Feketének fekete volt az a harisnya, de hol vannak azok a csodálatos harisnyakötők? Harisnyanadrág volt a Szerkesztőnőn, a bugyi táján ormótlan varrással, Koprázi pedig azon gondolkodott, miért hord ilyen ruhaneműt ez a nő ebben a pokoli melegben? Biztosan meg van fázva szegény.

Már lépcsőkön kapaszkodtak fölfelé, márványlépcsőkön, rézrudacskákkal leszorított piros kókuszszőnyeg tompította a magassarkú cipők kopogását. Nyílt egy ajtó, Koprázit és Margitot letették a hideg márványra. A hatalmas teremben nagy volt a sürgés-forgás. Középen egymásnak tolva asztalok, terítés volt vagy nyolcvan személyes. A székeken körben az Állami Műház ugrakari nőtagjai, Gizike és Pirike is föltűnt, tányérokat cipeltek, a tányérokon evőeszközök, s nem messze Kopráziéktól egy hokedlin Zizike hollófekete haja lógott egy vájdling széléről. Látszott a lába is, sárga volt és élettelen. Neki se karja nem volt, se szárnya, csak valami alakatlan bőrredő.

- Zizike meghalt! - nyugtázta a látványt Koprázi.

- Hallottam, amikor a Pista sofőr azt mondta, hogy vizet töltött belé - nyöszörögte Margit. - Kár is lenne tagadnod, hogy szeretted!

- Ugyan már... én mindig csak téged szerettelek.

- Lárifári!

- Ó Istenem, most ez a legfontosabb?

- Mi más? Egyébként borzalmas lehet, ha valakit halálra itatnak.

- A csirkét nem úgy vágják le.

- Hát Zizike csirke?

- Nem tudom. Látni kellene a nyakát.

- Miért?

- Mert ha elvágták, akkor csirke. De lehet, hogy kacsa.

- Zizike kacsa volt?

- Nem, liba. Egy nagy, buta liba.

- És ez mit változtat?

- Ha a tarkóját vágták el, akkor kacsa volt.

- Nem látni.

Az Iganő lépett a vájdlinghoz, összefogta Zizike sárga lábát, kissé megemelte, a Szerkesztőnő forró vizet öntött alá. A nyaka elvágva, bizony. Csirke volt, egyszerű, leforrázott, vékonyka csirke. Az Isten nyugosztalja.

Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese sejtette, mi vár rájuk, de szociális érzékenysége lelkére koppintott. Nyolcvan ember hogyan is lakhat jól hármuk csenevész húsából? Mert ő még csak-csak! De Margit és Zizike fél fogukra sem elég. Kár is a cirkuszért.

- Margit! - kiáltotta Koprázi, mert a Szent Tádé hitközség pénzbeszedőjét már a lába közé szorította az Iganő.

Fejét hátrahajtotta, jobbában megcsillant a kés. Koprázi elfordult. Becsukta a szemét, de a másik pillanatban már ő is lógott, aztán lába a Szerkesztőnő térde közé szorult, szárnyait a hátán összefogta, fájt is, fölszisszentett és mi az a vér arca alatt a fehér porcelántányérban, talán a Margit vére? Nem, ez nem lehet igaz, irgalmaz, kegyes Isten, hiszen még meg sem írta a főművet, hogyan halhat meg idő előtt, és így, kicsavart végtagokkal! Jó, rendben, gyönyörűek ezek a lábak is, bánja már a fene a harisnyanadrágot! Tréfa az egész!

Feszülni kezdett a nyaka, a teste összerándult, (hogy mi is történt tulajdonképpen, arra sohasem derült fény. - *A szerk.*)

Az ugrakari nőtagok, Gizike és Pirike, a Főnöknő, a Szerkesztőnő és az Iganő nyakig zsírosan szopogattak valami húsfélét, még csontokat is ettek! Talán azért, hogy semmi corpus delicti ne maradjon?

Mindenesetre, alig egy évre rá márványtábla került a peremvárosi egyszoba romos falára:

„EBBEN A HÁZBAN ÉLT ÉS ALKOTOTT KOPRÁZI JÓZSEF, A MAI MAGYAR IRODALOM JELESE, ÉS HÚ FELESÉGE KÁPRÁZATOS MARGIT, AZ ÁLLAMI MŰHÁZ LÉPÉS ÉS UGRAMŰVÉSZE, UGRÁFUSA, A SZENT TÁDÉ HITKÖZSÉG PÉNZBESZEDŐJE”

Csak annyit tudunk még, hogy ezt a táblát egy peremvárosi könyvesbolt, az Állami Műház és a Szent Tádé hitközség emeltette. Hogy a két művész mikor született és mikor lett porrá, nem szól a fáma. Csontjukat se találni?

Vége?